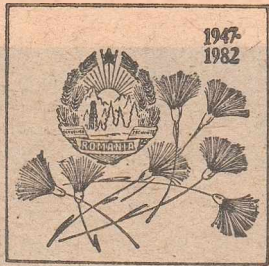

LA MULȚI ANI!

35 de ani
de Republică

ROMÂNIA AZI, ROMÂNIA MÎINE

Am celebrat 35 de ani de la proclamarea Republicii — 35 de ani de la încoronarea poporului suveran ca unic stăpîn al destinului său — într-un moment în care țara, națiunea română așezau la răscruce de an și de cuget una din acele opere monumentale ce concentrează, în sinteza lor, o istorie, o întreagă istorie, deschizînd-o spre viitor. Am celebrat 35 de ani de la proclamarea Republicii sub covârșitoarea impresie a Raportului prezentat de secretarul general al partidului, întîiul președinte al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la tribuna înaltului forum al comuniștilor, ale cărui rodnice lucrări au încununat acest sfîrșit de an și de etapă istorică. Un Raport care, ca tot ce emană de la cea mai avîzată voce a partidului și a națiunii noastre, s-a constituit, din însăși clipa rostirii lui, în platforma națională de existență și de creație a tuturor fiilor acestui pămînt. Un Raport-istorie, lecție de istorie recapitulată în capitole cruciale, un Raport-colar, un Raport-mindrie al înfăptuirilor noastre în anii socialismului, al Republicii, al marii deschideri de orizonturi inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Un Raport-programă de muncă și luptă precis definită, clar exprimată, fără amăgitoare miraje, fără să supra-evalueze prezentul și fără să suprasolicite viitorul, nearătîndu-ne nici drumul spre azi, nici pe cel către mîine, mai line și mai senine decît au fost și vor fi cu adevărat, ci statornicindu-le într-un cadru istoric profund real și profund realist. Un Raport-ogîndă vie, neaburită de infatuante iluzii sau de false speranțe, a ceea ce sintem, a ceea ce vrem și putem să fim.

(Continuare în pag. 4)

ILIE PURCARU ■

*Leru-i ler din moși-strămoși
Să trăiți mulți ani frumoși!*

(colind din Maramureș)

„Guvernarea poporului
prin popor și pentru
popor — ideal secular
al românilor”

de conf. universitar dr. MIRCEA
MUȘAT
pag. 4-5

Sînt țărani bogați ?

Sînt, pentru că

sînt țărani harnici!

Anchetă Flacăra
pag. 8-9-10

**Cu inima
în mînă!**

Martor ocular la o nouă premieră
chirurgicală la Fundeni
de IOAN ROȘCA

pag. 11

**Celebritați
ale muncii
și monumente care
pot defini o epocă**

reportaj Flacăra
pag. 6-7

**Racul
de Revelion**

două pagini pre sărate cu umor
de SORIN POSTOLACHE

pag. 30-31

**Datinile
de iarnă
la români**

de V. Vetișanu

pag. 21

52
ANUL XXXI (1438)
Vineri,
31 decembrie 1982

Pentru un belșug de bunuri agroalimentare

Luni și marți, în prezența conducătorului partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au desfășurat, în Capitală, lucrările Plenarei lărgite a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor. Având loc la numai 10 zile după Conferința Națională a partidului și în ajunul aniversării a 35 de ani de la înființarea Republicii, plenara a prilejuit o amplă trecere în revistă a schimbărilor revoluționare petrecute în agricultura României în anii construcției socialiste. Au fost evocate marile succese obținute în edificarea unei agriculturi socialiste avansate, dar înainte de toate au fost analizate cu maximă exigență activitatea desfășurată în anul 1982,

precum și măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea îndeplinirii integrale a planului pe anul 1983 și a programelor adoptate pentru dezvoltarea producției agricole vegetale și animale. Relevind importanța deosebită a programelor supuse dezbaterii, vorbitorii au dat o înaltă apreciere contribuției decisive a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea politicii partidului și statului nostru de dezvoltare și mai puternică a agriculturii românești, pentru realizarea unei concordanțe corespunzătoare între industrie și agricultură, sectoare hotărâtoare pentru ridicarea bunăstării generale a poporului, pentru făurirea socialismului și comunismului în țara noastră. Contribuție ce a reieșit încă o dată

în evidență și la această Plenară, la finele căreia secretarul general al partidului a rostit o importantă cuvîntare care, așa cum s-a apreciat, constituie un strălucit și mobilizator program de acțiune în activitatea de îndeplinire a obiectivelor și sarcinilor noii revoluții agrare în patria noastră.

Dar să revenim la programele supuse dezbaterii. Cu deosebită vigoare, cu numeroase argumente vorbitorii au subliniat caracterul realist, profund științific al acestor programe și al prevederilor planului pe anul 1982, a căror îndeplinire va asigura satisfacerea în condiții tot mai bune a necesităților de consum cu produse agroalimentare ale întregului popor.

Ce evocă aceste argumente?

Mai întâi, marile realizări obținute în dezvoltarea producției agricole, care pun în evidență capacitatea și marile posibilități ale agriculturii românești. După cum este cunoscut, în comparație cu situația de dinaintea celui de al doilea război mondial, producția agricolă este acum de 3,5 ori mai mare. În anul 1982, s-a realizat pentru prima dată în istoria țării o recoltă de 1 000 kg cereale pe locuitor și, tot pentru prima dată, cîte 100 kg, de struguri și de fructe pe locuitor. Sînt puține țări în lume, care se pot mindri cu obținerea unei creșteri atît de însemnate a producției agricole într-un interval de timp atît de scurt.

Eficiență economică sporită în toate sectoarele producției materiale

La începutul săptămîinii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut o nouă întîlnire de lucru cu cadre de conducere ale Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții, cu specialiști din unități de cercetare, proiectare și producție din aceste ramuri. Au participat tovarășii Constantin Dăscălescu, Ludovic Fazekas, Ion Pătan, Ion Ursu, Richard Winter, miniștri, alte cadre de conducere din instituții, centrale economice.

În cadrul acestui nou dialog de lucru — care s-a desfășurat la o expoziție de profil organizată într-unul din pavilioanele Complexului expozițional din Piața Științei —, au fost examinate, în lumina hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a sarcinilor trasate de conducerea partidului și statului cu prilejul precedentelor vizite de lucru și întîlniri cu cei ce lucrează în aceste ramuri, măsurile și soluțiile propuse de specialiști din domeniul industrializării lemnului și materialelor de construcții în vederea îndeplinirii întocmai a normelor cuprinse în programele speciale de reducere a consumurilor materiale și energetice, concomitent cu în-

făptuirea exemplară a planului pe anul viitor și pe întregul cîmpul, cu realizarea unor produse de calitate superioară, competitive din toate punctele de vedere cu cele mai bune produse care se realizează în lume.

În ceea ce privește lemnul și produsele din lemn, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost informat asupra acțiunilor și măsurilor întreprinse sau în curs de aplicare pentru diminuarea accentuată a consumurilor de masă lemnoasă; prin re-proiectarea și redimensionarea unor produse — cu respectarea strictă a cerințelor de rezistență, confort și estetică —, prin aplicarea unor procedee de înalt randament și eficiență, s-au creat condiții ca în anul 1983 să se obțină o economie de masă lemnoasă de 1 900 000 metri cubi, în condițiile realizării unei producții fizice superioare celei din acest an. Secretarul general al partidului a examinat cu atenție modul în care au fost aplicate indicațiile date la precedentă vizită de lucru referitoare la realizarea mai multor tipuri de uși și ferestre, cu un consum de materie lemnoasă redus, care să asigure o mai bună etanșeitate, izolație termică și funcționalitate și să corespundă mai bine dimensiunilor apartamentelor ce

Apoi, puternica bază tehnico-materială. Agricultură României este înzestrată astăzi cu peste 150 000 tractoare și cu alte mașini moderne care-i dau posibilitatea să execute lucrările agricole într-un timp scurt și de bună calitate. (Numai arăturile, s-a afirmat în plenară, pot fi executate în cel mult 20 de zile.) Peste 25 la sută din suprafața arabilă a țării este irigată, iar pe mai bine de 2 milioane hectare au fost efectuate importante lucrări de ameliorare a solului. Industria pune la dispoziția lucrătorilor ogoarelor importante cantități de îngrășăminte, erbicide, pesticide și alte substanțe chimice utile. În agricultură lucrează zeci de mii de cadre de ingineri și alți specialiști cu studii superioare. Tărâniea însăși s-a schimbat radical, a devenit o clasă nouă cu pregătire tehnică și profesională, cu o înaltă conștiință revoluționară.

Deci țara dispune de potențiale demne de invidiat în producția de bunuri agroalimentare. Sînt ele pe deplin puse în valoare? Iată întrebarea care a polarizat atenția tuturor participanților și pe care s-a axat majoritatea intervențiilor.

Dezbaterile au făcut demonstrația indubitabilă că rezultatele obținute nu sînt nici pe departe pe măsura acestor potențiale, că persistă încă lipșuri serioase, mai ales în sectoarele zootehnice, în organizarea activității din unele întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție și stațiuni de mecanizare a agriculturii cu efecte negative asupra activității economice a acestor unități și a agriculturii în general. Aceasta și explică, de altfel, diferențele atât de mari care există între producțiile obținute de unitățile avansate și cele cu o activitate economică slabă. Este ușor de imaginat ce efecte ar putea avea apropierea nivelului producțiilor a cit mai multor unități agricole de stat și cooperatiste — de cel al unităților și chiar al județelor care obțin 7-8 mii kg. grâu la hectar, 10-15 mii porumb boabe la hectar, sau dacă pe întinsele terenuri în pantă, supuse eroziunii, s-ar aplica agrotehnica modernă pusă la punct la stațiunea experimentală Perieni din județul Vaslui. Transformarea acestor imense posibilități în realitate nemijlocită, începînd chiar cu anul 1983, și, prin aceasta, crearea unui belșug de produse agroalimentare, iată chemarea patriotică pe care Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor a adresat-o tărâniei, tuturor lucrătorilor satului.

Cum să se realizeze această transformare?

Prin utilizarea rațională, cu maximum de randament a pămîntului, bunul național cel mai de preț, prin eliminarea risipei și evitarea oricărui pierdere și degra-

dări. Lozinca — „nici o palmă de pămînt să nu rămînă necultivată“ acceptată în toate localitățile țării și inclusă ca obiectiv principal în programele de activități ale tuturor organismelor economice și organizațiilor politice, de masă și obștești să fie cit mai rapid transpusă în viață și asociată cu preocuparea pentru mărirea continuă a potențialului productiv al solului și promovarea pe toate căile a agrotehnicii moderne. Noi nu avem posibilități, s-a subliniat în cadrul dezbaterilor, să mărîm cu nimic terenul agricol. Singura noastră alternativă este să creștem randamentele la hectar.

Prin introducerea spiritului de ordine și disciplină în desfășurarea activităților din zootehnie, prin crearea unui adevărat cult pentru animale. Să nu existe unitate agricolă care să nu aibă în profilul ei ferme de creștere a animalelor. După cum nu trebuie să existe gospodărie personală sau gospodărie țărănească particulară care să nu dispună de o vacă sau mai multe, de oi, de porci, păsări sau alte animale care să-i asigure produsele animale necesare consumului propriu și să poată valorifica la stat și la piață ce prisosește.

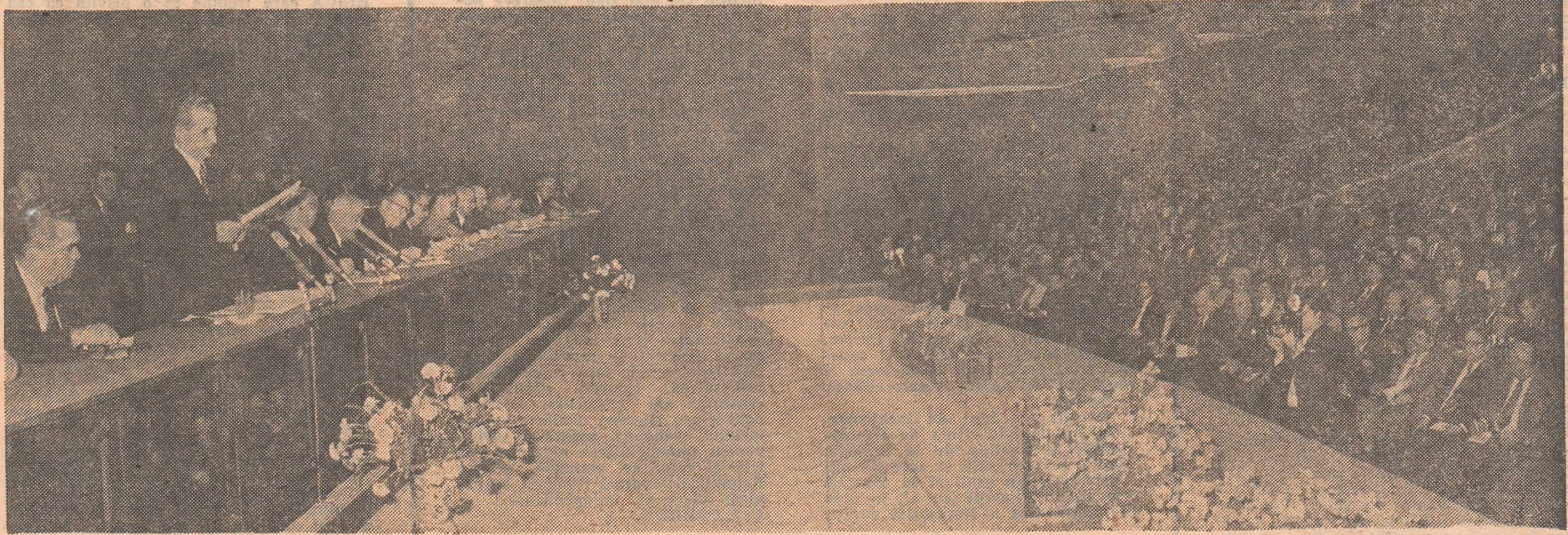
Prin îmbunătățirea și modernizarea sistemului de mașini, perfecționarea continuă a tehnologiilor de producție, introducerea neîntîrziată a celor mai noi cerceri ale științei și tehnicii agricole. Să legăm mai strîns cercetarea de practica agricolă, s-o implicăm direct în marea producție.

Prin aplicarea riguroasă a principiului retribuției socialiste în raport cu munca depusă și producția obținută. „Să garantăm fiecăruia, arăta secretarul general al partidului, dreptul și posibilitatea de a munci, dar venitul fiecăruia va fi în raport cu munca depusă, cu producția obținută... Nu vom limita nimănui venitul din muncă, așa cum nu vom mai garanta nimănui venituri fără muncă“.

Prin ridicarea permanentă a pregătirii profesionale a mecanizatorilor, a lucrătorilor agricoli, a întregii tărâniei, prin folosirea mai judicioasă a specialiștilor agricoli — ingineri, medici veterinari, zootehniști etc.

În felul acesta, s-a apreciat în Plenară, în următorii trei ani al actualului cincinal se va putea realiza o creștere puternică a producției agricole, o nouă calitate a muncii și a vieții, astfel încît agricultura să aibă un rol tot mai important în economia națională, să asigure pe deplin necesitățile de consum de produse agroalimentare și alte produse necesare industriei și să sporească contribuția sa la creșterea venitului național, a bogăției naționale

VASILE DARAC

se construiesc. În sectorul celulozei și hirtiei au fost prezentate soluțiile la care s-a ajuns în urma unor intense studii și cercetări și care asigură reducerea gramajului și, prin aceasta, obținerea unei suprafețe mai mari de hirtie din aceeași cantitate de celuloză. Numai pe această cale, anul viitor se va realiza o economie de celuloză de peste 64 000 tone. Au fost, de asemenea, înfățișate acțiunile prevăzute pentru intensificarea recuperării și reintroducerea în circuitul economic a materialelor lemnoase refolosibile — resturi din exploatarea forestieră, din unitățile de prelucrare a lemnului, din industria hirtiei și celulozei.

Aceleași preocupări de reducere continuă a consumurilor specifice — în condițiile realizării producției prevăzute de planul pe anul viitor, ale ridicării parametrilor calitativi ai produselor și creșterii productivității muncii — au fost evidențiate și cu privire la materialele de construcții, metal, energie și combustibil. În cadrul expoziției a fost prezentată o gamă largă de sortimente din ramura materialelor de construcții obținute cu consumuri diminuate, avînd însă aceleași însușiri calitative cu produsele ce se realizează în prezent, unele chiar mai bune — plăci de faianță, de gresie, blocuri de zidărie, materiale hidroizolatoare, obiecte sanitare și altele. S-a precizat că în industria materialelor de construcții, prin reducerea normelor de consum se va obține o creștere a gradului de valorificare a caolinului cu 40 la sută la fabricarea obiectelor sanitare și cu peste 25 la sută la producția de faianță. Față de prevederile planului anului viitor, se vor înregistra economii de 1 350 tone

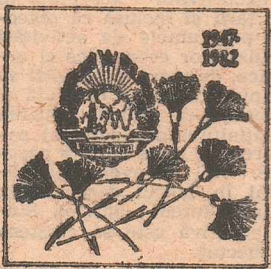
azbest-fibră, peste 56 000 tone ciment, aproape 7 000 tone cărămizi refractare.

Felicitînd conducerea ministerului, pe specialiștii din centralele de profil, din unitățile de cercetare, proiectare și producție pentru modul în care au acționat în vederea găsirii de soluții pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, pentru realizarea unor produse care să satisfacă într-un grad tot mai înalt cerințele și exigențele în continuă creștere ale beneficiarilor interni și externi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se treacă de urgență la aplicarea noilor norme de consum, elaborîndu-se în acest scop normative obligatorii pentru toate unitățile producătoare și la introducerea în fabricație industrială a noilor sortimente de produse ale acestor sectoare. Cei prezenți s-au angajat că vor acționa în continuare cu toată energia pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin din hotărârile recentei Conferințe Naționale a Partidului, ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

Desfășurat la puțină vreme de la încheierea lucrărilor marelui forum al comunistilor din România și în ajunul celei de-a 35-a aniversări a proclamării Republicii, noul dialog de lucru al conducătorului partidului și statului nostru dovedește încă o dată, cu pregnanță, preocuparea permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru sporierea eficienței economice în toate sectoarele producției materiale, pentru progresul și bunăstarea întregii noastre națiuni.

ION CODRU

„Guvernarea poporului ideal secular

În istoria multimilenară a poporului nostru lupta pentru făurirea Patriei române, mama tuturor românilor despărțiți de vitregile istoriei, s-a împletit, din cele mai vechi timpuri, cu aspirația către o cîrmuire dreaptă care să ofere garanții emancipării economice și social-politice. În decursul istoriei, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, „exprimînd aspirațiile de libertate și independență ale poporului, patrioții cei mai luminați au năzuit către o formă de stat democratică, progresistă, care să asigure libertate și dreptate socială pentru cei mulți, neatîrnarea politică și înflorirea economică a țării. Să înfăptuiască dreptul sacru al poporului de a fi singur stăpîn în patria sa strămoșască“.

Pe fondul unor puternice tradiții democratice, întemeiate pe obiceiurile strămoșești conform cărora se alegeau marii conducători de țară și de oști, năzuința de a înfăptui republica a fost mereu prezentă în conștiința poporului român. Un astfel de exemplu îl oferă marea ridicare la luptă a țărânimii în 1437 de la Boblna, despre care cronicile vremii remarcă hotărîrea răsculaților de „a desființa șerbia și de a instaura o nouă libertate, de a înlocui pe regele ce se aliase nobilimii“. De asemenea, proclamația lui Gheorghe Doja din timpul războiului țărănesc din 1514, cînd, răsculații au „proclamat republica, desființarea nobilimii, egalitate pentru toți și suveranitatea poporului“. Cînd au apărut primii oameni — întreba Gheorghe Doja — cine era atunci, Cezar? Cine era regele? Cine soldații, cine boierii? Cine stăpîn și principe? Dacă noi cu toții avem un singur tată, socotim că nici unul nu este stăpîn“.

Puternica afirmare a conștiinței naționale de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, ridică pe o treaptă nouă gîndirea de republică la români.

În această perioadă se remarcă o serie de cărturari patrioți. Astfel, Ion Budai Deleanu opunea formei de guvernămînt monarhice, republica, despre care spune că reprezintă o „stăpînire unde norodul, prin legi așezate de dînsul și prin dregători din mijlocul lor cu voia de obște aleși, se cîrmuiesc toate lucrurile țării“. Subliniind avantajele formei de guvernămînt republicane pentru popor, Budai Deleanu scria că: „În Republică nu se dau porunci voincești, ci după legi așezate de toți cetățenii au asemenea drepturi“, pentru că republica este „o stăpînire unde precum norodul așa și cei aleși din norod să aibă cuvînt și stat în trebile țării de obște“.

Unul dintre cele mai cunoscute proiecte de organizare politică, de orientare republicană, din această perioadă, îl întîlnim sub denumirea de: „Plan sau formă de oblaudire republicanească aristodemocratică“, elaborat în 1802 la Iași de către reprezentanții acelor boieri moldoveni care voiau „reformarea“ statului feudal. El reprezintă primul proiect de constituție cu caracter republican, alcătuit pe baze aristocratice, cunoscut în istoriografia românească.

Revoluția din 1821, așa cum se arată în „Proclamația de la Padeș“, elaborată de Tudor Vladimirescu, urma să înfăptuiască „adunarea norodului“, singura autoritate care exprima voința maselor. Vladimirescu ajungea astfel la o concepție superioară asupra categoriei de patrie subliniind că „patria se cheamă poporul, iar nu tagma jefuitoarelor“.

În perioada de după 1821, a regimului domniilor pămîntene, mișcările revoluționare și-au propus, ca o dată cu lichidarea rînduieilor feudale, să înscrie și revendicarea instaurării republicii. În actul de acuzare a „complotiștilor“ din 1840 se menționează că asociația secretă a încercat „să întocmească o nouă constituție a țării, ...să formeze oștire revoluționară, ...să întocmească viitoarea oblaudire a

țării într-o ocîrmuire republicană“. În concepția conducătorilor Revoluției române de la 1848, al afirmării drepturilor naționale, sociale și politice ale românilor se urmărea constituirea „statului daco-român“ care urma să fie o „republică unitară română“, la baza căreia să fie așezate „principiile democrat-burgeze“.

datorie ar fi ca românii, după ce își vor cîștiga cu singele lor libertatea — căci altfel nu se poate cîștiga libertatea — să nu meargă de bunăvoia lor și să se dea pe vecinicie sau pe viață unui domn, crai sau împărat, care să-i joace, să-i chinuie și să-i despoaie“. Nicolae Bălcescu, militînd cu convingere pentru republica democratică, scria: „Românii să se întoc-

lucrea lor drept regulă dreptatea și drept țintă frăția“. Ca formă de republică, Bălcescu era pentru republica democratică, în care „puterea statului și drepturile lui trebuie să fie în mina poporului întreg“ și în care „singurul suveran sau stăpîn e nația întreagă, adică poporul, și poporul își pune în lucrare puterea prin slujbași aleși de dînsul“.

Tot pentru o formă de stat republicană a militat și Simion Bărnuțiu. El susținea ideea după care „forma republicană e cea mai bună pentru români, pentru că e cea mai acomodată după natura lor și a umanității“. Republica era definită de el ca „universalitatea românilor așezați pe teritoriul lor, asociați prin drepturi și datorii, pentru a viețui pe teritoriul lor veșnic după principiile române în pace și fericiți“. Pronunțîndu-se pentru republică, Bărnuțiu arăta că în cadrul acesteia trebuie „să domine și să guverneze numai dreptul și dreptatea pentru ca națiunea română să poată viețui veșnic, liberă și independentă sub acutul acestora, să-și poată explica (dezvolta) și apăra ființa fizică și spirituală și să se bucure de pace și prosperitate comună“.

Preocupat de viitorul poporului român, Cezar Bolliac concepea eliberarea națională și socială în strînsă legătură cu năzuințele sale democratice, cu afirmarea liberă și independentă în concertul european. Privind în perspectivă, el afirma că „Patrusprezece milioane de români, și Dacilor și ai Moezilor vor trăi într-o singură Republică Democratică, solidară cu toate republicile națiilor Europei“. La rîndul său, C. A. Rosetti, susținea încă la 1848 necesitatea „proclamații republicii române independente și sociale“. În 1881, cu ocazia proclamării României ca regat, el afirma: „Nu vișăm un regat, ci voim o republică Română, și o s-o dobîndim îndată ce ne vom uni cu noi înșine“, afirmă el în ziarul „Republica română“. „Acum sau mai tîrziu, țara nu va îngădui niciodată o altă țirguală decît REPUBLICA care trebuie să o privim ca cea mai folositoare instituție a unui popor independent“.

În ultimul deceniu al secolului trecut asistăm la o vastă campanie de luptă pentru idealul de republică, considerîndu-se chiar posibilitatea înfăptuirii practice, imediate a acestui deziderat. În acest sens, ziarul „Adevărul“ scria în 1893: „A sosit timpul cînd trebuie să încercăm a lupta în contra înșăși a formei de guvernămînt, să răsturnăm regalitatea; răs-turnînd regalitatea, vom înființa guvernul democratic al mulțimii: republica populară și democratică“. În legătură cu ideea de republică și cu alegerea în fruntea ei a unui președinte, ziaristul Al. Bădulescu scria: „Ideea de a avea un președinte de republică în capul statului ni se impune și prin faptul că el fiind român, politica ce va face în țară va fi românească... și netăgăduit este că dorul de patrie va avea o mai mare înrîurire asupra unui român decît asupra unui străin“.

Combătînd unele păreri după care în România instaurarea republicii nu este posibilă în condițiile existenței marilor imperii înconjurătoare, ziarul „Adevărul“ aducea argumente contrarii, afirmînd că: „Dacă este adevărat că situația geografică a României ocupă în harta Europei un loc însemnat — se poate spune că puterile mari și chiar ale întregii Europe i-ar conveni ca România să urmeze o politică independentă față de interesele puterilor care își dispută înțietatea în orient și o asemenea politică va fi cu mult mai aproape de realizarea ei cînd republica va fi proclamată și cînd această politică națională va fi așezată pe bazele unei republici democratice independente... Așadar, atunci Europa, departe de a respinge, din contră, va încuviința ideea unei republici la noi, și interesele atît ale noastre cît și ale Europei tind, acum sau mai tîrziu, la întemeierea Republicii Române“.

„Puternică, liberă, pe soartă stăpînă“

„Republica Populară Română va fi țara păcii și a bunicii învoiri între popoarele care locuiesc în granițele ei. Republica noastră nouă va fi patria dreptății pentru toți muncitorii de toate categoriile, de la orașe și sate. Asupra acestei alcătuirii, așa cum dorim cu toții, va sta domnia adevărului și a dreptății. Să-mi îngăduiți ...să adaug că eu nu mă socotesc numai reprezentantul artei și intelectualității acestei țări. Toată viața mea, de cînd m-am manifestat ca publicist, mi-am închinat-o, aș putea spune în întregime, suferinței celor mulți — în special țărânimii, care, sub regimurile trecute, a cunoscut grele suferinți — care au fost umiliți și obijduiți de stăpînirile vitrege ale țării. Noi cu toții împreună vom continua să facem ca acești umiliți și obijduiți să se afle pe un plan de dreptate și de recunoaștere a muncii lor, în așa fel încît țărâ-nimea noastră să ajungă la himanul dreptății, spre care de multă vreme năzuiește.“ — MIHAIL SA-DOVEANU, (Din cuvîntarea rostită în numele înaltului prezidiu provizoriu al R.P.R. cu ocazia Anului nou 1948).

„Republica, huliță și demonstărată ca o imposibilitate, s-a instalat fără zgomet și atitudinile teatrale; nu s-a stricat nimic și nu s-a simțit rău nimic. Românii știu să se gospodărească în țara lor cu simplitate și hărnicie.“ TUDOR ARGHEZI.

„Campania Flăcii a culminat printr-un articol reținut ca formă, dar amenințător în fond, în care strigam regelui în față: ia seamă, Sire! Gîndește-te la soarta pe care au avut-o uncori și regii care se împotrivesc voinței populare!“

Pentru articolul acesta am fost dat în judecată. În fața curții de apel mi-am făcut singur apărarea. Nu apărarea. Ci profesia mea de credință republicană. Numai la az-ul cuvîntului „republican“, Curtea, ca un singur om, pudică și scandalizată, s-a sculat în picioare și m-a lăsat cu apărarea neterminată.

Sențința? Optsprezece luni de închisoare. Mi-am ispășit crima de les-măjestate în temnița de la Craiova. Acolo, printr-o sute și sute de alți pușcăriși, am găsit și 11 tovarăși comunisti. Laolaltă cu ei, în ziua de aniversare a Revoluției rusești

am sărbătorit-o împreună și am cîntat în cor Internaționala.

Și poate că, printre amintirile a-ltitor lupte, victorii, înfrîngerii, durerii, dezamăgiri nimic nu mă mișcă azi mai mult ca evocarea ceasului acela sînt de încredere și de speranțe, azi cînd peste tronurile prăbușite se înalță victorios imnul tîneretii noastre.“ — N. D. COCEA, (Flacăra, 1 februarie 1948).

„Încă de la 1848 ideea unei Republici republicane a răsărit în mințile oamenilor politici și dacă nu s-a înfăptuit este pentru că atunci Europa era monarhică. Azi, dimpotrivă, să privim în jurul nostru: Uniunea Sovietică, Franța, Italia, Portugalia, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Turcia etc. sînt republicane. La 1866 s-a recurs la o dinastie străină spre a se înlătura competițiile pentru domnie. Instituția Republicii face de prisos o asemenea precauțiune... Monarhia trebuia să fie un arbitru, s-a întîmplat adesea să însemne o putere arbitrară. În situația României, o putere executivă emanată de la popor este instrumentul cel mai sigur deoarece poporul cu instinctul său nu greșește niciodată. Mihail Sadoveanu, cîntăreț al lui Ștefan cel Mare și cărturar hrănit cu cronici, nu va fi, de pildă, un cîrmaci mai lipsit de veche și tot astfel prezidiul, în întregul lui, guvernul și parlamentul țării. Cuvîntul nostru de ordine este azi: „Să fim alături de patrie, să slujim RES-PUBLICA.“ — G. CALINESCU, (Națiunea, 5 ianuarie 1948).

„Nici o piedică nu mai stă acum în calea dezvoltării depline a democrației noastre populare, menită să asigure tuturor celor ce muncesc, cu brațele sau cu mintea, de la orașe și sate, bunăstarea materială și culturală și care să constituie garanția suveranității și independenței țării noastre. Noua formă de stat — republica populară — deschide larg calea pentru înfăptuirea tuturor năzuințelor creatoare ale poporului nostru, pentru noi cuceriri democratice pe țărîmul economic, politic și social, pentru îmbunătățirea nivelului de trai al celor ce muncesc, pentru Republica Populară Română, puternică, liberă și independentă.“ — C. I. PARHON.

Ideea de republică a găsit, în perioada revoluției de la 1848 o fundamentare teoretică de înaltă ținută în scrierile lui Nicolae Bălcescu, Simion Bărnuțiu, C.A. Rosetti, Cezar Bolliac, Eftimie Murgu, Dimitrie Bolintineanu, ca și a altor personalități politice și culturale ale epocii. Astfel, în „Manualul bunului român“, Nicolae Bălcescu scria: „cea mai mare

mească în Republică democratică... să întocmească un stat de cetățeni liberi și egali sau deopotrivă unii cu alții, fără domnie și boierie“. În „republică — arăta el — puterea statului și drepturile lui trebuie să fie în mina poporului întreg. Republica este un stat în care oamenii adunați îngrîjesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în

România azi, România mîine

(Urmare din pagina 1)

Am înfăptuit, în acești ani al Republicii, mult. „În cei 35 de ani care au trecut de la acest eveniment epocal — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistratul Raport — poporul român a obținut succese remarcabile în făurirea socialismului, în ridicarea bunăstării sale materiale și spirituale, în întărirea independenței și suveranității patriei, în întărirea generală a Republicii Socialiste România“. Au fost ani grei, ani dramatici și aspri, ani care, implicîndu-ne nemijlocit suflarea, ne-au învîțat, sub izbitoră viețui, a evidentelor, că nimic nu ne cade din cer, că numai înăuntrul eforturilor, al propriilor noastre eforturi, se află cheia succeselor, chezașia înfăptuirilor. Poate că uneori, la începutul giganticele opere în care ne-am angajat, am nădărdit mai mult, poate că unii dintre noi, atunci, în anii dinții al Republicii, amețiți de aerul tare al înălțimilor, cu mințile risipite în stratosfera

visului, confundam adesea vîsul cu realitatea, supă din vis cu realitatea farfuriei reci. Aceasta din urmă a trebuit, zilnic, umplută cu ceva, cu acea consistență minimă cu care oamenii să poată trădi, gîndi sau visa. Iar aceasta a pretins un efort, o încordare, o bărbăție, echivalente cu eroismul cel mai înalt. Un eroism la scară națională, eroismul unei societăți preocupate nu de ea, ci de prosperitatea ei viitoare, nu de ziua contemporană, ci de ziua de mîine, de generațiile următoare, eroismul unei societăți care știa că, mîncînd frugal, investea în prînzul îmbelsugat al celor ce vor veni după ea. Ne aflăm azi, după 35 de ani de Republică, după 17 de nouă și impetuoașă istorie constructivă decisă de Congresul al IX-lea, în plină înfăptuire a nădejzilor care scintileau pe stema țării în acel dur și plin de enigme decembrie '47, ne aflăm în amplu, dinamic și ireversibil proces de împlinire a muncii, de scurtare a distanței dintre efort și răsplata lui. Am

parcurs în toți acești ani, și cu deosebire în ultimii 17, o etapă în care, pe fondul sumbru al crizelor care macină viața planetei (și care, fatal, ne implică, uneori ne sugrumă în rigorile lor, ca trăitorii pe această planetă!), noi, oamenii de la Dunăre și Carpați, nu numai că am menținut ritmul statornic al progresului economic-social, dar am izbutit să sporim producția industriei naționale de 50 de ori, să fabricăm azi în doar zece zile mai multe bunuri industriale decît în întregul an '47, să ridicăm agricultura, deși încă n-am izbutit să-i fructificăm integral resursele, la producții de 3,5 ori mai mari decît în cei mai laudați ani antebelici. Numai în deceniul '70-'80, spun statisticele, industria noastră a crescut de circa 3 ori, agricultura de 1,6 ori, iar fondurile fixe, acest indicator esențial al forței unei economii, au ajuns la peste 2000 de miliarde de lei, din care, spun aceleași statistici, mai bine de 80 la sută n-au o vechime mai mare de un deceniu și jumătate, iar jumătate sub un deceniu. Nu sînt prea multe, dimpotrivă, statele care, la ceasul de față, să poată oferi astfel de indici de forță, de grad avansat de tehnicitate a potențialului economic, de

certitudine în păstrarea și chiar în accentuarea ritmurilor înaintării, așa cum nu sînt prea multe, dimpotrivă, statele care, la ceasul de față, să poată echilibra balanța eforturilor cu cea a standardului de viață și de civilizație, să poată, așa cum a făcut România acestor ani, să mute jumătate din populație în case noi, să dezvolte spectaculos învățămîntul, cultura, știința, arta, propunînd și pe aceste planuri niște indici de interes unanim. Echilibrul perfect, ideal al balanței încă n-a fost atins nici la noi, căci, din păcate, așa cum n-am fost cruțați de rigorile economice mondiale, n-am fost scutiți nici de propriile noastre erori, de ocoluri în drumul spre țintă, de neîmpliniri care costă, de o mai veche neîncredere, ades cultivată de pedagogii din afară, în forțele noastre, în ciuda strălucitei lor afirmări în toată această etapă. „Cu toate rezultatele bune obținute în acești ani — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Conferinței Naționale, referindu-se la primii doi ani ai actualului cincinal — doresc să subliniez încă o dată că nu putem fi pe deplin mulțumiți, că dacă s-ar fi lucrat cu mai multă răspundere, dacă s-ar fi acordat mai

prin popor și pentru popor — al românilor

În curentul de luptă republicană, antimonarhică s-au încadrat, în această perioadă, și o serie de scriitori, ca Ion Heliade Radulescu, B. P. Hașdeu, Al. Macedonski, A. Bacalbașa, N.T. Orășeanu, Tr. Demetrescu și mulți alții. „Ași vrea poporul să fie rege... Rege odată bietul popor... Ca-n lanțuri grele să nu-l mai lege, autocratul asupritor”, scria Al. Macedonski.

O treaptă nouă, calitativ superioară, în afirmarea ideii republicane, o găsim în gândirea social-politică din România odată cu apariția și dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste.

Încă de la primii săi pași, mișcarea muncitorească și socialistă și-a spus cuvântul față de marile probleme ce preocupau viața social-economică și politică a țării și a formulat puncte de vedere și soluții înaintate. Cu deosebită vigoare au fost afirmate ideile înaintate despre dezvoltarea și progresul social-economic al patriei de Partidul Social Democrat al Muncitorilor din România, creat în 1893. În documentele sale programatice se arată necesitatea dezvoltării industriale a României, se cerea rezolvarea chestiunii agrare, desăvârșirea procesului făuririi statului național unitar, democratizarea regimului social-politic, apărarea independenței și suveranității patriei. Mișcarea muncitorească și socialistă a legat indisolubil ideile republicane din întreaga luptă de eliberare socială și națională de înfruntarea însăși a orînduirii bazate pe exploatarea omului de către om. În articolul: Socialismul și republica, C. Dobrogeanu-Gherea scria: „Dacă noi vom putea organiza pe muncitori și a-i face să capete stăpînirea politică, dacă prin această stăpînire politică vom putea reuși ca mijloacele de producție, uneltele și pămînt, să nu fie în mîna unei singure clase, ci în mîna națiunii întregi, dacă prin aceste mijloace am pus în neputință de a se exploata și jefui om pe om... atunci domnia burgheziei va dispărea, domnia silniciei și jafului nu vor mai fi, alcătuiră societății de azi va pieri cu toate instituțiile ei...”

În aceste condiții, deși socialiștii au declarat în mod clar că „Cine zice socialism nu poate să nu înțeleagă și republică”. Forma regalității nu poate să fie cu nici un chip forma de guvernămînt socialistă”, ei s-au delimitat de curentele radical-burgheze și republicane-burgheze (cum era gruparea în jurul ziarului „Adevărul”) promițînd acestora sprijin în lupta pentru realizarea idealului republican, dar în nici un caz contopirea cu aceste curente sau renunțarea la marile idealuri socialiste prin aderarea la principiile luptei pentru republică. „Cînd vedem că apar „grupări democratice”, cu programe înaintate — scria Anton Bacalbașa — asta ne bucură, dar ne dăm seama și pentru ce au trebuit să apară și de unde pleacă și unde merg. Mergem alături de dînsle unde putem, dar nu ne extaziem în fața lor, nu ne uităm de noi”.

În acea perioadă, în coloanele presei socialiste s-au publicat numeroase articole pe tema sprijinirii de către socialiști a acțiunilor republicanilor. În cadrul acestor dezbateri apare cu insistență ideea luptei socialiștilor pentru instaurarea republicii sociale. „Sîntem sau nu republicani? — se întreba gazeta „Munca” în articolul Noi și republicanii — Da, sîntem republicani și încă republicanii mai

ortodocși decît republicanii de la „Adevărul”. Dar sîntem pentru republică socială, în care nu va mai fi nici rege, nici tron, nici jefuitori, nici jefuiți”.

Lupta clasei muncitoare, în frunte cu partidul său politic, pentru republică a crescut în amploare și intensitate la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. La baza acțiunilor re-

movat continuu în masele de muncitori idealul republican, alături de celelalte obiective cu caracter politic inscrite în programul partidului. Ioan Nădejde aprecia că, „pe lîngă votul universal și educația politică a cetățenilor, se mai impune și schimbarea formei de stat, la vremea ei. E un lucru care trebuie spus: voim republica, dar nu o republică în

fost căutate noi forme și posibilități de afirmare a clasei muncitoare și a țărănimii în viața social-politică, a țării, corespunzător cu aspirațiile revoluționare ale maselor largi populare. Socialiștii au susținut cu tărie că proletariatul „nu trebuie să admită altă voință în guvernarea țării decît aceea a poporului suveran, organizat în republică democratică” și că „idealul clasei muncitoare este și rămîne republica română”.

Ideea de republică a fost afirmată cu hotărîre în anii 1913—1914, atunci cînd Partidul liberal aduse în dezbateri un grup de proiecte de reformă, între care reforma agrară și cea a sistemului electoral. Făcînd o analiză a acestor proiecte și exprimînd, totodată, punctul de vedere socialist față de aceste probleme fundamentale ale societății românești, socialiștii au găsit un prilej potrivit pentru a promova larg convingerile lor republicane. La Congresul al III-lea al P.S.D.R., din aprilie 1914, în hotărîrea referitoare la revizuirea Constituției — act necesar pentru realizarea reformelor preconizate — se arată că este de datoră Partidului Social-Democrat să-și afirme „principiul său republican, fiindcă numai sub un regim republican lupta clasei muncitoare se poate desfășura în toată întinderea ei”.

În întreaga perioadă de activitate a partidului clasei muncitoare numeroase acțiuni practice — întrunirile și demonstrațiile, activitatea propagandistică, campaniile de presă — s-au desfășurat sub lozincă: „Trăiască republica socială”. Era strigătul legitim țîșnit de pe buzele și de sub pana adevăraților reprezentanți ai idealului republicii socialiste din țara noastră.

Aspirațiile clasei muncitoare, ale forțelor revoluționare progresiste pentru instaurarea unui regim democratic, republican au fost ridicate pe un plan superior de Partidul Comunist Român, făurit în mai 1921. Ridicîndu-se cu hotărîre împotriva asupririi și exploatării, a pericolului fascismului, Partidul Comunist Român a militat pentru instaurarea puterii muncitorilor și țărănilor.

Victoria revoluției de eliberare națională și socială din august 1944 a deschis drum larg cuceririi puterii politice în stat de către popor. Cucerînd pas cu pas poziții noi în stat, luptînd cu hotărîre și necruțare împotriva claselor exploatare populare a impus la 6 martie 1945 guvernul muncitoresc-țărănesc condus de dr. Petru Groza iar apoi treptat, ca urmare a consolidării puterii poporului la 30 Decembrie 1947 a fost abolită monarhia proclamîndu-se Republică. În rîstimpul ce a trecut România a parcurs mai multe etape de dezvoltare pe drumul edificării societății socialiste.

A revenit comuniștilor români, clasei muncitoare, celorlalte forțe democratice și patriotice să ducă la îndeplinire angajamentul solemn al socialiștilor români rostit la cîteva zile după făurirea statului național român unitar în memoriul din 1918, „România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de miine”.

*) Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. I, Editura politică, București, 1963, p. 117.

Conf. univ. dr. MIRCEA MUȘAT

Un mare act istoric: Patria își alege primul președinte

● „Am fost, în dimineața zilei de 28 martie, unul dintre martorii privilegiați ai unui act istoric cu prelungit ecou în viața țării noastre. Prin votul țării, exprimată prin votul și aplauzele nesfîrșite ale celor peste patru sute de deputați, ați devenit, tovarășe Ceaușescu, primul președinte al Republicii noastre, România. Să știți, tovarășe Președinte, că odată cu fiecare deputat vă aclamau toți alegătorii săi, că milioane și milioane de cetățeni ai patriei au ascultat, în fața micului ecran, cu nestăpînită emoție jurămîntul de credință pe care l-ați depus patriei noastre, odată cu crezul Dumneavoastră politic, care este al nostru, al tuturor. Erați și Dumneavoastră emoționat și am știut de ce și de aceea v-am iubit și mai mult.” — Acad. MIRON NICOLESCU (*România liberă*, 30 martie).

● „Nu există pentru mișcarea noastră artistică mijloc mai fericit de a-și exprima întreaga ei adevărată înalta învestitură a tovarășului Nicolae Ceaușescu decît aceea de a construi la lumina aspirațiilor și realizărilor pe care președintele le definește și respect față de valorile faptuitor, active ale trecutului, cunoaștere a realităților acestui timp ale cărui principale imperative sînt consolidarea păcii și dezvoltarea pe o treaptă superioară a potențialului material și spiritual al poporului, schimbul mondial de bunuri economice și intelectuale — răspundere față de un viitor reclamînd opere durabile în adevăr și frumusețe.” — RADU BELIGAN (*Contemporanul*, 5 aprilie).

● „Cînd munca de Președinte al Republicii este dusă de către secretarul general al Partidului nostru, știm care sînt calitățile și garanțiile ei: devotamentul total față de cauza poporului și partidului, strădania fără preget, de zi și de noapte, pentru aplicarea politicii partidului, dorința de ridicare a bunăstării și nivelului de viață în țară, de afirmare a valorilor românești, a socialismului, de urmărirea nestăvilită a realizării păcii și colaborării între popoare sînt doar cîteva din atribuțiile acestui muncitor și căruia puterea morală și exemplară nu este pe deplin cunoscută.” — ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA (*România liberă*, 31 martie).

● „În discursul său rostit cu ocazia alegerii sale ca președinte al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, printre altele, a spus: „Porînd de la faptul că în țara noastră locuiesc, de veacuri, și cetățeni de altă naționalitate, am militat neabătut pentru realizarea în cadrul societății a deplinei egalități în drepturi și a frăției în muncă și luptă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Am avut per-

manent în minte învățămintele istoriei, care atestă cu putere de lege că numai în strînsă unitate, în condiții de deplină egalitate în drepturi, oamenii muncii pot înfrînge exploatarea și pot cuceri libertatea și independența patriei, pot înfrînge orice greutăți, pot asigura progresul societății, pot da viață idealului de libertate și dreptate socială, pot înălța edificiul socialismului în patria noastră.”

Ascultînd aceste cuvinte mi-am adus aminte de un vers al unuia dintre cei mai înflăcărați luptători pentru libertate, pentru ideea republicană, care se numea Petofi: „Patria există numai acolo unde există și drepturi”. Ascultînd cuvintele primului președinte al Republicii Socialiste România, am încercat un sentiment puternic: am simțit că eu, maghiarul din România, mi-am găsit, alături de frații mei, patria în Republica Socialistă România.” — SZAS JANOS (*Contemporanul*, 5 aprilie).

● „După clipa în care Parlamentul îl alesese, atunci cînd se adresa Parlamentului și țării, pentru înția oară în calitate de președinte al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ridicat ochii de pe hirtia pe care își avea notată alocuțiunea și, în felul caracteristic în care, de multe ori, domnia sa îmbogățește cu simțămînte spontane structura unei adresări, a vorbit cîteva minute despre motivația adîncă a tuturor actelor de mare însemnătate prin care această țară se afirmă în lume și despre faptul care trebuie să constituie și de acum încolo permanentul punct de referință al tuturor acțiunilor noastre: înțelegerea poporului. Așa a spus și despre asta e vorba. Devenise președintele țării, cîștigase deci, prin lege și votul unanim al aleșilor națiunii, autoritatea cea mai înaltă pe care o poate avea un om într-un stat democratic. Și care a fost atunci primul gînd al bărbatului celei mai înalte autorități din statul român? Trebuie să fi fost foarte bucuros, împovărat de o mare bucurie în acele clipe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este un sentiment legitim, pentru că avînd o conștiință exponențială atît de acută tovarășul Ceaușescu rămîne desigur și un om și poate că aceasta este un lucru mai important decît reușim noi, descori, să spunem prin sciele comunicări cu privire la acțiunile sale. Și bucuros cum era, emoționat cum era, președintele Ceaușescu a știut să vorbească despre autoritatea supremă a actelor noastre, a tuturor faptelor noastre, despre ceea ce trebuie să guverneze climatul nostru social, spiritual și moral, în orice clipă a existenței: înțelegerea poporului.” — ADRIAN PĂUNESCU (*Magazin*, 30 martie).

publicane ale socialiștilor a stat prevederea programatică adoptată la Congresul de creare a P.S.D.M.R., potrivit căreia „ca și social-democrația lumii întregi, cea română, ca formă de guvernămînt, nu poate fi în principiu decît pentru cea republicană”.

Traducînd în viață această prevedere programatică, militanții socialiști au pro-

care să fie legea actuală electorală și la președinția căreia să vedem cînd pe cuconul Lascăr Catargiu (șeful partidului conservator — n. n.), cînd pe cuconul Mițu (D. A. Sturdza, șeful partidului liberal — n. n.)”.

Idealul înfăptuirii republicii sociale a continuat să anime mișcarea socialistă la începutul secolului al XX-lea, cînd au

multă atenție folosirii mijloacelor de care dispune societatea noastră, am fi realizat o creștere mult mai puternică a economiei naționale” și, pe acest temel, a civilizației și a bunăstării noastre.

Pășim în Anul nou — cel de-al treilea al cincinalului calității și al eficienței, al cincinalului trecerii României socialiste într-un stadiu superior al demersului său istoric — cu conștiința că este nu numai în misiunea noastră, în inexorabilul drumului către viitor, dar și în puterile noastre reale, vii, să transpunem exemplar în fapt hotărîrile Congresului al XII-lea, ale Conferinței Naționale, îndemnul secretarului general. Sînt hotărîri, comandamente, îndemnuri de o unică anvergură, de veritabilă reconsiderare a chipului României, de veritabilă relansare a forței ei, vizînd ieșirea deplină din blestemata gravitație a întîrzierii, din stadiul de țară în curs de dezvoltare, pentru atingerea parametrilor socio-economici ai țărilor dezvoltate, ai umanității mari, pe care te poți bizui, care stă dreaptă, teafăr și puternică în orice vînturi, în orice furtuni. „Ținînd seama de realizările din primii doi ani ai cincinalului — sublinia tovarășul Nicolae

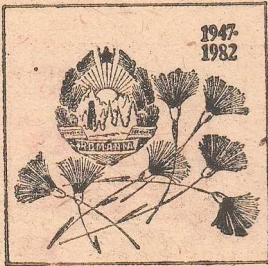
Ceaușescu, — cît și de situația economică mondială, în următorii trei ani al celui de-al VII-lea plan cincinal vom pune în continuare accentul pe dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor de activitate, pe ridicarea calității producției și creșterea eficienței economice. Nu avem de gînd să încetinim mai mult viteza de înaintare sau să ne punem la adăpost pînă trece furtuna. Sîntem hotărîți să luăm toate măsurile pentru a mări viteza de înaintare, chiar în aceste condiții grele, chiar dacă nu vom putea realiza ritmurile înalte stabilite în planul cincinal, vom acționa pentru o dezvoltare mai puternică decît în primii doi ani”. Raportul prezentat în acest decembrie marelui forum al comuniștilor conturează, ca mijloace esențiale pentru atingerea acestor imperative, fructificarea la un mod superior a potențialului material, tehnic, tehnologic și uman al țării, prin creșterea randamentului și a calității muncii, raportarea dezvoltării la posibilitățile de care dispunem, realizarea unei mai rezolute gospodării a resurselor și, pe această bază, dobîndirea unei eficiențe competitive în schimbul mondial de valori. Programele speciale de dezvoltare

mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, de reducere a consumurilor, de valorificare a materialelor recuperabile, de sporire a productivității, de dezvoltare a agriculturii, integrate largului front al năslăbitei noastre înaintări, cu conexiunile și implicațiile lui complexe, configurează pe multiple planuri cea nouă calitate a muncii și vieții, indispensabilă ca și oxigenul trăirilor noastre în viitor. Sînt obiective care impun, mai mult ca orîcînd, racordarea creației economico-sociale la cuceririle științei, la exigențele noului, ceea ce presupune, după cum arăta secretarul general al partidului, un înalt nivel de cunoaștere și de conștiință. Favorizată plenar de societatea noastră, de democrația noastră reală, în al cărei iradiant nucleu se află democrația muncitorească, participarea activă și responsabilă a unor oameni de înaltă conștiință, oameni de marcă ai spiritualității noastre, la întreaga construcție a prezentului și a viitorului, se inscrie astfel ca un factor determinant, ca însuși elementul motor al civilizației și progresului României.

Purtăm cu toții răspunderea și mîndria acestui drum către ziua de miine. La 35

de ani de Republică, trăitorii într-o vatră frumoasă, limpede și înfloritoare, nimbăți de aura unui planetar prestigiu izvodit din victoriile noastre în planul muncii, al civilizației și culturii, din politica noastră de pace, de concordie, de colaborare, de zămislire a unei mai drepte orînduirii a planetei, noi toți — români, maghiari, germani sau de alte naționalități, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste — pășim spre viitor mai încrezători ca orîcînd în destinul nostru, în steaua noastră. Ne e cîrmaci încercat partidul, avîndu-l în frunte pe omul care, la 65 de ani de viață, la peste 50 de luptă eroică, revoluționară, pentru socialism, pentru România, pentru muncitorime, pentru întregul popor de la Dunăre și Carpați, ni se înfățișează atît de tînăr, simbolizînd însăși tinerețea, energia, dinamismul, uriașa putere de muncă și forța vizionară a unui neam pe care istoria îl întinerește mereu, cu fiecare treaptă în ascensiunea spre culmi.

Aceste sentimente sînt mai mult decît insufleteitoare. Sînt un fluviu de apă vie din care sorbim ca și geții din vechiul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

„Cel mai” și „Cea mai” in economie

Celebrități ale muncii și monumente

Ancheta revistei noastre privind desemnarea unor virfuri - a lui „cel mai” sau „cea mai” in diverse domenii ale vieții și creației noastre - nu putea ocoli economia, acest centru motor al dezvoltării și înaintării noastre pe toate planurile. Cu atât mai mult cu cât 1982, cel de-al doilea an al celui de-al VII-lea plan cincinal din anii Republicii, se încheie, la acest capitol, cu un palmares care ne bucură, trezind cele mai insufletește nădejdi de viitor. Semnele că și această etapă va fi încheiată cu bine - deși, raportate la mijloacele de care dispunem, succesele ar fi putut atinge praguri și mai înalte - le-am primit mai demult, certitudinea victoriei în această cursă a hărni-

ciei dindu-ne-o însăși condiția fizică a României, care a intrat, în ultimii ani, în ero performanțelor. Iată - transpuse în oțel și beton, în realități de forță și de prestigiu ale economiei noastre socialiste - câteva din performanțele anului '82, roade ale inteligenței tehnice, ale promovării curajoase a noului, ale dorinței fierbinți de perpetuu depășire a stadiilor atinse, ale eforturilor muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, cercetătorilor și savanților României socialiste de a oferi produse de calitate înaltă, de certă modernitate, de competitivitate eficientă pe piața lumii, produse prin care dinamismul economiei noastre să-și adjucece noi posibilități de accelerare.

Breviar

● 1 ianuarie. Fabrica de hirtie de zlar a Combinatului de celuloză și hirtie „Letea” din Bacău obține în primele două zile ale anului cei mai înalți indici de producție de la intrarea sa în funcțiune. De menționat că în 1981 „Letea” și-a sărbătorit centenarul. ● 10 ianuarie. Pe platforma industrială a celui mai tânăr centru metalurgic al țării, Beclean, se încheie probele tehnologice la cald la laminorul de sirmă de fabricație românească. ● 13 ianuarie. La Vaslui, la întreprinderea „Textila” intră în funcțiune o nouă capacitate de producție. La secția de finisaj, noua capacitate asigură calitatea a 13 milioane mp țesături pe an. Milionul - iată cea mai nouă unitate de măsură în industria, nouă și ea, a Vasluiului. ● 16 ianuarie. La cel mai tânăr combinat petrochimic al țării, Midia-Năvodari, se obțin primele 1 000 tone de gaze lichefiate în instalația de fracționare gaze. ● 29 ianuarie. De la uzinele bucurestene „Grivița Rosie” pornesc drum spre Midia-Năvodari, montate pe cite două trailere de cite 20 de osii, două utilaje de mare complexitate, printre cele mai complexe din industria chimică, și cîntărind împreună, peste 300 t. ● 2 februarie. La Combinatul siderurgic din Galați se sărbătorește jubileul a 50 de milioane tone oțel. Dacă ne amintim că prima sarjă s-a produs la 8 iunie 1968, putem conchide că e cel mai frumos jubileu pe care și-l poate dori un producător de oțel. ● 4 februarie. La hidrocentrala Turnu de pe Olt, cea mai mare de pe acest riu și al cărei baraj va vane înalte de 6 m și o deschidere de 15 m înseamnă o premieră în construcția de baraje la noi, se execută cu succes probele de apă la primul hidroagregat de 35 MW. ● 9 februarie. Pe marea platformă industrială de la Brazi începe să producă instalația de fenol-acetonă, cel mai mare obiectiv de acest fel din țară, cu o capacitate dublă față de instalațiile similare existente. ● 25 februarie. La Baja Sprie, la Uzina de utilaj minier, sint asimilate 3 noi utilaje ce înlocuiesc importul. Noile produse privesc programul de introducere în subteran a unor tehnologii ce asigură cele mai mari productivități în minieritul din zonă. ● 10 martie. Secția de rotăgăte a întreprinderii „Vulcan” intră în funcțiune la întreaga ei capacitate. Agregatele rotative fabricate aici, necesare întreprinderilor ce au centrale cu cazane și combustibili solizi, sint cele mai complexe între cele produse în țară. ● 11 martie. Pe platforma Combinatului de îngrășăminte chimice Slobozia începe să producă fabrica de argon. Puritatea argonului de Slobozia este de 99,999%. ● 18 martie. La întreprinderea mecanică Mirsa-Avrig se produce autobasculanta diesel-electrică de 110 t cu nr. 1, o adevărată uzină pe roți avind înălțimea unui bloc cu două etaje. ● 27 martie. La hidrocentrala Riuul Mare-Retezat se străpunge galeria de fugă de la centrala subterană în aval. Lungimea galeriei: 776 m, una dintre cele mai lungi din țară. ● 1 aprilie. Hidrocentrala Turnu de pe Olt este racordată la sistemul energetic național. Salba hidrocentralelor de pe Olt, cea mai spornică în premieră, se împlinește grăbit. ● 7 aprilie. În laboratoarele Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de masini sint produse, pentru prima dată în țară, instalații de vopsit la înaltă presiune tip „Airless”, cel mai modern tip aflat în producție, în lume. ● 18 aprilie. ICEPRONAV Galați proiectează o instalație automatizată pentru sudarea pe colț bilaterală a osaturii, pe panourile plane ale navelor. Proiectul este, de fapt, o invenție și vine cu o serie de noutăți remarcabile față de instalațiile similare din lume. ● 28 aprilie. Al 60-lea produs nou asimilat la „Electrotimis”. Anul 1982, anul cu cele mai multe asimilări de produse noi. ● 29 aprilie. Un jubileu la întreprinderea de autocamioane din Brasov: al 585 000-lea autovehicul produs aici, din care 116 000 au fost livrate la export. La autovehiculele de mare tonaj - de exemplu la tipul a cărui punte cîntărește ea singură 13 t - se folosesc cele mai moderne tehnologii din domeniu. ● 1 mai. La Anina se edifică

Coloși cu finețe de filigran

Întreprinderea de mașini grele București este considerată, pe bună dreptate, o campioană pe țară în privința dimensiunilor-gigant ale agregatelor pe care le execută, a complexității și diversității lor, a gradului înalt de tehnicitate care o caracterizează și care o face competitivă cu marile unități de profil din Europa. I.M.G.B.-ul este, ca să spunem așa, „maternitatea” unde s-a născut o întreagă familie de turbine de termocentrale, de turbine pentru abur tehnologic și pentru antrenarea marilor compresoare, într-o gamă-de la 1,6 MW la 330 MW. Anul 1982 este anul în care s-a semnat actul de naștere al ultimului tip, turbina de 50 MW. Conceput cu forțe proprii, plămădit cu materiale din țară, „prislea” familiei de turbine are în anatomia lui cele mai moderne soluții tehnice, care au dus, în final, pe lângă o funcționalitate ireproșabilă și economică, și la scăderea greutatei lui cu 4-5 tone de metal aliat și înalt aliat. De fapt, acest „prislea” nu este, nici mai mult, nici mai puțin, decit un colos de 250 de tone, cu lungimea de 35 m și diametrul de 3,5 m. Un colos ce poate fi definit, în același timp, ca o adevărată bijuterie industrială. Trebuie să vezi rotorul turbinei, o adevărată dantelărie de metal, cu mii de palete, variind de la 5 cm până la 1 m lungime, ca să-ți dai seama că aici s-a zămislit o operă de artă în oțel la scara gigantică a industriei. Numai niște profesioniști de marcă pot să asigure o asemenea finețe de prelucrare a rotorului încit, atunci cînd în turbină începe să pulseze viața la 3 000 de rotații pe minut, gigantul să nu trepideze, să nu gîfăie, să nu se opinteaască, ci să „toarcă” cuminte, silențios. Cît rafinament tehnic - da, acesta-i cuvîntul! - a trebuit pentru această prelucrare de mare finețe, astfel ca, în final, echilibrarea rotorului să treacă teste sofisticate standuri de probe electronice, care sesizează și dezechilibrele de citeva grame! Surzînd, cei din hală mi-au spus că, după examenul electronic, ei mai fac o „probă finală”: la rotirea nebunească a gigantului de sute de tone, o monedă de 1 leu să stea «pe muchie», pe turbină, fără să se răstoarne! „De-abia atunci ne ștergem de sudoare și de ulei și ne gîndim la următoarea turbină, așa cum facem acum, cînd toate preocupările noastre se îndreaptă spre viitorul nostru «copil teribil»: turbina de 700 MW pentru centralele nucleare.”

Ce a mai însemnat 1982 pentru această uzină? Fabricarea arborelui cotit pentru motoare diesel navale de 20 000 cai-putere, care pînă acum se importau. De acum înainte, marile nave din flota noastră comercială vor purta în pintece și acest ansamblu, de concepție pur românească, avind fixat într-un colț marca I.M.G.B. Și aici, echipele uzinei au rezolvat cu bine aparenta contradicție dintre gigantismul piesei (12 m lungime, 4 m rază, 100 tone) și exigențele prelucrării, care înseamnă o precizie geometrică de sutimi de milimetru și o finețe a suprafețelor de 4 miimi de milimetru. Ar mai trebui amintită, de asemenea, instalația complexă de peletizare a minereului de fier în vederea îmbogățirii și aglomerării, care va fi pusă în funcțiune „la cheie” în India. În puține locuri în lume se realizează aceste linii de tehnică de virf, iar faptul că întreprinderea bucuresteană a cîștigat o competiție severă de inteligență și potențial tehnic cu firme de veche tradiție spune mult. Specialiștii I.M.G.B.-ului au înțeles că trebuie, cu orice efort, să aducă valută țării, adaptînd din mers fluxurile tehnologice la operațiile de mare tehnicitate cerute de această instalație în premieră și, în același timp, lucrînd contracronometru, dat fiind termenul presant impus de partenerul extern.

Am făcut o însușire sumară a citorva dintre performanțele tehnice realizate în acest an la I.M.G.B., nedreptățind multă altele, ca, de pildă, uriașele coloane de sinteză pentru amoniac și uree, liniile de ciment de 3 000 t/zi, presele și calandrelor pentru fabricarea benzilor de cauciuc, presele hidraulice de pînă la 12 000 tone-forță, piesele și ansamblurile de schimb pentru compresoare și turbine - utilaje și instalații care, nemaiauducîndu-se din import, scutesc țara de milioane de lei valută. În spatele acestor realizări stau cei 10 000 de oameni ai uzinei. Stau și oțelarii, care au asimilat peste 10 noi tehnologii de mărci de oțeluri speciale, și

forjorii, ce au realizat arbori cotiți cu fibraj continuu și manetoane prin matrițare închisă, și turnătorii, cu ale lor palete și butuci rotorii de la turbinele hidraulice ale Porților de Fier II, și tramentişti, autori de premiere în domeniul prăjirilor de foraj, și frezorii, și ajustorii, și montorii, care din semifabricate au realizat, concretizat agregatele cu masivitate de coloși și finețe de filigran. Am fi vrut să dăm și numele fruntașilor întrecerii, dar aceștia sint prea mulți, lista lor ar fi consumat tot spațiul articolului. De fapt, aici, la I.M.G.B., bate o singură inimă, racordată la comandamentele partidului, la îndemnul secretarului general, clar și mobilizator răspicate la înalta tribună a Conferinței Naționale.

FLORIN CONDURĂTEANU

Cea mai adîncă centrală hidroelectrică la ora străpungerii

Sîmbătă, 18 decembrie, în miezul zilei, la ora cînd la București se apropiau de sfîrșit lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, neodihna și munca îndirijată a constructorilor de pe șantierul Centralei hidroelectrice Tismana-Gorj - hidrocentrală cu o capacitate de 100MW, cea mai mare unitate energetică din sistemul Cerna-Motru-Tismana - se transformau într-un eveniment energetic închinat importantului eveniment politic trăit de comuniștii români, de întreaga țară. După cum aveam să prînd din zbor o vorbă de-a maestrului Alexandru Soare, „fiecare eveniment are oamenii lui”. De fapt, Soare și oamenii lui sint aici, la Tismana, eroii zilei, dar și eroii ultimei jumătăți de an. Soare însă e ocupat, nu are timp pentru reporterii, el dirijează ultimul act al marii bătălii cu muntele - străpungerea galeriei de fugă. În timp ce Soare și ai lui își văd de treabă, se vor găsi alții care, așa cum se întîmplă și la alte evenimente, ne vor prezenta cu lux de amănunte și chiar entuziasmul necesar citeva date tehnice amestecate cu ceea ce vedem și noi cu ochiul liber în semintinerul galeriei. Înțelegem de ce străpungerea celei mai lungi galerii de fugă din țară este considerată o mare performanță hidroenergetică, astăzi cînd, mai mult decit oricînd, problema energiei este de o importanță vitală pentru dezvoltarea economică a patriei.

Șeful șantierului, inginerul Romeo Săliște, este el însuși un om ocupat pînă peste cap în aceste clipe, cele mai multe comenzi și decizii de felul „dați-i bătaie”, „pușcăm” sau „mai așteptați”, trec și pe la dumnealui. Nu are decit 35 de ani și, din 1973, cînd a terminat facultatea de ex-

ploatări a Institutului de mine din Petroșani, a lucrat pînă acum doi ani la un alt baraj, la Valea Mare, ca inginer șef de schimb, cu atribuții de maestru de schimb. O însurătoare fericită și timpurie l-a legat definitiv de viața cînd grea, cînd romantică a șantieriştilor. Tatăl socru, brigadierul Constantin Prisăcaru, omul trecut prin marile construcții socialiste de la Bicaz, Argeș, Porțile de Fier I, Valea Mare și acum Tismana, l-a ajutat pe tînărul inginer să se apropie de eroismul constructorilor de hidrocentrale. Antoaneta, soția inginerului Săliște, s-a născut la Bicaz în '55, e de meserie topograf, iar fiul lor Cosmin, băiat născut pe șantierul de la Valea Mare, are acum cinci ani, este încă mic și nu știe dacă va mai continua tradiția; spune că el se face sef ca tata.

Rămîn singur. În jur e agitație mare. De vreo jumătate de oră se pregătește pușcarea programată pe la orele 12, ultima pușcare pe acest tronson. Oamenii în la tradiția unor asemenea străpungeri ce se fac în deplină securitate, după un program bine stabilit, cu anumite anunțuri și comenzi scurte, cu personal de pază și legătură telefonică subterană între cele două fronturi. Prin convenție, brigada lui Prisăcaru s-a oprit și înaintează numai dintr-un singur sens, de aici unde ne aflăm. Cîntea a revenit brigăzii lui Gheorghe Micu dirijată de strategul Soare - un maestru despre care toți vorbesc cu admirație. Ne retragem și urmează de tunătura care nu mai sperie pe nimeni. Se aud urale, strigăte de bucurie și, încet-încet, ne apropiem prin praf și noroi de locul unde se înlătură cele din urmă cantități de rocă din peretele prăbușit ce despărțea cele două fronturi. Nu e departe clipa cînd cei de aici și cei de dincolo își vor putea da mina.

Mai bine decit mi-ar fi vorbit cei din front, oamenii obișnuiți cu fapta și nu cu vorba, aveți să-mi lămurească situația un beneficiar, directorul Uzinei Cerna-Motru-Tismana, inginerul Vespasian Croitoru. Aflu că tunelul în care ne găsim se numește galeria de fugă a apei turbinate în centrala subterană, centrală a cărei adîncime este de peste 220 metri. Cea mai adîncă uzină electrică subpămînteană din România are și cea mai lungă galerie de fugă - 4 500 de metri și o secțiune de 35 mp - ceea ce va permite evacuarea unui debit destul de mare, aproape 57 metri cubi pe secundă. Străpungerea aceasta înlătură ultimul obstacol pe traseul Motru-Tismana-Tismana aval și prevestește punerea în funcțiune a centralei, planificată pentru trimestrul doi al anului viitor. În ultimele șase luni, înaintarea a fost impulsivă prin venirea maestrului Soare și a oamenilor săi încercați, ei s-au organizat mai bine decit formațiile dinaintea lor, au știut să-și folosească mai bine utilajele, experiența și forța lor de colectiv sudat pe Argeș și Lotru, de unde au fost detașați aici. De la 30 de metri liniari pe lună s-a ajuns la adevărate recorduri de înaintare într-o rocă păcătoasă cum e marna. Să excavezi în medie 50 de metri pe lună e un adevărat record. La a-

(Continuare în pagina 7)

care pot defini o epocă

ceasta se adaugă și o altă premieră: lucrările de betonare pe galeria de fugă s-au efectuat pentru prima oară în țară cu un cofrag mecanic mobil, permițând deci o înaintare mai rapidă, dar și o calitate deosebită.

În final, directorul Grupului de șantieri Cerna-Motru-Tismana, inginerul Gheorghe Vlad, i-a felicitat pe minerii lui Soare, iar cunoscutul crainic sportiv și reporter TV Sebastian Domozină, prezent ca la mai toate premiile industriale oltenene, a smuls constructorilor niște declarații citite și i-a filmat, iar nouă maistrul Soare și brigadierul Micu au mai apucat să ne spună doar că sint tare bucușoși. Așa se întâmplă când reușesc să înfrângă greul muntelui și să facă lumină. Simt și ei că sint înconjurați cu mai multă căldură decât în alte zile și munca lor e de folos patriei. Întimplările deosebite, sarea și piperul oricăruia reportaj, se nasc în fiecare zi, dar după părerea celor doi ele sint de trăit și nu de povestit.

Deci, să recapitulăm principalele date obiective ale centralei de la Tismana, acolo unde până nu demult localnici nu visau o construcție hidroenergetică de asemenea amploare: cea mai lungă galerie de fugă — 4 500 m; cea mai adâncă centrală subterană — peste 220 m; recorduri de înaintare de 71 m pe lună în rocă bătrână și sfârmicioasă. Iată argumentele unei mari performanțe.

ION PREDOȘANU

O premieră energetică națională și mondială la Oradea

Ajungem la Oradea după o noapte de nesomn, petrecută în tren. Interlocutorul nostru — un bărbat zdravăn, pe care expresia „cit un munte“ îl prinde de minune — are și el ochii injectați de nesomn. Este Teodor Pop, rectorul institutului orădean.

Discutăm despre acest institut, aproape exclusiv umanist (până mai ieri), care, iată, a făcut o „schimbare la față“ și o rotație — în privința preocupărilor — de 360 de grade, cum se spune. Nu că nu mai există și acum secții cu profil umanist, dar un grup de ingineri și cercetători de aici au făcut realmente minuni în domeniul tehnicii, au făcut, adică, din apă caldă, curent electric!

Cum a început povestea?... În urmă cu doi ani, institutul a fost înzestrat cu o sondă de apă termală. Un „dar“ făcut de cîteva lucrători ai Ministerului Minelor. Despre apele termale — ape calde cu temperaturi moderate, de 70—80 de grade Celsius — semnatarul acestor rânduri nu știa, pină acum, decât destul de puține lucruri. Anume, că se folosesc la încălzirea serelor, în speță, dar și a locuințelor, mai nou. Că se folosesc și „pe post“ de apă caldă menajeră. Și că, mai cu seamă, este recunoscut efectul lor curativ, în stațiuni ca „Felix“ și „1 Mai“.

Primul pas făcut de colectivul de ingineri și cercetători orădeni a fost pe linia introducerii apei calde în institut și în căminele studențești. Se economisește astfel circa 1,5 milioane tone combustibil anual. În anul viitor, instalația se va perfecționa. Spunem din nou: este greu de crezut că cineva ar fi putut presupune că aceste ape pe post de „cenușăreșe“ ar fi bune cumva la producerea curentului electric! E ca și cum te-ai gândi să recuperezi căldura

din leșie! Nu-1 o figură de stil. Prima instalație, iată, a funcționat un număr de cîteva sute de ore. Dezvolta o capacitate de numai 25 kw. În primele luni ale anului '82, cei de aici au realizat o instalație proprie, care a atins cota de 100 kw. Așadar, energie provenită din căldura acestor ape geotermale! Așadar, la Oradea s-a realizat, pentru prima oară în țară și pentru prima oară în lume, instalații pentru producerea energiei electrice din apele geotermale cu temperaturi moderate, precum și din energiile recuperabile din resursele energetice secundare, ca agent de lucru fiind utilizat gazul din zăcămintul Ciociața (Bihor). De reținut că tot pentru prima oară în lume se utilizează gazul (bioxidul de carbon), pe care-l avem la îndemînă și în cantități îndestulătoare. Pe plan mondial se folosește în general freonul și izobutanul — derivați ai hidrocarburilor care se importă la prețuri valutar consistente. În plus, se reduce astfel substanțial și pericolul de explozie și toxicitate. Vom mai nota, în sfîrșit, și faptul că bioxidul de carbon se poate obține și din procesele secundare ale chimiei și termoenenergeticii și nu numai.

Pe baza unor documentații precise și a 4 brevete de invenție — de data aceasta, îmbucurător lucru, drumul de la machete și schițe la aceste echipamente și armături necesare a fost cit se poate de scurt — s-au construit primele instalații. S-au construit pompe de bioxid de carbon și agregatul geotermal, aferent și a fost nevoie de 4 schimbătoare de căldură; a mai fost nevoie de instalații componente pentru activări de agenți de lucru la presiuni de 200 daN/cm² ș.a. Un sprijin substanțial au primit cei de aici din partea multor întreprinderi și grupuri de uzine din țară și din județ, care au răspuns cu promptitudine solicitărilor institutului pentru fabricarea instalațiilor necesare.

Să-i reținem — dintre autorii acestei premii absolute — mai întii pe conf. dr. ing. Teodor Maghiar și prof. univ. dr. Teodor Pop, care au constituit finalmente „inima și suflul“ acestei inițiative. Să-i mai reținem pe Dinu Fodor, Mihai Gavriș, Mircea Vereș, Ioan Felea, cercetător, Ștefan Szimcsák, ing. Nicodim Mureșan, Teodor Leuca, asistenți, ing. Gheorghe Lătu și Ion Anton, subinginerii Vasile Răducanu, Florian Băliban, Gavril Bara, Valer Trip, Ioan Moga, Florian Pentie, Augustin Sântău, Viorel Haș, Gheorghe Nașcu, Aron Soane, precum și Gheorghe Varga, Ioan Mureșan, Gheorghe Clitan, Leonte Moșoia, Moisa Codreanu, Cornel Dancu, Gheorghe Ciurdaru, Paul Driniovski, Ioan Rada și Sorin Ungur.

La ora de față se fac probe tehnologice ale instalațiilor. E drept, au intervenit și unele „surprize“. S-a defectat un variator. S-a „ars“ un inel de la garnitura de etanșeizare. Aspecte inerente oricărei început de drum. Lucruri admisibile în orice probe tehnologice de pe lumea asta. Dar dacă vom intra acum, în final, în sfera economicului, va trebui să notăm că, grație acestor instalații — care, în mod sigur, se vor generaliza într-o primă fază se va introduce în circuitul energetic un echivalent de circa 7 milioane tone combustibil pe an, iar în cea de-a doua fază — 10 milioane tone de combustibil pe an!

Să nădăjduim că eroii noștri se vor bucura și în continuare de tot sprijinul din partea factorilor de drept centrali și județeni, pentru că o merită cu prisosință. Deoarece lucrul minilor lor și puterea minții lor este spre mai buna noastră stare. Din acest spațiu tipografic să le întindem, așadar, bărbătește mina și să le urăm un An nou fericit lor și familiilor lor.

DORIN SĂLĂJAN

Rombac 1-11

În ziua apariției ultimului număr pe 1982 al revistei noastre, primul avion ROMBAC 1-11, fabricat la Întreprinderea de avioane București după licența „British Aerospace“, a fost predat beneficiarului — TAROM. Într-o scurtă convorbire telefonică, tov. Nicolae Gugui, directorul I.A.B., ne-a informat că zborul de probă al „primului născut“ s-a încheiat cu succes, specialiștii și muncitorii întreprinderii concentrându-și acum eforturile asupra realizării avioanelor 2, 3 și 4 care vor îmbogăți flota noastră aeriană în anul viitor.

ROMBAC-ul, apreciat de cunoscătorii drept o realizare de vîrf a tehnicii, competitiv cu oricare alt aparat de acest tip fabricat în lume, este echipat cu două motoare Rolls Royce Spey 512 cu o forță de tracțiune de 6 500 kg fiecare. El poate transporta 119 pasageri cu 350 km pe oră, la 10 000 de metri altitudine, și are o autonomie de 2 500 km.

Disponind de șapte capacități de producție dotate cu utilaje și laboratoare de cercetări al căror nivel tehnologic rivalizează cu cel atins în cele mai perfecționate întreprinderi de profil din lume, industria aeronautică românească a devenit un partener de cooperare competitiv și interesant, căruia i se adresează companii și firme puternice. Tradițiile sale, continuate în condițiile dotării cu utilaje și tehnologii moderne, au permis industriei românești să construiască avioane cu reacție de înaltă performanță, elicoptere, numeroase tipuri de avioane ușoare și utilitare, plane și motoplanoare, motoare cu reacție, avioane școală și de turism ca și diferite tipuri de echipamente pentru bord și sol. Școala aerodinamică românească dispune în prezent de un institut specializat, cu o bază de cercetare de înaltă valoare, și este dotată cu un tunel aerodinamic transonic printre cele mai mari din lume, un calculator CDC 3 600 de mare viteză și cu o serie de alte echipamente ale tehnicii de vîrf. Din punct de vedere tehnologic, industria aeronautică beneficiază de un suport demn de menționat: se fabrică componente pentru aeronave în structură neconvențională (honey-comb), capacele să reziste la mari eforturi, se produc materiale compuse, fibre de carton încorporate în diverse alte materiale, echipamente hidropneumatice, calculatoare de bord, aliaje de titan, aluminiu, oțeluri extradure etc.

Experiența constructorilor români de aeronave s-a dezvoltat considerabil prin realizarea a numeroase avioane de turism Pilatus Britten Norman Islander (900 de bucăți produse și exportate în majoritate), a avionului școală YAK-52 pentru U.R.S.S., a avioanelor IAR 123, 127 și 125 pentru antrenament militar și utilizări civile. Românii produc de asemenea, după licența SNIAS — Franța, elicoptere Allouette III și Puma, precum și numeroase modele de plane și motoplanoare metalice originale, livrate pe diverse piețe. La Craiova, în cooperare cu Iugoslavia, se realizează primul avion cu reacție militar IAR 93, echipat cu un motor Rolls Royce „VIPER“, produs de Întreprinderea „Turbomecanica“ din București.

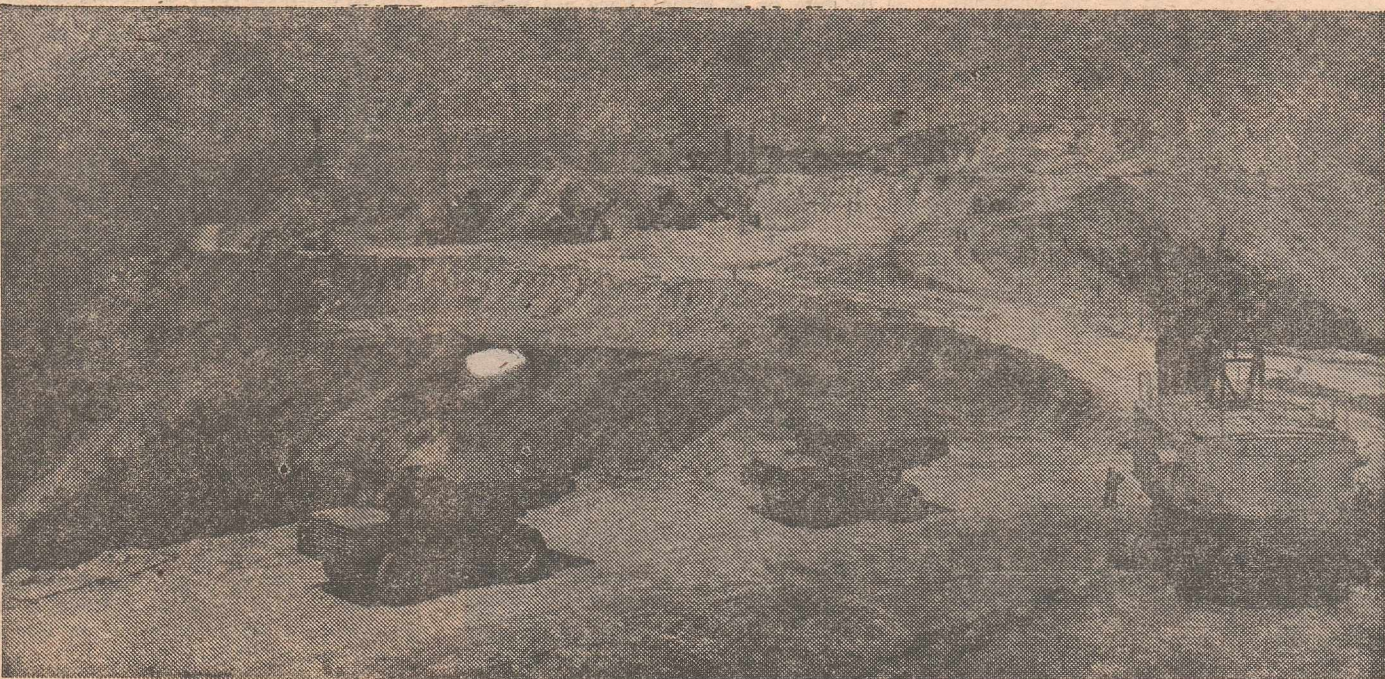
Toți acești factori au favorizat dezvoltarea fără precedent a aeronauticii românești și, ca o firească consecință a prețurii internaționale, încheierea de contracte cu firme de prestigiu de peste hotare, printre care figurează și „British Aerospace“.

IOAN ROȘCA

Breviar

(Urmare din pagina 6)

prima termocentrală pe sisturi bituminoase din țara noastră, termocentrală unică în felul ei, la a cărei construcție s-au atins, în primăvara lui 1982, cele mai înalte ritmuri. ● 21 mai. Începe să producă la Galați laminorul semimitabricat — 2,5 mil. t țagie anual — cea mai prestigioasă premieră industrială a anului la Galați. În aceeași zi, prima garnitură de tren în cursă peste ecluza de la Agigea, poartă pe cel mai mare șantier al țării. ● 1 iunie. Cel mai tânăr producător de oțel anat a țării, Întreprinderea „Unio“ din Satu Mare, dă primele șarje necesare industriei de utilaj minier. ● 3 iunie. La Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău intră în probe tehnologice la rece, cuptorul rotativ pentru instalația de bicromat de sodiu destinată exportului, o premieră tehnică de cel mai înalt nivel. ● 29 iunie. Cel mai mare baraj de anrocamente din Europa se construiește în inima Munților Retezat. La sfîrșitul lunii iunie, constructorii anunțau cota 50 m din înălțimea finală de 168 m și deschiderea de 450 m ● 7 iulie. Se consemnează, aproape zilnic, producții record în multe bazine miniere ale țării. Bătălia pentru cărbune, bătălia pentru energie mobilizează, la rîndu-i, cele mai alese energii muncitorești. Astfel, în 7 iulie se anunță depășirea cu 57 000 t huiă a planului la cariera Cimpul lui Neag iar la Berbești-Alunul, la exploatarea de huiă, se consemnează cele mai mari ritmuri de extracție din zonă ● 21 iulie. La Întreprinderea de mașini unelte grele Dorohoi, într-un oras care-si vâdește vocația industrială prin producere de cea mai mare complexitate tehnică, se livrează unui beneficiar intern prima presă — dintr-o serie de nouă — de 400 t forță și 27 t greutate proprie. ● 23 iulie. Institutul de proiectări „Faur“ și Întreprinderea „Progresul“ din Brăila sint autorii unei mori cu bile de mare capacitate pentru fabricile de ciment: 1000 de repere, 10 000 organe de asamblare. 37 t greutate proprie. ● 1 august. Sint realizate primele anvelope radiate pentru autoturisme cu marea „Danubiana-Caracal“. Se inaugurează astfel cea mai nouă ramură industrială — chimia — din județul Olț. ● 5 august. O premieră de cel mai mare interes la „23 August“: terminarea primei instalații de haldare. Prima dintr-o serie de 3 destinate exportului și avind o capacitate de pină la 900 t haldă pe oră. ● 7 august. O premieră de același interes tehnic și la Galați: prima platformă autoridicătoare pentru foraj de cercetare destinată lucrărilor din nordul Constanța-Sud. ● 18 august. Cea mai recentă realizare de mare prestigiu industrial la Întreprinderea de mașini electrice București o constituie motoarele electrice cu parametri superiori și, ce-i mai important, cu consum redus de metal. ● 28 august. Cea mai importantă realizare a industriei aeronautice românești: lansarea primului avion de linie „Rombac 1-11“. ● 8 septembrie. Cel mai nou tip de tractor produs la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova: încăleătorul frontal TIF-550. ● 28 septembrie. Șantierul naval din Galați pregătește lansarea la apă a unei noi nave de 55 000 t d.w., al cărei ciclu de montaj a avut cea mai mică durată de staționare în doc. ● 30 septembrie. La Rimnicu Vilcea se construiesc și pornesc spre Basarab tronsoanele unui pod metalic de 105 m liniari și o greutate de 450 t. Este cel mai mare pod metalic construit la Rimnicu Vilcea. ● 3 octombrie. La amenajarea hidroenergetică Riu Mare-Retezat e străpuns primul tronson pe aducțiunea principală. Lungimea tronsonului: 4,5 km, unul dintre cele mai lungi din țară. ● 3 noiembrie. Marea uzină craioveană „Olteci“ începe să producă primele autoturisme. Deci, pe șoselele țării și ale lumii cel mai nou autoturism românesc. ● 27 noiembrie. Începe montarea primului tronson la tablierul podului peste brațul Borcei, unul dintre cele mai mari poduri din Europa: arcadele de oțel peste Dunăre și peste Borcea măsoară 190, respectiv 140 m., la care se adaugă încă patru arcade de cite 140 m fiecare. ● 4 decembrie. Un succes cu un înțeles aparte la întreprinderea „Grivița roșie“ din Capitală: la începutul lunii decembrie e îndeplinit planul la export. Este cel mai frumos fapt de muncă pe care-l poate anunța industria noastră acum, spre finele anului, un fapt ce dovedește că acolo unde treaba e bine condusă e posibil să te autodepășești. ● 19 decembrie. Intră în funcțiune la Negrești-Oaș o puternică centrală termică. Ea furnizează aburul necesar celor mai noi capacități industriale din Oaș: o filatură de bumbac și fabrica de utilaje pentru construcții.

Argumente la „socialismul belșugului”

Sînt țărani bogăți?

„Să nu existe nici un fel de teamă că unii țărani s-ar putea îmbogăți prea mult. Prin munca lui, oricine poate să ciștige — și, ca să mă exprim așa — și poate să se îmbogățească”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a partidului)

Condiții sint.

Totul e să-ți placă munca

Miron Tănase din Făgăraș locuiește pe strada Podului. Străzii îi spune așa pentru că se termină chiar la podul peste Olt, care face legătura între cartierul Galați și restul municipiului. În urmă cu cîteva ani, cartierul Galați era sat iar municipiul Făgăraș era doar oraș. După cum se vede, atît orașul cît și satul au fost, cum se zice, înaintate în grad. Încolo, viața oamenilor este cam tot aceeași. Mulți și-au luat mașini mici, dar au avut prudența să nu renunțe la bicicletele cu care se îndreaptă zilnic spre cele două mari cetăți industriale: Combinatul chimic și întreprinderea de utilaj chimic.

În 1943, Miron Tănase, de fel din satul Galați, s-a însurat de partea cealaltă a podului și s-a mutat în casa în care stă și acum. Absolvise Facultatea de drept din Iași în plin război, pe care l-a și făcut pentru că asta era situația. În oraș nu erau clădiri cu mai mult de două etaje, poate doar cazarma să fi avut trei, iar orașul era renumit pentru cofetăria de pe Corso. Se știa: cînd treci prin Făgăraș, îi mușai să te abată pe la Embaher să guști oarece ecleruri. E drept, cofetăria nu mai are nimic din strălucirea de atunci. Standardizarea și-a pus amprenta și asupra prăjiturilor. Orașul însă s-a schimbat mult în bine.

În prima zi a Anului nou, Miron Tănase face 70 de ani. În viață i s-au întimplat multe, dar n-a crezut niciodată că va ajunge să fie remarcat ca un bun crescător de animale. E bine ca omul să aibă mai multe calități. Bunăoară, dînsul este și ginere, și socru, este și „domn”, și țaran. Din fața casei lui, dacă te înalți puțin pe virfuri, vezi podul peste care Miron Tănase a trecut acum 40 de ani. Cînd s-a mutat la oraș, cînd s-a instalat la un birou și a început să-și facă de lucru mai mult cu hîrțile decît cu altele, n-a uitat nici să cosească, nici cum se crește și se mulge o vacă. Alții au uitat sau, mai degrabă, au vrut cu tot dînsul să uite.

De ce am ajuns totuși în curtea lui Miron Tănase? Pentru că în municipiul Făgăraș, din 2756 de gospodării recensate s-au adunat doar 32 de țărani, din care 21 de vaci cu lapte. În Galați, unde funcționează un C.A.P., mai mic e drept, doar cu vreo 600 de hectare pămînt arabil, din 360 de familii, doar patru cresc 5 vite. Într-un sat din țara Făgărașului, unde fiecare gospodărie are sură, grajduri și unde pînă mai acum cîteva ani oamenii din asta trăiau!

„Deci, vă interesează biografia mea de crescător de animale? Să spunem, de la început, că am o singură vacuță, pe care o vedem aici. E foarte bună. Am avut pînă anul trecut alta. Nici ea nu era rea, dar asta e mai bună. E o încrucișare de Holstein și Pinzgau. 13 000 am dat pe ea. Dă 10—12 litri pe zi și asta n-ar fi o performanță prea grozavă, dar laptele ei are 7 grade grăsime. Cît o bivoliță. Pe vară am dat-o la pășunat. De două ori pe zi mă duceam cu bicicleta la două mulg. Mi-a dat și un vițel, pe care l-am vîndut cu aproape 4 mii. Oamenii au început să cumpere. Cu banii luați pe vițel vreu să-mi cumpăr doi porci. A ajuns un porc de 3 săptămîni să se vîndă cu 1 300—1 500 de lei. În condițiile în care anul acesta s-a vîndut porc cu 50—55 lei kilogramul viu, uneori chiar mai mult, e explicabil. Un animal nu se crește greu dacă ai plăcere pentru ocupația asta. Trebuie să te ocupi de el. Nu e ca o mobilă pe care o ai și care nu cere de mîncare. În vara asta am cosit de pe digul Oltului. Jum'ate — jum'ate cu C.A.P. Mi-a convenit, deși terenul era în pantă, pentru că era aproape de casă și puteam să păzesc finul. Dar tot mi-au furat din el. L-am prins pe unul cu căruța. Nu vreau să-i dau numele pentru că mi-e vecin. E frumos așa, eu om bătrîn să cosească, să usuce și să-l string și altul, om în putere, să vină noaptea și să-l încarce? L-am dus la miliție și l-au pus în vedere să-și bage mîntile în cap. Furtul de pe cîmp se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani. Legea apără omul care muncește. Și să vă mai spun ceva. Condiții sint, totul e să vrei și să-ți placă. Cînd soția mi-a fost bolnavă și i-a recomandat doctorul, am ținut două capre care dădeau 5 litri de lapte pe zi. Am avut și 3 oi. Întotdeauna am avut măcar un animal. Acum încep să fiu bătrîn pentru coasă, dar mă mai ajută ginerele. Am și o grădină de 150 de metri pătrați. Zarzavat, ceapă roșie de Făgăraș, cartofi, tot de Făgăraș. Cît să nu mă duc în piață. Vedeți, acelea sînt rațe mute. Nu că m-ar fi deran-

jat măcîitul, dar așa mi-a venit mie să cresc și niște rațe mute. Mulți s-au boierit. E foarte plăcut să fii boier, dar munca cine o face? Mă gîndesc cîteodată. La școală se învață fel de fel de lucruri. Tineretul de azi știe carte multă. La practică îi învață să tumble cu pila, cu sublerul, cu menghina, dar n-am auzit să-i învețe să cosească sau să mulgă o vacă”.

În vizita la Miron Tănase ne-a însoțit tehnicianul Gheorghe Bostioș, de la biroul planificare agricolă al municipiului Făgăraș.

„Ne străduim să creăm condiții crescătorilor de animale. Eu am 4 oi. Le-am cumpărat cu 450 de lei bucata. O oaie a ajuns acum la 1300. În Făgăraș avem două țiguri mari, unul prinăvara și altul iarna. Făgărașenii au început să cumpere animale. Nu mai vind. S-au convins că trebuie să crească, mai ales că foarte mulți au condiții. Au gospodării constituite, cu tot ce le trebuie. Fără efort nu se poate totuși face nimic. O săptămîină din concediu mi-o rezerv finului pentru iarnă. Am de la o oaie 7 kilograme de caș, 1,5 kilograme de urdă și, bineînțeles, lina și mieii. Toată vara n-am cumpărat de la piață un gram de brînză. Și noi, și copiii ne îmbrăcăm cu lina de la cele patru oi. Condiții și posibilități sînt suficiente, chiar mai bune decît în alte părți. Și, ceea ce este mai curios, în Galați se cresc mai puține animale decît în orașul propriu-zis. Din 360 de familii doar 146 au porci. Putem spune că situația a început deja să se schimbe. Mulți își vor scoate din grajd mașina și își vor aduce aminte să cosească. Nu se poate altfel”.

OPREA GEORGESCU

Cînd vaca mîncă numai paie, laptele îl mulgi în ceșcuță și-l bei tot cu paiul

O comună avută, dintr-acelea căjărate pe dealurile cam sterpe ale Bacăului, nu-i totuna — se înțelege — cu o comună de oieri de prin preajma Sibiului. Iar bogăția unei așezări de legumicultori din Prahova nu seamănă aproape deloc cu bogăția unui Dor Mărunt ori a satelor irigate, cu griu și porumb din belșug, de prin părțile Brăilei.

Așa încît discuțiile despre „țărani bogăți” trebuie purtate cu grijă, cu mare grijă, fiindcă altfel riscăm să pierdem din vedere adevărul, și anume că există zone cu o natură prielnică înăvuirii și muncii spornice și zone unde pentru un trai cuviincios e nevoie să trudești și să tot trudești, iar câștigul să fie tot modest.

Iată, spre exemplu, comuna Poduri din județul Bacău.

Despre ea se spune că e bogată și asta în cel mai bun an agricol al județului, cînd s-a întrecut cu 36 la sută producția lui '81. Iar în 1981 Bacăul a fost, la agricultură, al doilea pe țară. E necesară precizarea că jumătate din producția

agricolă o asigură zootehnia și că recolta se face pe un teren puternic afectat de eroziune. Bacăul nu-i, cum s-ar putea crede, Lunca Siretului. În Bărăgan, cît vezi cu ochii e cîmpie. În județul Bacău, solele cu peste o sută de hectare mecanizabile sînt rare. Și ca să se înțeleagă mai bine care-s problemele agriculturii pe aici, e suficient să amintim că vreo 5 000 de hectare cu griu au fost seccate cu secera!

Comuna Poduri — din vecinătatea Moineștilor — e risipită în șapte sate și toate pe dealuri. Ulițele urcă și coboară și gospodăriile țăranilor țin fiecare ba un bot de deal, ba o coastă.

Iscu Ianuarie, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, mă lămurește — după oarecare timp de gîndire — că un om vrednic, și acasă și la C.A.P., unul din sătenii care fac cinste meseriei de țaran este Iscu E. C. Gheorghe. Nu-i bogat, pentru că e cam greu să spui despre cei din Poduri că-i dă bogăția afară din casă, dar e fruntaș și, ce-i mai important, crește vite. Că-i greu, că-i ușor, el nu se lasă și crește vite.

În comuna Poduri — cu 8 230 de locuitori și 2 200 de familii — există, în gospodăriile populației, 1 411 bovine, 1 499 porcine, 2 497 ovine, 242 de cai și vreo 18 000 de păsări. Cum se poate vedea, nu toate familiile au vacă și porc în bădătură, deși s-ar cuveni să aibă.

În Poduri se cunosc sute de alde Iscu, așa că țaranul fruntaș Iscu E. C. Gheorghe trebuie să ostenească tot timpul cu inițialele ca să se știe care Iscu e el. Și el, și Maria, nevastă-sa, sînt membri ai C.A.P.-ului cu peste 300 zile muncă fiecare, fapt care-i onorează. Gheorghe și Neculai, băieții cei mari, lucrează de asemenea la C.A.P. și lucrează bine: peste 250 de zile muncă fiecare. O fată e măritată la Moinești, alți doi copii merg la școală. În grajduri, Iscu E. C. Gheorghe și ai lui țin două vaci de lapte — cu care își ară și lotul personal —, o vițică de 6 luni, 2 porci (unul pentru fată), 17 oi. Cît despre păsări, are 20.

Pe lotul personal de 30 de ari a scos 500 kg porumb știuleți, o tonă de sfeclă, 200 kg cartofi, legume pentru casă și „niște deca” de vin. Noaptea, bărbatul îngrijește la maternitatea de vaci. Toată familia Iscu muncește, de fapt, în sectorul zootehnic al C.A.P.-ului, dar mai muncește și la prașilă și la coasă. Ca să obțină fin pentru iernatul vitelor, familia Iscu a cosit cam 3 hectare, conform contractului: o claie țaranului, trei statului. Pentru zilele muncă ale întregii familii, s-au primit bani și 1 440 kg porumb știuleți, din care ies 1 000 kg porumb boabe. Au primit și griu conform legii, iar pentru laptele contractat cu statul — cam 700 l — ceva tărîțe. Foarte exact nu știe nici cît a încasat, nici dacă e plătit corect. Foarte exact nu știe nici numărul zilelor de muncă. Un om ca el, care se trezește la ceasurile 4 din noapte ca să dea mîncare la vite, n-are vreme să stea și să-și socotească truda. Socoteliile familiei Iscu E. C. Gheorghe sînt clare: vitele trebuie să aibă de mîncare, la porci le trebuie mîncare, vitele trebuie îngrijite zilnic, vaca, oaia și porcul nu țin sărbătorile legale și n-au nici simbăta scurtă. Singura socoteală pe care și-o face e aceea că, dat fiind prețul finului — care a urcat în doi ani de la 2 la 5 lei kg pe piața liberă —, dat fiind că ziua de lucru a unui coșac tomit cere 250 de lei și mîncare, e tot mai greu să ții vite. Au fost ani cînd a avut și trei vaci cu lapte, dar anul acesta, după ce-i fată vaca, o duce și o contractează. Porc nu contractează, pentru că prețul nu-i convenabil. Un porc mîncîncă 500—600 kg boabe și concentrate, dacă vrei să-l duci la peste 100 de kilograme. Porumbul de la C.A.P. îl dă aproape tot la porci. Iar familia Iscu sînt la masă șase oameni. Cînd dai la coasă, mai ales, îți trebuie mîncare, nu glumă. Munca la vite e istovitoare, „vacuța”, „purcelul”, „oița”, cum le zice cu evlavie Iscu E. C. Gheorghe, au nevoie de hrană și de milă de la stăpîn. Vaca are trebuință de fin bun, ca să dea lapte. Vacile lui îi dau și opt, și zece, și doisprezece litri zilnic, în familia unui crescă-

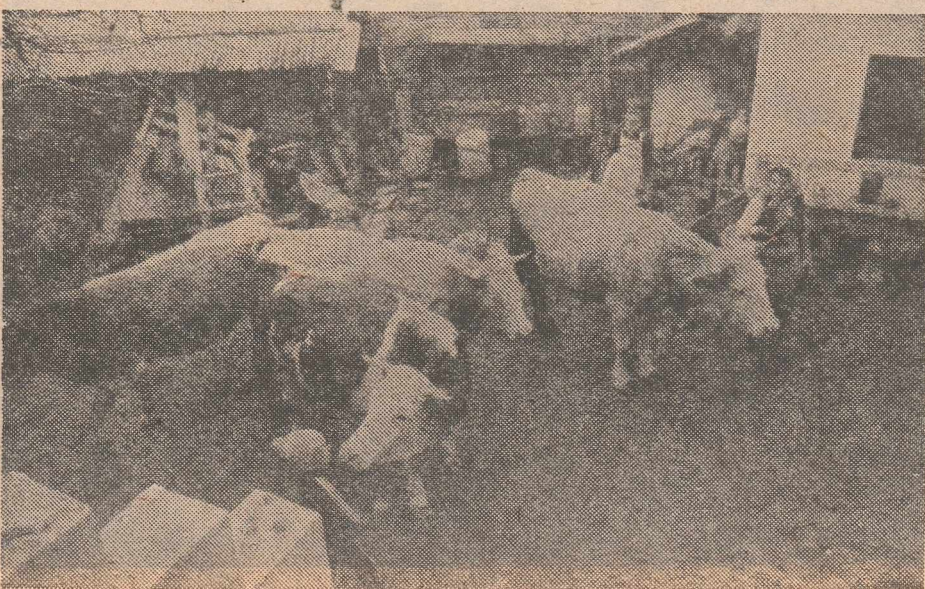

tor de vite, laptele e baza. Dacă el contractează mai mult lapte, nu mai are ce pune pe masă. O vacă nu o ții cu paie. Dacă îi dai paie, o mulgi în ceșcuță și laptele îl bei tot cu paiul. La cal nu se încumetă, fiindcă dacă ai cal, primăria îți cere să contractezi obligatoriu porc. Cel mai greu se țin caii, pe urmă porcii. S-a bucurat că o scoafă minca sfeclă multă și i-a dat sfeclă, dar cînd a fătat, purceii l-au murit din lipsă de calciu.

În comuna Poduri, peste cele 8 400 de animale — bovine, ovine, cabaline — aflate la populație și la C.A.P. există în folosință cam 1 900 ha de pășuni și finețe. 1 900 de hectare care ar trebui să suporte un program foarte complex de îmbunătățiri funciare, ca să se poată chema cînstit pășuni și finețe. Deocamdată e vorba doar de un pămînt pe care nu se poate cultiva nimic și, în consecință, se numește pășune. E un teren de rîpi, de coastă. Ceva iarbă crește pe el, dar cu „ceva iarbă” nu poți spera la vaci grase și cu lapte, dovadă producția de lapte foarte scăzută pe întreg județul.

Gheorghe Antochi, directorul Direcției agricole a județului Bacău, ne confirmă că, într-adevăr, deși producția agricolă a județului a înregistrat depășiri de plan la porumb, griu, orz, fructe și struguri, producția de lapte și carne e sub nivelul planificat. Iar cauza cauzelor o constătuie, fără îndoială, furajele: „În anii 1978—1979, suprafața destinată producerii furajelor a fost redusă drastic la jumătate, ca să se cultive pe terenurile astfel recuperate porumb. Nu s-a făcut nici porumb, nici furaje. În 1981 suprafețele de pășuni și finețe au crescut, deși nu destul; o redresare s-a petrecut totuși, dar nu de-ajuns. Porumbul siloz s-a recoltat cu foarte mari greutate, iar combinatele de adunat furaje — care costă cam 400 000 lei una — fabricate la Medgidia nu merg bine pentru că n-au cum să meargă. Și nu numai la noi, ci în toată țara. Practic, nu avem cu ce aduna porumbul siloz. Pentru lucrările la terenurile noastre în pantă ne trebuie cositori, Motocosecitoarele „Carpatina” nu dau rezultatele așteptate. Anul acesta am adunat, e drept, mai multe furaje ca anul trecut, însă cu eforturi! Și mai e o problemă, care-i una de fond: pămînt, ca la Poduri și Moinești, adică în pantă avem pe trei pătrimi din județ. Cu totul, sînt 240 000 ha de teren erodat. Am executat îmbunătățiri funciare pe 100 000 ha, astfel că aici putem respecta în mare tehnologiile agricole. Mai rămîne mult de lucru pentru recuperarea reală a terenurilor erodate. Muncă multă și investiții substanțiale. Pe o seamă de terenuri, dacă nu intervenim urgent, nu mai obținem nimic. Dacă producțiile realizate sînt încă destul de mici e și pentru faptul că nu planificăm cultura care merge pe loturile respective. Lucrînd pe terenuri mici, în pantă, culturi prăsitore, ne cam furăm căciula. Fertilitatea solului, și așa slabă, diminuează rapid. Structura de plan trebuie să fie adecvată la gradul de favorabilitate al terenului, cu respectarea cerințelor rotației culturilor. Cu porumb după porumb, ani de-a rîndul, nu putem spera pe terenurile de pe aici să obținem totuși porumb. Și o ultimă chestiune, care-i dintre cele mai importante pentru noi, e vorba de necesitatea diferențierii prețurilor de livrare la griu-porumb în funcție de gradul de fertilitate a solului. Decretul în vigoare e conceput pe zone de fertilitate, dar nu se aplică. Or, un C.A.P. irigat din sud primește pe kg de porumb același preț ca un C.A.P. precum Poduri, unde se obține de două și de trei ori chiar mai puțin porumb și cînd se muncește din plin. De aceea avem atîtea C.A.P.-uri în județ „fără putere economică”. Poduri e unul din ele. Neavînd putere economică, C.A.P. Poduri își plătește oamenii la minimul tarifelor și un om care face 300 de norme — ca Iscu și ai lui — nu se „îmbogățește”.

La întreprinderea pentru industrializarea cîrnii Bacău, directorul, inginerul

Sînt, pentru că sînt țărani vrednici!

zootehnist Ghionea Chirea, și doctorul veterinar Emil Cristian ne vorbesc de greutățile pe care le întâmpină, în ultimii ani, îndeosebi, la contractarea animalelor. Producția abatorului nu a scăzut, dar cu ce eforturi! Țăranii spun toți aceleași cauze: nu există pășuni și fânețe suficiente, au scăzut mult cantitățile de furaje la contractari, nu se dau toate furajele contractate și la timp, prețurile de achiziție sînt stimulatoare la carnea de vită, dar încă perfectibile la aceea de porc. E o realitate că animalele pășunează doar șase luni pe an. În restul timpului trebuie furaje siloz. În unele C.A.P.-uri, ca de exemplu Cleja, numărul vitelor din comună la hectarul de pășune se ridică la 15, dacă nu mai mult! Cît să mănînce 15 vite pe un hectar de pășune nefertilizată? La Minăstirea Cășin, 20 la sută din case sînt goale. Țăranii, plecați la oraș, vin în sat doar ca să cosească finul și să-l vindă. Anul acesta nu s-au mai văzut oi venind în tranșumanță. Și nu li se îngăduie să vină pentru că există și în județ destule probleme cu furajarea vitelor. Din cauza asta, mulți oieri de la munte preferă să-și vîndă turma și să se ocupe de comercializarea finului, obținut după niște loturi de cîteva hectare pe familie. La 5 lei kg de fin, acesta, da, se îmbogățesc. Oricum am cerceta lucrurile, tot la problema furajelor trebuie să ne oprim. Aici trebuie intervenit, ferm și cu perspectivă.

TUDOR OCTAVIAN

Ultimul țaran din Sebeș

Ultimul țaran din Sebeș-Alba se numește Pătru Toca, are 62 de ani și este astmatic. În casa lui miroase a medicamente și a aluat pentru cozonaci. Prin aceasta nu vrem să spunem că în casa lui cozonacul a înlocuit piinea ci doar că sărbătoarea se pregătește și aici cu bucuria aceea neînvinșă și care lasă toate grijele deoparte atunci cînd anul se înnoiește și cînd oamenii își pun în gînd tot felul de dorințe. În casa care s-a nimerit să rămînă fără de copii, a lui Pătru Toca, între acestea dorința de sănătate se află la loc de frunte. Abia după aceea vine la rînd și nădejdea unui spor de bunăstare, intruchipată în simbul de adevăr al unei munci care se va dovedi poate cu mai mult folos, atît doar și astfel doar, căci dacă Pătru Toca nu s-a îmbogățit pînă acum este sigur că n-o să se îmbogățească nici de-acum încolo. Din acest punct de vedere, anul '82 a fost un pas mic dar sigur înainte. Pentru Pătru și Maria Toca, nevasta lui, de-aceiași vîrstă cu el, pasul a însemnat că în loc de două vaci, cite au avut în acest an, în anul viitor vor putea să spună că au trei. Și de-aci, adică de la faptul că pentru hrana lor zilnică le-ar fi de-ajuns să țină chiar și numai o singură vacă în bătură, începe să se adevărească acel simbul din care este de așteptat să crească un spor de bunăstare. Mai cu seamă că pentru ei a mulge o vacă nu înseamnă a umple un recipient cît o călmară ci a lua cam 15 litri de lapte pe zi. Atît, spune Pătru Toca, nici mai mult, căci a crescut el și vaci care dădeau 20 de litri pe zi însă pe aceea le-a vîndut în țîrg la Sebeș. Cînd e prea mult, laptele e subțire, adaugă el, nu are grăsimi cît trebuie, adică, și în această privință mai spune că el are o vorbă: laptele e bun atunci cînd pe deasupra vasului în care a fost fiert simțina s-a strîns ca o pojhiță peste care poate să treacă un șoarece fără să se încece. Sensibilitatea celor care iau act de această referire poate nu chiar plină de eleganță, nu trebuie să sufere. Laptele care pleacă de aici, din această casă curată ca un pahar, este curat și bun și asta contează, de aceea și este căutat. Iar prețul lui nu este decît o răscumpărare a tuturor zilelor bune de muncă, de primăvara pînă toamna, cît Pătru și Maria Toca lucrează pe pămîntul unei întreprinderi de stat din marginea Sebeșului, mai precis de pe valea rîului Secaș. Cu carul lui, la care ține înhăimate două vaci, Pătru Toca suie de dimineață dealul pe care se avîntă pieptiș drumul către Sibiu și se întoarce în fiecare seară tot pe acolo, răsplata muncii lui de peste zi fiind mai cu seamă finul pe care-l poate aduce acasă. Pînă în pragul iernii aduce îndeajuns înct în curtea gospodăriei lui să nu mai fie loc, în afară de casă și grajduri, decît pentru călăie cu fin. În fiecare an el cosește cîteva zeci de hectare. Invoiala este ca un sfert din ce cosește să-l rămînă lui. Și muncește intr-atît încît să-l rămînă îndeajuns, vara întîmplîndu-se că nici astma nu-l mai chinuiește deloc. În vara trecută a cospit pe rupte fiindcă a avut de hrănit mai multe vite decît crezuse. L-a pricopsit norocul că una dintre cele două vaci i-a fătat trei vițe. În total a avut patru, fiindcă i-a mai fătat și cealaltă unul. La opt luni i-a vîndut pe toți, în țîrg la Sebeș, cu ceva mai bine de 15 000 de lei și tot atîta a luat și pe doi dintre cei trei porci pe care i-a crescut în acest an. A rezultat un ciștiș net mai mic decît s-ar părea la prima vedere dar nu intr-atît de mic încît Pătru Toca să nu fie încurajat a-și re-lua munca în anul viitor cel puțin de pe platforma anului '82. Fiindcă este adevărat că el a cumpărat, de exemplu, porumb de 11 000 de lei dar la fel de adevărat este și mulțumirea lui că banii aceștia au rezultat tot de pe urma creșterii vitelor. Fără îndoială că tocmai din acest

motiv Ana Rizoiu, funcționară la secția financiară a consiliului popular, ne spune că Pătru Toca este, probabil, ultimul țaran din Sebeș. Nu pentru că el ar fi acela care crește cele mai multe vite prin părțile locului ci pentru că la temelia gospodăriei lui și a bunăstării acestei gospodării stau munca și viața lui de țaran. Ca pentru orice țaran, bunăstarea lui nu înseamnă în primul rînd a avea „numerar“, cum au vecinii lui care muncesc în vreuna din întreprinderile acestui orașel sau pe șantierul centralelor hidro-energetice de pe Sebeș, ci a ști că are curtea plină de păsări, că are porci și vaci. E limpede însă că o parte din ceea ce mișcă prin curtea asta, și anume aceea care este destinată folosințelor familiei, se susține într-o oarecare măsură prin cealaltă parte, mai însemnată, care ia calea contractelor și achizițiilor sau a țîrgului din Sebeș, aceasta din urmă fiind destinată procurării banilor necesari „autofinanțării“ în continuare a gospodăriei. De pe urma porcilor pe care i-a vîndut sau li va vinde, Pătru Toca poate să aibă impresia că porcul pe care-l taie el în fiecare an îl revine „gratuit“. Totuși el nu primește de la nimeni un asemenea dar de Anul nou ci muncește îndelung, un an, ca să-l aibă. Tot la fel de bine știe Pătru Toca, de fapt, că în calculele lui nu are voie să plardă din vedere nici posibilitățile lui de a munci, de a stringe fin, de exemplu, pentru încă una sau două vaci, în nici un caz pentru o ci-readă. El și-a făcut, ce-i drept, anumite rezerve pentru a crește în anul viitor mai multe vite și păsări decît pînă acum. Dar asta nu înseamnă că el nu o să mai aibă nici o grijă. Pe măsură ce rezervele vor fi consumate, el va trebui să se străduiască să facă altele. Dacă va putea să le facă mai mari decît cele de pînă acum, cu atît mai bine. Mecanismul gospodăriei lui acesta este. Și elementele acestui mecanism sînt tot atît de clare în cugetul lui Pătru Toca precum îi este limpede că, iată, aici, pe colțul mesei se vîd două farfurii cu mieji de nucă pentru cozonacii care trebuie făcuți la zi de sărbătoare chiar și într-o casă fără copii, iar dincolo, pe un dulap de bucatărie imemorial, stau două coșuri, unul cu nucă și altul cu mere, pentru copiii care vor veni curînd, peste cîteva ore, mai spre seară, cu colinduri urîrilor unui an nou și mai bogat.

DUMITRU ELIADE

Bogat? Nu s-ar zice.

Mai degrabă îmbelșugat cu o chibzuință anume

Gheorghe Porojan din Răcarii de Dimbovița poate fi socotit un țaran bogat, dar semnele exterioare ale avuției lui, la o căutare atentă, sînt destul de subtile. Nu-i orbește pe trecători cu un parbriz bine lustruit, adică n-a prefăcut grajdul în garaj, ci l-a lăsat în menirea lui, pentru vite. Nu a culcat la pămînt casa părinților săi, ca să ridice în locul ei o hărăbaie în care trei sferturi din camere să stea reci și goale. Dimpotrivă, a ajutat-o să stăruie mai bine pe temelia și i-a adăugat doar ce trebuia să-i adauge. De fapt, bogăția sa nu este decît o chibzuință îndestulare. Cine a luptat ca și el, în Tatra, la baionetă, prin păduri de crengile cărora atrăna mațe de om sfîșiat în explozii, măcar a scăpat de nebunia searbădă a adunatului la chimir în neștire. La 60 de ani împliniți, Gheorghe Porojan e bogat în înțelesul că nu duce grija zilei de mîine. Firește, știind că va munci și mîine tot așa cum a muncit azi sau ieri. Timp de două decenii a fost brigadier al cooperativei agricole din Răcarii și unde a pus el mina nu s-a simțit nici o lipsă. Tot acolo muncește și azi, cu un spor despre care i s-a dus vestea. Și cam toți din neamul său s-au bucurat și se bucură de aceeași faimă. Desore taică-său nu mai vorbește, pentru că omul s-a dus, însă maică-sa, Frusina, iată, a împlinit 93 de ani, încă stă pe picioare și pînă la 78 a muncit cot la cot cu ceilalți. La fel stau lucrurile astăzi cu surorile sale, Ilieca Mușat, Maria Iancu, și Elena Stan, femei de nădejde pentru cooperativa din sat. Dar ca să poți munci mai cu spor, crede Gheorghe Porojan, trebuie să ai o țarie în spate și, gîndindu-se mai cum trebuie, țaria aceasta nu țî-o dau decît liniștea dintre tine și lume și liniștea de acasă. Abia a zis că despre taică-său nu vor-

beste și acum nu mai are încotro: pînă la 77 de ani, cînd s-a prăpădit, fie-i țarina ușoară, bătrînul Andrei Porojan habar n-a avut cine va fi fost jandarm și, apoi, milițian în comună. N-a avut nici un prilej să-i cunoască, asta a fost și nimic altceva, și nici ei nu i-au căutat cunoștința cu tot dinadinsul. Poate chiar să fi fost niște oameni de treabă. La fel și cu liniștea de acasă, și pentru ea are Gheorghe Porojan o pildă anume. Cînd fiul său, Mihalache, s-a întors de pe meleaagurile Buzăului și i-a spus că a cunoscut acolo o fată și că, omeneste vorbind, ar cam lua-o de nevastă, Gheorghe Porojan n-a zis nu. Dar a ridicat înaintea fiului său o condiție: așa să fie, cum e voia ta și a ei, numai să nu vă certați... Mihalache a acceptat condiția și măcar pînă în ziua de azi nu și-a ieșit din cuvînt. E adevărat, într-o seară Mihalache s-a întors acasă cam afumat, ca niciodată, și nevastă-sa, firește, l-a dojenit. Și Mihalache n-a sărit să-i răspundă, ci doar s-a strîmbat. E adevărat, nu-i sta prea bine cu strîmbătura aceea pe față, era caraghios foc, dar chiar din asta a pufnit-o pe nevastă-sa risul și s-au împăcat. Așa și cu lumea mai largă și cu noroadele ei: poate nu le-ar sta prea bine strîmbîndu-se norod la norod, dar mai bine strîmbîndu-se decît să sară la par. De undeva va trebui să se rupă și risul. Și poate într-o bună zi, cînd toată omenirea va izbucni într-un ris sănătos, vom ajunge și la nădejdea că nimeni nu se va mai bate vreodată la baionetă prin păduri de crengile cărora spînzură mațe de om. Și ocolul poate a fost cam larg, suride cu țile Gheorghe Porojan, dar acum poate se înțelege mai bine de ce spun eu întruna că fără liniștea ta cu lumea și fără liniștea ta de acasă muncă nu are nici un spor. Nu se leagă nimic.

Totuși, zic, să revenim la oile noastre... Să revenim, zice Gheorghe Porojan, însă oi nu mai am. Am avut, dar ca să mai am mi-ar mai trebui în băutura asta două brațe de om, nu mai mult, două brațe, și dacă nu le am, nu am nici oi. Este o chestiune care nu se discută, din capul locului. Cine nu știe ce-i oia și se întinde la vorbă, se întinde degeaba. În rest, socotelile lui Gheorghe Porojan sînt rotunde și simple: în 1982 a predat statului, respectîndu-și contractele, un porc de 180 kg, 2 000 litri de lapte și doi minzați trăgînd în cîntar fiecare peste 360 kg. S-a ales cu vreo 25 000 lei. Pentru cine știe să cheltuiască banii e foarte puțin, dar pentru el este aproape destul. Cînd a avut mai mult porumb, a avut și statul mai multă carne și a numărat și el mai mulți bani. În privința aceasta, a apucat niște ani foarte buni. Acum, pe prag de An nou, i-a mai rămas în gospodărie o scroată de dus la montă, o vacă pe cale să fete și trei porci care mai au loc de crescut în piele. Nu i-a fost ușor din cale afară să ajungă la acest bilanț liniștit pentru stat și liniștit pentru sine. Și cine nu-l crede să se țină de el, din zori pînă-n seară. Va înțelege, desigur, că timpul său se măsoară exact ca și mersul trenurilor. Dacă mersul trenurilor e frumos uneori numai pe hîrtie, programul său zilnic, în schimb, e scris pe cărarea care duce la grajd. Cărarea asta nu mîine. Și cînd le face pe toate, e treaba lui, nu a altora. Meseria de țaran, cît nu s-a pierdut încă, nu se învață din ziare. Poate nu întîmplător unii caută să crească peste orice măsură credința în ziare tocmai atunci cînd meseria de țaran e pe copcă. Dacă se va pierde, o vor pierde numai piedicile din calea ei. Și înainte de toate neîncrederea în țaran. Mai nou, s-a ivit pe lumea asta o nație de oameni incredințată că țărani nu merită încrederea și li se dea pe mîna porumb. Nici cu bani și nici altcumva. Îl păstrează să aibă de pufuleți... Dacă scăpăm de orbirea asta scăpăm de multe necazuri.

Asta o spune țaranul Gheorghe Porojan din Răcarii de Dimbovița, care n-a durat în viața lui nici mormane de vorbe, nici vrafuri de hîrtii, ci doar o gospodărie îmbelșugată și cite un înțeles mai scripitor decît altele al vieții de toate zilele. I-am cerut o fotografie, ca să știe și alții cum arată la chip. S-a gîndit, s-a răsucit și m-a întrebat dacă e bună o poză de cînd era militar, pentru că alta nu are. Dă-o-n colo, i-am spus, că din nou îmi aduci aminte de mațele acelea afirînd prin copaci. Și Gheorghe Porojan a oftat din rîrunchi: am avut noroc, am avut un car de noroc... Și iar a căutat prin niște cutii dîintr-un scrin și a sfîrșit prin a găsi o fotografie. Îl înfățișează pe el țînd în brațe pe nepotul său, Valentin. Și, poate, ține în brațe și nădejdea că meseria de țaran nu se pierde.

MIHAI PELIN

Un pedagog întors din drum de dragostea pentru animale

Părăsind, în dreptul dispensarului comunei Săsciori, șoseaua asfaltată ce serpuiește prin valea Sebeșului și unește Sebeșul cu Oașa, urci un drum de țară spre satul Loman, ce aparține de această comună. S-a inserat de mult. Duduțul motorului IMS-ului, condus de un crescător de vite din comună, mă asurzeste. Și-ar cumpăra însoțitorul meu un ARO, mai modern, dar este ceva mai greu de obținut. Primii fulgi de zăpadă din acest an se lovesc de lumina farurilor. După ce străbătem pieptiș dealul ajungem în fața unei case, peste drum de căminul cultural, unde ne așteaptă un țaran în straie albe. Totul pe el e alb, mai puțin pălăria, cîteva flori brodate pe bluză și „fonta“, care sînt negre. Este Nicolae Măcinic, sau Tetea Laie, cum i se mai spune, fostul primar al fostei comune Loman. De cînd Lomanul este un sat al comunei Săsciori, Tetea Laie nu mai e, evident, primar, dar oamenii vin în continuare la el să se sfătuiască în tot felul de treburi. Dealțul, a fost și reprezentantul lor la Conferința Națională a partidului.

Mă conduce, cîteva case mai sus, la „cel mai harnic locuitor al satului“, la Ion Stancu. Ion Stancu are 37 de ani, două fete și un băiat pe care îl poți găsi mai tot timpul în jurul animalelor, o casă nouă, încă netencuită, și o gospodărie într-adevăr bogată. Este crescător de vite din tată-n fiu. Era gata totuși, la un moment dat, să întrerupă tradiția familiei — asta, atunci cînd a reușit la examenul de admitere la liceul pedagogic. Cînd și-a văzut numele pe lista candidaților admiși, a oftat cu bucurie și ușurare și... s-a întors la animale. De ce? Simbolu: pentru că le iubea. „Și un crescător de animale trebuie să știe carte, să cunoască multe“ — susține el. În curtea lui Ion Stancu sînt de toate: păsări, porc, patru vaci cu lapte. Din această gospodărie au fost predate la contract, în '81, două capete bovine, un porc, 1 500 litri de lapte, 5 000 kilograme fin, cartofi, ouă, răsărit, lînă și altele. În '82: un tauras, un porc, lapte, fin, păsări etc... Pe lingă acestea a mai dus animale și la țîrg.

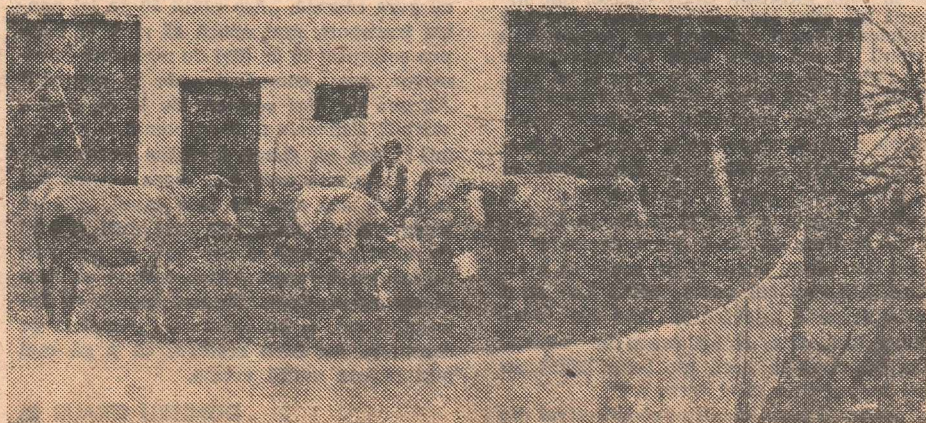
Auzisem dealțul, legat de această problemă, o întîmplare de aici, din Loman: cînd, într-o duminică, la „norocul“ — adică în momentul cînd se adună toți locuitorii satului — se discuta problema contractelor pentru anul următor. Toți erau de acord, dar s-a pus totuși — și nu de către un singur om — o problemă: „Anul trecut, în loc de furaje am primit pentru vite orz. Noi, dacă facem contract pentru brînză, dăm brînză, și nu zer; dacă facem pentru lînă, dăm lînă, nu me'ană. Și-atunci?“

Am revenit la nea Stancu a doua zi, pe lumină, ca să fac și niște fotografii. Dar nea Stancu nu mai era acasă. Ziva, el, bărbatul, umbra după tot felul de treburi ce trebuie rezolvate (inclusiv cele ale hranei animalelor!). Acasă rămîn soția și copiii care au grijă de vite, de celelalte angajare ale gospodăriei. Pe un meșier al său, Ștefan Stănilă, l-am găsit urcat pe o mașină, cărăia îl repara acoperișul. Ștefan Stănilă are 73 de ani, o soție de 68 de ani, pe care o cheamă Silvia, șapte copii și 23 de nepoți. Este tot timpul „în activitate“ — și asta nu de ieri-astăieri, ci de la vîrsta de 14 ani de cînd, orfan fiind „s-a dus la oi“. „A fugit“, povestește el, la oi, pentru că „li era drag de ele“. După război s-a înscris și nu mi se mai aprindeau nici lemnele în vafra, mă spune. Da' m-am dat cu animalele deci am fost destert, și-acum e bine. Toți copiii mei țîn în gospodăriele lor animale. Cînd am găsit cite un gîner m-am bucurat că am găsit cuiul de care să-mi agăț haina. Îmi pare bine că pot acum să merg cu oile prin pădure. Am intrat odată cu ele pe acolo, dar tehniciantul silvic m-a amendat, zicîndu-mi că, dacă oia calcă pe rădăcina stejarului, acesta se usucă. Eu cred că asta este ca povestea aia a drobului de sare. Oilor, dacă nu le dai să mănînce n-ai ce face trebuie să le prăpăzi. Și cine are dragoste de economie înnebunește“.

Ștefan Stănilă și ai lui au prin munca lor de toate. Fiecă-sa tocmai și-a terminat și ea casa. Ceilalți copii, cum ne spune, sînt toți roștuiți. S-ar roștii și mai bine — și, prin ei s-ar roștii și satul, și „economia“, cum zicea bătrînul — dacă ar găsi, pe banii lor, în comerț, niște lucruri de apăsătoare trebuință. Nu-și doresc decît pluguri-schimbători (pentru coastă), lămpi de iluminat cu petrol și felinare, cafele pentru potcovit caii, lemni pentru construcții de case și de adăpost pentru animale (căci repartițiile lor pentru lemni sînt în ripe, unde nu poate exploata nimeni).

Cînd am plecat era iarăși noapte. Zăpada se așternuse deja. La căminul cultural se cînta și se dansa. Tetea Laie va avea însă o noapte grea. Una dintre vacile sale trebuia să fete. Acum are deja patru...

VICTOR RĂDULESCU

Priviți în curtea acestui țaran, nu cu invidie pentru averea lui, ci cu dorința de a fi ca el!

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Dar mai sînt și unii care consideră „socialismul belșugului” o afacere personală. Ei nu-și rostuesc existența și bunăstarea prin munca proprie ci, abuzînd uneori și de răspunderile cu care sînt investiți de obște, vămuiesc în interes personal munca altora. Un astfel de caz îl prezentăm în rîndurile care urmează.

Un. dijmuitor de modă nouă

Într-o scrisoare venită mai demult, Ion Sărdan, locuitor al satului Jieni, comuna Rusănești, asterne pe vreo 13 pagini serise marunt o mulțime de acuzații la adresa lui Marin Vlădoi, președinte al C.A.P.-ului din aceeași localitate. Aflăm astfel că, din dispoziția președintelui, se taie pe capete din turma de oi și din crescătoria de porci, se vinde griu din magazine, dispăre benzina și motorina, oamenii nu-și iau banii pe muncă și, în general, nemulțumirile sînt prea multe pentru a fi măcar doar expuse în citeva rînduri. La fața locului, după numai două zile de anchetă, n-am apucat să confirmăm decît o parte dintre aceste acuzații, dar ce am aflat este prea grav pentru a nu fi pus pe hirtie. Rămîne așadar în sarcina organelor județene, a Direcției agricole Olt în special, să lămurească pe deplin nemulțumirile țărănilor din Jieni. Sperînd că așa se va și întîmpla, să dăm cuvîntul notațiilor din carnetul de reporter.

Constantin Gheorghe, primarul comunei Rusănești: „Sînt multe lucruri reale în sesizarea pe care ați primit-o. Dealtfel, în revista dumneavoastră a mai fost criticat o dată tovarășu' Vlădoi, cînd cu drumul pe care l-a deschis prin culturile cetățenilor, cu de la sine putere. Un asemenea drum nu există în schița de sistematizare, însă eu eram plecat de p-acî. În ceea ce ne privește, noi l-am atras mereu atenția în ședințe să-și schimbe stilul de muncă, să vorbească altfel cu oamenii. Are impresia că numai el are dreptate, că-i mai isteț decît toți și poate face tot ce-și dorește. Mai are și tupeul ăsta prost să dea oamenii afară, să-l respingă, să-l bruscheze. N-aș vrea să dau de o parte nici partea lui bună, se zbate pentru cooperativă, asta-i adevărat, dar fiindcă vrea să fie prea autoritar față de toți subalternii, oamenii se descurajează!” (Marin Vlădoi: „Primarul nici nu poate să mă vadă bine, vă spun eu de ce: e văr bun cu președintele de la C.A.P. Rusănești și-l sprijină mereu, era vorba să se unească amîndouă cooperativele și se auzea că vin eu președinte, iar acum mă vorbește de rău!”).

Ion Sărdan susține că gospdăria colectivă a mers mult mai bine înainte de a veni Vlădoi pe post de președinte. S-au luat și ceva diplome pe atunci. Ordinul Muncii pentru producția de sfeclă, acum Marin Vlădoi, a ascuns diplomele și ordinul, ca să nu facă cineva comparație între recoltele obținute atunci și cele de azi. (Marin Vlădoi: „Al dracu'... Asta a fost dușmanul societății. Cîi a fost secretar de partid n-a făcut nimic, l-am schimbat și acu' mă reclamă peste tot. Militia a numărat porcii de vreo zece ori, n-a găsit nimic. Eu am de toate și-am ajuns la 60 de ani, nu mă încurc eu cu un purcel, să mă fac de ris tocmai acum. Merge bine cooperativa, dar am sector zootehnic care mă trage de 3 ori înapoi: 700 de vaci, 1200 de oi și tot 1200 de porci, la numai 800 și ceva de hectare de teren! Cînd lua ei Ordinul Muncii C.A.P.-ul avea 200 de vaci și 5 scroafe și vreo 50—60 de oi, la peste 1300 hectare. Nu se poate compara, dom'ne, cu ce am eu!”) Spune deseori, președintele, ei și eu, stabilind o graniță netă între ceilalți și persoana sa. Între puterile lor și forța sa, chiar între moralitatea mai tuturor și a lui! Inghiera sefă a cooperativei e taxată de imorală, contabilul de betiv, țărănil drept hoți...

Floarea Bocai, director al Asociației legumicole Rusănești: „Abia de un an a luat ființă asociația, dar eu am lucrat citeva luni și la ferma de legume a C.A.P. Jieni. Și atunci, dar și acum am avut destule neazuri cu președintele Vlădoi. În primul rînd că nu ne dădea decît prea rar biocombustibil pentru răsaduri. Vedeam mereu remorca plecînd plină de bălegar de la vite, întrebam unde merge, dar nimeni nu știa, iar noi n-aveam niciodată suficient. Acum, de cînd cu asociația, a trebuit să mă plîng pină la președintele U.J.C.A.P. și mi-a dat de vreo două zile, 50 de tone. Noi avem nevoie de vreo 500!” Aici intervine contabilul Asociației legumicole: „Anul trecut ne-a introdus o factură de plată, cu 100 de lei țona, adică de zece ori prețul legal!” (Marin Vlădoi: „Și contabilul ăsta a fost la mine, în C.A.P. E un dușman de clasă, l-am demascat și l-am dat afară, acum îl țin acolo că n-au altul. Mă reclamă peste tot!”) La două vorbe trage o injurătură. „Mai am vreo citeva luni, zice, și ies dracu la pensie. Așa îmi trebuie dacă nu l-am băgat pe toți la pușcărie cînd trebuia!”

Încadrații permanenți ai cooperativei din

Jieni n-au mai luat remunerația de citeva luni. Fierarii au de primit 4250 lei, cei din construcții 8820, șoferii 20250, TESA 17956, motopompistii 9680, „anexele” 15125, udătorii 7031 și așa mai departe, plus suma datorată școlii, 9834 lei, pentru ajutorul dat la culesul și încărcatul porumbului. Sînt peste 100000 de lei în total, dar președintele Vlădoi nu se descurajează: „Acum sînt în tratative cu banca, rezolv eu pină la urmă”. Problema bălegarului este însă cel puțin interesantă. De ani de zile, avem mătură, remorci întregi de „biocombustibil”, cum îl denumea inginerul Bocai, ies din sediul C.A.P.-ului și iau drumul grădiniilor particulare, în vreme ce fermele specializate suferă de lipsa lui. Și la Rusănești, dar mai cu seamă la Izbițeni și Tia Mare sînt grădinarii renumiți, cu zece de ani de solarii învelite frumos în polietilenă în băutura casei, de pe care scot mii de tone de roșii sau varză timpurie și sute de mii de lei pentru buzunarul propriu. „Îi sprijinim, susține Marin Vlădoi, că au contracte cu statul și sînt grădinarii foarte buni. De plătit, plătesc transportul!”. Așadar, după părerea lui Marin Vlădoi, 50 sau 100 de lei ar fi destul pentru o remorcă de 5 tone de bălegar, preț în care de fapt intră numai transportul. Dacă-l întrebăm cînd a plecat ultima remorcă, zice că nu știe, e prea demult ca să mai țină mînt, acum asociația e baza...

Aici l-am prins cînd mînt. Pe șoseaua spre Izbițeni dăm peste un tractor, avînd numărul 41-OT-3037, proprietate a C.A.P. Jieni. Se duce la Corabia să ia borhot, dar în drum răsfoarnă la poarta casei lui Velica Stancu, vestit grădinar din Izbițeni, nu una, ci două remorci pline, 10 bune tone de bălegar, pentru care alții plîng. Spre seară trecem pe la nea Stancu și-i vedem solariile, casa înstărită, bălegarul încă la poartă. „Vai de mine, zice nea Stancu, și nevasta, Niculina, îl susține, l-am adus cu mare chin. Am, trei săptămîni de cînd umblu după el!” Cînd îi spunem că știm de unde provine, rămîne cu gura căscată. „Am plătit 50 de lei pentru transport, mai apucă să zică, și l-am pus șoferului 50 de litri de motorină în rezervor, am cumpărat-o de la pompă!” Alțeva nu mai scoatem de la el, deși e vizibilă fisticăla: „N-ați venit să ne ajutați!” Așa că, dragă tovarășe Marin Vlădoi, dumneata care faci legea pentru toți la Jieni, așa cum te taie capul, află că legea trebuie respectată mai întîi și în țîl de chiar cei puși să conducă, de cei aleși în fruntea tuturor. Altfel, tocmai ei riscă să se autoexcludă. Singur, împotriva întregului sat, și cu asemenea obiceiuri pe deasupra, nu prea credem, că o să mai poți rezista multă vreme.

DUMITRU GRAUR

Cronica șoselei

Înfrînt de „zeu munte”

Să vezi și să simți cum încet, încet, aluneci cu mașina spre marginea prăpastiei și să nu poți face nimic pentru a te salva, e un lucru teribil. Periplusul autoturismului ARO a fost stabilit cu precizie, urmele pneurilor, pe stratul subțire de zăpadă, fiind singurele din ziua aceea, căci nimeni nu se încumetase, nici măcar șoferii autocamioanelor specializate în transportul buștenilor, să urce pe drumurile de munte, înguste ca niște poteci și acoperite de gheață. Cu munții Paring să nu te joci. Te ademinesc prin extraordinarele lor frumusețe, prin măreția lor, dar chiar și un alpinist încercat care se aventurează pe aici poate ușor cădea victima imprudenței sale, dacă nu ține cont de numeroasele capcane existente la tot pasul, mai cu seamă iarna.

Costică P. era un adevărat călărător. Nu exista colțisor din munții Olteniei să nu fi fost călcat de el. Pe jos, ori cu ARO-ul lui, ajungea în locuri unde nici nu gindeau consătenii săi că se poate ajunge. „Costică ăsta e diabolic, dom-le. Eu cred că nici caprele negre nu pot învinge stîncile așa cum le biruie el. Pentru ăsta cred că și traseele încă neparcuse ale Everestului nu reprezintă o problemă. Culmea e, că unde alții nu ajung mergînd pe jos, el urcă pe patru roți. Dacă ar fi să scrie o carte pe unde a trecut mașina asta, ar avea ARO-ul ce să zică”, povestea un coleg de muncă al lui Costică, unui grup de tineri.

Nu, în mîd hotărît, Costică nu era un aventurier, ci un îndrăgostit al muntelui. „Mă băfeți — spunea el prietenilor săi —, eu dacă într-o săptămînă nu mă duc sus acolo, în munții mei dragi, dacă nu privesc în jur piscurile semețe ale Parîngului, și în jos prăpăstiile strașnice unde n-a călcat omul niciodată, sînt bolnav mă, înțelegem?” Tocmai slăbiciunea pentru munte i-au speculat-o cițiva colegi. „Hai, măi Costică, să ne ajuți și pe noi să aducem niște brazi frumoși pentru Anul nou. Ce contează pentru tine un drum la „Grohotișul Ursului”? Un fleac! Mai îți stingi și tu dorul de munte, ne rezolvăm și noi problemele”. „Mă, mari șmecheri vreți să fiți, dar nu izbutiți. Mă luați cu lordane de astea ieftine, ca să vă rezolvați voi problemele. Dar fie, uite, miine dimineață, pornim. Să fiți la intrarea pe drumul forestier spre Nevagan, la ora 6”. Era noapte, cînd Costică, împreună cu cei trei prieteni au pornit-o spre munte. Drumul, la început ușor, sporea în dificultate pe măsură ce se îndepărtau de comună. Pante abrupte, curbe „ac de păr”, drumul acoperit de zăpadă care ascundea perfida gheață, șoseaua care devenea trepat potecă de munte, neprotejată de nici un fel de parapet, se integrau frecvent în peisajul montan. Pe la 8,30, mașina pătrunde într-o zonă în care poți strînge norii în pumn. La cițiva pași de drumul devenit cărare de munte, treblăuiesc niște muncitori forestieri, în apropierea barăciilor. „Hei, alo, unde mergeți măi oameni buni? De aici încolo n-a mai circulat vreo mașină de astă-vară. Cred că nu vreți să vă sinucideți?” „Costică răs-punde rîzînd: „Eu is de pe aici. Am călcat cărările astea și cu piciorul și cu mașina și n-am pățit nimic. Nu vă faceți griji!” „Noi griji? Voi să vă faceți. Treaba voastră, eu v-am avertizat!”

Traseul din „Salariul groazei” cu Yves Montand nu-i nîmic față de cel urmat de ARO-ul din Polovraci. Măcar acolo totul se întîmpla vara. Șoferul era un adevărat scamator. Se strecura printre pomi, trecea la cițiva centimetri de buza prăpăstiilor, mergea „ca pe ouă” pe punți de gheață. Culmea, în ciuda caucucurilor șterse pe spate, nu derapa deloc. „Mă Costică, tu ești diavol, nu șofer”, spunea la un moment dat Viorel, ocupantul din dreapta. Dar orice începtor are un sfîrșit. Fiecare naș își are nașul. La punctul cu pricina, descris la începutul povestirii noastre, mașina se prăbușește într-o prăpastie, la peste 100 de metri adîncime. Spre seară, soția lui Costică, îngrijorată, merge acasă la Nicolae, cumnatul ei și fratele șoferului. „Nicule, ce fac ei acum, acolo sus? Trebuiau să fie de mult acasă”. Nicolae, deși caută să pară calm, e în realitate desul de îngrijorat. Cuta de pe frunte îl trădează. „Nu fi nici tu așa prăpăstioasă, s-or fi oprit la vreun canton și acum beau țuică fiartă”. A doua zi încep căutări în toată regula. Un tractor „Tat”, un fel de „tout terrain” de munte, este folosit pentru a pătrunde pe toate potecile, prin toate viroagele. Degeaba, nu se găsește nimic. A treia zi, în disperare de cauză, soția lui Costică, fratele acestuia, Nicolae, și un prieten al familiei șoferului, sînt din nou prezenți pe potecile Parîngului. Ochiul ager al lui Nicolae distinge pe fundalul unei prăpăștii ARO-ul sfărîmat. Împrăștiate pe versantul văgăunei, sînt depistate și cele patru cadavre. Înainte de a se prăbuși în abis, mașina se strecurase pe lîngă un pom care bloca șoseaua, la cițiva centimetri de marginea prăpăstiei. Următoarea „probă”, podul de gheață, nu a putut fi însă trecută de temerarii muntelui.

Soția lui Costică a rămas singură cu doi prunci, unul de 3 și altul de 5 anișori. „Mamă, e adevărat că există un „zeu munte” care l-a răpus pe tată?”, întrebă din cînd în cînd cel mai mărșor.

VICTOR BEDA

Cu inima în mână

O relatare de la fața locului a unei operații pe cord deschis, pentru corectarea unei malformații congenitale depistată pentru prima dată în România

Impachetați în halate și glugii de nu ni se mai vedeau decât ochii, cu botfiori de pinză în picioare, am intrat în sala de operații cu inima cit un purice. Culoarea bleu a pereților și halatelor parcă ne mai liniștește puțin. Pe masa de operație, sub un cearșaf tot bleu, în anestezie generală se află o tinăra femeie pe care o inimă bolnavă n-o mai poate sluji. La 15 decembrie 1982, Cap Florica, de 21 de ani, mamă a doi gemeni, și-a pus inima în mână prof. dr. docent Ioan Pop D. Popa, șeful clinicii de chirurgie cardiovasculară a Spitalului Fundeni.

La ora 10 strălucirea albă a lămpii de zece mii de lucși mingie o inimă ce luptă din greu să pulseze. Profesorul lucrează cu gingașie și siguranță. Este primul caz de „bridge sindrom” identificat și operat în România. Deodată, în urma unui gest al cărui înțeles îmi scapă, inima pacientei pulsează din ce în ce mai rar și se oprește. Mă îngrozesc la gândul că... NU. Inima s-a oprit nu pentru că așa a vrut ea, ci pentru că așa trebuie, tocmai ca să bată din nou pentru toată viața. Funcțiile ei sunt preluate de inima artificială. Acum se va lucra direct pe inimă. Se degajează din dantelăria de „conducte” care o înconjoară artera incriminată. Cu mișcări aproape imperceptibile, de o finețe extraordinară, profesorul eliberează artera de numai 1,5 milimetri diametru dar de 12 cm lungime din pereții miocardului care-i stînjeneau activitatea. Bisturiul pare o rază de lumină. Mușchiul este înlăturat fibră cu fibră. Iat-o! E liberă! Faza a doua a operației — se pune totul la loc. Pare simplu, nu? Încă un moment de tensiune: inima proaspăt operată este repusă în drepturile ei firești, să bată, să bată... viață. Cap Florica, mamă a doi gemeni, va trăi normal. Prima operație de acest fel efectuată în România și printre puținele în lume s-a încheiat cu succes. Cel mai ușurat răsufă semnatarul acestor rânduri.

Îl rog pe tovarășul profesor Ioan Pop D. Popa să ne lămurească ce este acest sindrom denumit în engleză „bridge” sau pe românește „pod”.

— Acum patru ani, la congresul de cardiologie de la Atena a fost semnalată maladia congenitală cu acest nume, cu o frecvență foarte redusă de apariție. O arteră coronariană mare, pe o anumită porțiune, mai mare sau mai mică, este plasată intramiocardic. Adică traversează perețele inimii, deși locul ei este la suprafața acesteia. Motiv pentru care la fiecare contracție a cordului pereții arterei sunt strangulați, iar singele circulă doar în momentul diastolei (destinderii) ventriculare. Operația în sine nu are nimic spectaculos, ea înscriindu-se în nota obișnuită a intervențiilor efectuate în clinică pe cord deschis. Dată fiind noutatea absolută a cazului pentru țara noastră, cel mai greu a fost de stabilit diagnosticul, și la aceasta o contribuție deosebită a avut-o conf. dr. Bradu Fotiade.

— Fiind o maladie congenitală, de ce pînă la 21 de ani pacienta nu a acuzat-o?

— O perioadă îndelungată de timp bolnava a fost asimptomatică, dar o dată cu dezvoltarea unor modificări de complianță (capacitatea miocardului de a se lăsa destins), datorate unei cardiomiopatii, ea a devenit progresiv suferindă și practic dependentă de analgetice majore. Avea

niște crize de angină pectorală fantastic de dureroase, care cu greu puteau fi calmate. Acum totul este bine.

— Pentru dumneavoastră pare simplu, totuși o operație pe cord deschis numai simplă nu poate fi...

— Repet, această operație nu este decât un moment nou în palmaresul destul de bogat al noutăților rezolvate în cadrul clinicii.

— Ați pomenit cuvîntul „palmares”, pe care ne-am obișnuit să-l asociem competițiilor sportive. La ce vă referiți?

— La cele peste 14 000 de intervenții chirurgicale, din care jumătate pe inimă, efectuate în cei 6 ani de existență ai clinicii. Mă refer și la procentul de succes operator — 96,2 — care situează clinica noastră la nivelul marilor centre din lume, unde chirurgia cardiacă are vechi state de serviciu.

— Și operații pe cord deschis?

— Dacă nu mă înșel, este vorba de peste 1 850, dintre care 1 100 au fost înlocuiri de valve unice, duble sau triple. În afara acestora, specialiștii clinicii noastre au abordat cu succes intervențiile pentru corectarea anomaliilor cardiovasculare congenitale, cum ar fi transpoziția de vase mari, unică sau asociată cu defectul septal ventricular și stenoza pulmonară, fistula coronaro-cardiacă, sindromul Pezzi-Laubry. Se efectuează, de asemenea, intervenții în inima univentriculară sau în „cor triatriatum”, în trunchiul arterial comun, în cazuri de rupturi de sinus Valsalva în inima stîngă și dreaptă.

— Cu cine lucrați?

— La obținerea rezultatelor pozitive ale clinicii contribuie conf. dr. Ilie Pavelescu, doctorii Francisc Proinov, Mircea Birsan, Dan Gherghiceanu, Dan Făgărășanu, Mircea Dobre — chirurgi, medicii anesteziști Aurelia Bălan, Anton Belcev, Mircea Cristea și, bineînțeles, echipa care m-a ajutat în operația la care ați asistat: chirurgii Martin Constantinescu — unul dintre cei mai buni —, Ion Socoteanu, Mircea Cristescu, Teodora Petrilă (anestezistă), Radu Făgărășanu (monitor la inima artificială), Șerban Mihăileanu (cardiolog) și Bradu Fotiade (explorări funcționale).

— Tovarășe profesor, după cite știu, „elevii” dumneavoastră nu lucrează doar la Fundeni.

— E adevărat. La Clinica de chirurgie cardiacă din Tirgu Mureș operează dr. Radu Deac, iar la cea cu profil similar de la Spitalul Militar Central, col. dr. Vasile Cindea.

— Dacă nu mă înșel, sint două clinici la înființarea cărora ați avut o contribuție importantă.

— Da. Dar nu despre asta aș dori să vorbim acum.

— Tovarășe profesor, succesele obținute în clinica pe care o conduceți sint de notorietate internațională. Mulți specialiști de renume, printre care acad. Vladimir I. Burakovski, președintele Institutului național de chirurgie cardiacă din Moscova, profesorii Barnard, Eliot Corday, John Collins jr., William Sheldon s-au exprimat elogios la adresa dumneavoastră, a școlii românești de chirurgie cardiacă.

— Sint într-adevăr măgulitoare aprecierile confrăților de peste Ocean și din alte zone ale lumii, dar adevărata mulțumire vine din altă parte. De la zecile de

mii de pacienți pe care i-am readus la viață — veniți din toate colțurile țării și mulți dintre ei de peste hotare. Dealtfel, la ora actuală avem în clinică numeroși pacienți străini...

— Care fac, cred eu, cea mai bună propagandă școlii românești de cardiologie.

— De acord. Și pentru că acești oameni există și sint adevărați ambasadori ai succeselor noastre, ar trebui înființată o adevărată „industrie” în alb, care ar putea aduce venituri serioase țării, competitive pînă la un anumit punct cu cele obținute în întreprinderile industriale. Practica este frecventă în străinătate, iar rezultatele noastre ne îndreptătesc să îndrăznim. Rețineți că o operație pe cord deschis costă în Occident între 8 și 20 de mii de dolari. Raportați aceste cifre la numărul intervențiilor efectuate și veți obține niște sume impresionante.

— Ce facem însă cu valvele, care costă 1 000—1 200 dolari bucata?

— În clinică se face nu numai chirurgie, ci și cercetare, în special cercetare aplicativă. Citeva dintre invențiile brevetate de noi la O.S.I.M. și verificate timp îndelungat în clinică sint deja, solicitate în străinătate.

— Autorul sau autorii?

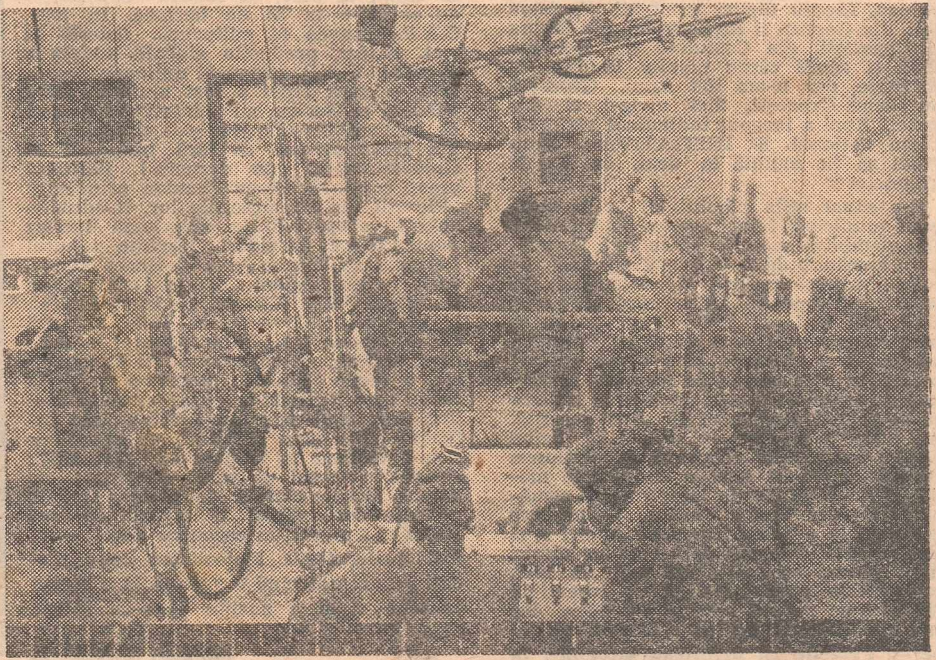
— Eu și colegii mei, dar nu asta are importanță. Important este faptul că dintre temele de cercetare ale colectivului de chirurgie experimentală, valve și înlocuitori de organe, patru, în valoare de 5 milioane lei, sint contractate cu Academia de Științe Medicale și se referă la înlocuitori de valve cardiace, „biovalva Pop D. Popa” de mistreț, arterele artificiale din TEROM și înlocuitori de artere din cordon ombilical uman, precum și peticele de TEROM și materialele biologice armate. Biovalva de mistreț a fost testată la Institutul SORIN (Societa di Ricerchi Nucleari — Salugia, Italia) cu rezultate încurajatoare. Toate acestea, realizate în România, vor înlocui într-un viitor apropiat importurile.

— La ce vă gândiți acum, la sfîrșit de an și început de An nou?

— Acum, în pragul lui 1983, gîndul mi se îndreaptă spre citorii acestui modern așezămint spitalicesc, care în 1976 au hotărît, cu o dragoste de om probată în atîtea cazuri, înființarea Spitalului de boli cardiovasculare Fundeni. Mă gîndesc la tovarășul Nicolae Ceaușescu și la tovarășa Elena Ceaușescu cărora, și pe această cale, le adresez mulțumiri respectuoase și calde urări de bine și sănătate în numele întregului nostru colectiv și al celor 14 000 de oameni redați vieții.

Vineri, 24 decembrie, am fost din nou la clinică. Medicul Șerban Mihăileanu, în grija căruia se află bolnava, m-a asigurat că starea sănătății sale este bună, că durerile au dispărut. Am vrut să-i vorbesc, dar dormea un somn odihnitor. Sănătate multă, Cap Florica, pentru tine și pentru copilăria fericită a gemenilor tăi!

IOAN ROȘCA ■
Fotografii de MIHAI ALEXE ■

Anchetă Flacăra

„Cel mai”, „Cea mai”

Un apel zguduitor

— Stimată tovarășă Silvia Șerbănoiu, lucrați ca instructor educație (așa se numește funcția) la Centrul pentru primirea minorilor din Brașov, str. Constantin Lacea nr. 26. Știm că v-ați „bătut” pentru un băiețel adus la centru la 29 martie a.e. Cine este acesta și ce a mai intervenit în ultimele luni?

— Băiatului nu i-ai fi putut da mai mult de zece ani. Pe adresa de internare făcută de Miliția municipiului Brașov, care l-a depistat în postura de cerșetor pe una din străzile orașului, s-a specificat că minorul nu a putut fi identificat deoarece este „debil mintal și nu s-a putut obține vreo relație de la acesta despre identitatea sau domiciliul său”.

Au trecut de atunci mai multe luni și copilul a crescut într-atît incît nu i se mai potrivește hainele cu care a fost îmbrăcat la internare — spune interlo-cutoarea noastră. Intre timp el s-a dovedit a fi nicidecum, debil mintal, ci deficient de auz, și din această cauză, și de vorbire. Cunoaște literele alfabetului — a umplut caiete întregi copiind poezii și fragmente de povești —, știe chiar să citească folosind semnele alfabetului pentru surdo-muți, dar din păcate nu a învățat destul pentru a se înțelege cuvintele pe care le citește sau le scrie. Sint foarte puține cuvinte pe care le rosteste și cărora le cunoaște semnificația. El trebuie să învețe încă mult pentru a ajunge să gîndească în cuvinte și să judece ca un copil de vîrsta lui. Dar a rămas mult în urma colegilor săi din cauză că stă aici de atîta timp fără să asimileze ceva în mod organizat și metodic, ci numai spontan și la întîmplare: cadrele de la centru nostru nu sint specializate pentru astfel de copii deficienți și, oricît s-ar strădui, nu reușesc să-i transmită cunoștințe noi. El își scrie pe caiet numele: **Moldoveanu Valentin**, clasa a doua. Dar oare pînă cînd va fi tot în clasa a doua dacă nu se interesează nimeni de el și nu va fi dus înapoi la școală unde a învățat sau la altă școală adecvată? Din nefericire, nu știe să comunice la ce școală a mers, nici localitatea unde se află școala sau părinții săi (dacă o fi avînd părinți, dar în caz afirmativ, este cu atît mai condamnat că au stat pasivi atîta timp și nu l-au căutat). Iar dacă a fugit de la internatul vremei școlii, de ce oare cei care purtau răspunderea supravegherii lui nu s-au alarmat de dispariția acestui copil?

— Ce propuneți?

— Cred că s-a așteptat prea mult ca să apară cineva care să-l recunoască pe Valentin și acest timp a fost furat din viața copilului handicapat, el fiind astfel frustrat de învățătura pe care colegii lui au primit-o între timp, promovînd clasa. Poate că aflînd din ultimul număr al anului din revista dv. despre cele ce v-am spus, cineva își va aminti de existența copilului abandonat și de răspunderea față de instruirea lui ca viitor om al muncii și de cetățean al patriei noastre. Poate că atunci vor renunța și tovarășii care se ocupă de cercetarea acestui caz la indolența lor, mascată de scuza: „Valentin face pe șmecherul”, și vor cerceta cu adevărat situația lui, descoperindu-i astfel identitatea, trimițîndu-l pe Valentin acolo unde îi este locul, adică la o școală specială.

LIONEL NIȚESCU ■

Întîmplare pe lacul Pantelimon

Lacul Pantelimon din București, într-o zi din iulie anul acesta. Multime pestrîă de băieți și fete. Zeci și sute de iubitori de apă, aer și soare.

Frumos, tare frumos era! Apa limpede, ademenitoare. Cînd, uitîndu-mă eu mai atent, cam la vreo douăzeci, douăzeci și cinci de metri depărtare de mal, văd că un copil se tot scufundă și iar se ridică deasupra. „Ăla se inecă, Ioane!” îmi zice prietenul meu Tudor Mihalache. Dar n-apucă să-și termine vorba, că-l și văd pe copil dînd disperat din mîini. A mai apucat să strige: Ajutooor!...

M-am aruncat așa, cum mă găseam, îmbrăcat sumar, cu ceasul la mînă. A sărit în același timp și Mihalache Tudor și, în cîteva clipe, am fost lingă el. L-am prins amîndoi de mîini, de ceafă, l-am ridicat în sus ca să nu mai înghită apă și l-am adus la mal. Era un puști de vreo 11 ani, blond și cam firav pentru vîrsta lui. Imprudent, se angajase împreună cu alți trei copii cam de-o seamă să traverseze lacul. I-am făcut respirație artificială și pînă la urmă și-a revenit. N-a mai fost nevoie să-l ducem la punctul sanitar, c-a rupt-o la fugă pe propriile lui picioare.

— Nu v-a fost teamă că, sîrînd în apă, vă puteați lovi de vreo buturugă, de vreun par ascuns sub apă?...

— M-am aruncat și gata, fie ce-o fi! Mi-am zis că putea să fie în situația asta chiar propriul meu copil. Dar a avut noroc puștiul. N-apucase să se ducă la fund. Că altfel...

— Or, cum spuneați că vă zice pe nume?

— Milanovici. Milanovici Ion, și-s timplar la întreprinderea „Arta mobilă”, de pe Venerii nr. 12—14. Dar nu v-am scris eu toate acestea și-n chestionar?!

MIHAI STĂNESCU ■

Fapt de eroism

O navă și un echipaj
in care furtuna (și focul)
lovește ca într-un munte!

Dintre sutele de fapte deosebite relatate de cei ce au răspuns anchetei noastre, am ales o poveste cu marinar. O istorie frumoasă, palpitantă care merita mai mult de cincisprezece rânduri, adică atât cât a măsurat scrisoarea primită.

Am dat curs unei ciudate invitații, primită prin poșta, semnată de „un grup de marinari români” — ca în drumurile noastre prin Constanța să ne facem timp, dacă dorim să cunoaștem niște oameni frumoși, să stăm de vorbă cu comandantul navei „Crisana”, Traian Băsescu. Este — mi se spune — cel mai tânăr comandant de pe petrolierele țării — nici 31 de ani — comandant căruia i s-a incredințat, ca semn de prețuire și încredere, a două nave ca mărimă a țării, navă al cărei echipaj atinge vârsta medie de 27 de ani. Scurta și enigmatică scrisoare se încheie astfel: „Nu uitați să-l întrebați despre întimplarea cu incendiul de pe nava „Argeșul”, petrecută undeva, în lume, pe vremea când abia își luase brevetul de comandant, când nu împlinise încă 30 de ani”.

„Ne aflam într-un port, pe un mare fluviu. Descărcam naftă, produs distilat din benzină. „Argeșul” se afla în dana unei mari companii petroliere. Spre sfârșitul descărcării a izbucnit incendiul. Nu se știa de la ce și cum izbucnise. Se aflau în zonă alte 14 nave sub diverse pavilioane. Ardea fluviul în plină zi. Flacăra atingea 40 m. În circa 45 de secunde și nava noastră a fost prinsă în această horă de flăcări. Mai întâi am ordonat trecerea echipajului la posturile de manevră cu intenția de a scoate nava din zonă. Văzând că nu sintem decuplați și realizând că nu putem pleca — s-ar fi întimplat o adevărată catastrofă — am hotărât să rămân cu echipajul la bord în speranța că incendiul nu va determina explozia tancurilor de marfă ale navei și cu intenția fermă de a stinge incendiul de pe nava noastră și de a o salva. Echipajul a trecut deci la posturile de incendiu.

— Cit a durat lupta cu focul?
— Două ore. Două ore în care am stins și un împingător străin abandonat de echipaj și adus de curent în pupa navei „Argeș”, cu tancurile de combustibil în flăcări. Pericolul creștea alarmant. Pe de o parte, stingeam flăcările care ne cotropiseră, pe de alta, un nou generator de incendiu, adus de curent, ne amenința. A fost o luptă titanică. Întregul echipaj a rămas la posturi. Mecanicul Cîmpeanu Rubin, fără să vadă ce se întimplă afară, fără să știe dacă scapăm sau nu, nu s-a dezlipit de comanda mașinii, asigurând funcționarea agregatelor. Căpitanul secund Costică Ghiondea sau ofițerul III maritim Doru Manole Spiridon, s-au aflat permanent în fruntea celor intrați în flăcări pentru stingerea incendiului. Fiecare în parte dintre membrii echipajului ar merita să se vorbească despre faptele lui. Era situația clasică de abandon a navei. Nimeni nu ne-ar fi acuzat că într-o asemenea împrejurare am părăsit nava. Dealtfel, toate cele 14 nave din zona incendiului au fost abandonate.

— De ce ați rămas totuși pe vas?
— Poate gândul că nu puteam să ne întoarcem acasă cu avionul. Glumesc, desigur! Hotărîrea de a rămîne a fost comună. Fiecare membru al echipajului cunoștea valoarea navei — 20 de milioane dolari; încărcătura, alte milioane. Sigur, viața oamenilor e mai presus de toate milioanele. Tradiția marinărescă ne obligă însă la efortul suprem de apărare a navei. Plus catastrofa care ar fi urmat pentru complexul petrolier din zonă. Și am reușit. Nu am avut nici un rănit. Micile arsuri ale fiecăruia, desigur, nu le mai treci la socoteală când salvezi o navă și când te descoperi pe tine, echipaj român, ca singurul care nu și-a părăsit nava”.

(Am văzut fotografiile după nave străine abandonate. Nave cu pupa arsă, cu tribordul ars; nave arse complet, nave-schelet. Am văzut clar surprinse de apa-

ratul de fotografiat, mijloace de stins incendiul neatînse, după cum am văzut fluviul în flăcări.)

Întimplarea este de-a dreptul pasionantă. La început nici nu ne vine să credem că tinărul din fața noastră este însuși eroul povestirii. De data aceasta nu ne mai gândim la vârsta lui Traian Băsescu. El devine o expresie a sufletului celor care „nu uită niciodată oă la pupa flutură Tricolorul”.

— „Argeșul” este un episod trecut. Aș vrea să scrieți mai mult, despre petrolierul „Crisana”. Nava asta a fost sufletul meu încă de când eram secund pe ea. Orice comandant, fie el tânăr sau vîrstnic, și-ar dori o navă ca aceasta, dotată la zi cu toată aparatul de navigație la nivel mondial. Și apoi, aici, pe „Crisana”, mă aflu cu aproape întreg echipajul de pe „Argeș”.

— Ce-ați zice, Traian Băsescu, să nu vorbim nici despre „Argeș”, nici despre „Crisana”, ci despre dv.? Pare-se că nu a fost deloc o întimplare că la dv. nu au mai fost necesari cei aproximativ 8 ani necesari pentru „nașterea” unui comandant de navă; că, în sfîrșit, ați sînteți comandantul celui de-al doilea petrolier, ea mărimă, al țării, deși, după cum spuneți, adeseori sînteți pus în situația să vă arătați brevetul pentru ca să fiți crezut, într-adevăr.

— M-a bucurat nespun faptul că oamenii au avut încredere în mine — numirea comandantilor de nave făcîndu-se prin C.O.M. și cu semnătura directorului Navromului. Era cam acum un an, după „ghinionul” cu incendiul. Când ne-am întors în țară, întregul echipaj i s-a acordat concediu de odihnă, chiar și celor care îl făcuseră deja. Un mod frumos, omenesc de răsplătă pentru curajul cu care băieții de pe „Argeș” s-au luptat, învingînd. Imediat după concediu, mi s-a încredințat comanda navei „Crisana”. Vă spunem că cea mai mare parte a echipajului m-a urmat. Împreună cu ei am dăruit navei, încă de la început, un an de exploatare în plus.

— Adică?
— Adică nava ar fi trebuit să intre în șantier din decembrie '81. Echipajul meu, prin lucrările efectuate din mers, a menținut nava în exploatare pînă la mijlocul lui noiembrie a.c. O singură zi de scoatere a navei din exploatare înseamnă întreruperea fluxului continuu de aprovizionare a țării cu țitei, înseamnă valută pierdută. Nu întimplător deci ne-am asumat o asemenea răspundere. Pentru a putea înțelege greutatea unei asemenea hotărîri trebuie să vă spun că echipajele petrolierele sînt cele mai disciplinate, cele mai bine pregătite profesional. E drept, personalitatea echipajului o formează, o modelează și nava. Iar „Crisana”, pe cît este de impunătoare, (n.n. — ni s-a părut mai înaltă decît un bloc cu 4 etaje!), pe atît este dotată tehnic. Furtuna lovește în ea ca într-un munte!
— Aveți un sentiment de mai mare si-

guranță traversînd pe un petrolier criza petrolieră a lumii?

— Siguranța provine din înțelegerea adîncă a nevoii vitale a aducerii la timp a țiteiului acasă. Veneam, de exemplu, din Golful Piersic cu o încărcătură de 75 de mii tone. Ajunși la Constanța ni s-a spus că în Siria, la Tartous, o altă încărcătură de 75 de mii tone trebuia în mod expres încărcată pe o navă românească, fără întîrziere. Toți membrii echipajului au înțeles că nu e vreme de pierdut și, fără a avea vreme să se bucure de vederea cu cei dragi după un timp îndelungat, au răspuns „prezent” acestui apel. După 16 ore de la acostarea în dană, ne aflam din nou între faruri, de această dată cu prova spre est.

Tot din această adîncă înțelegere, acești tînăr echipaj la Karg Island, în zona conflictului iraniano-irakian, a încărcat nava în timpul unor atacuri aeriene. Confruntări cu situații delicate au fost multe în care, hotărîtoare a fost puterea voinței la temelia căreia a stat această adîncă înțelegere, susținută de excelența lor pregătire profesională. Erau în Marea Rosie cînd au descoperit o avarie la condensatorul auxiliar. Avaria era vitală pentru siguranța navei în manevrele de tranzitare a Canalului de Suez. Li s-a alocat de către țară o sumă importantă de valută pentru repararea navei în Grecia. Echipajul a hotărît să încerce mai întîi el, cu forțe proprii să găsească o soluție de ieșire din impas. Șeful mecanic, instructor, Miu Vasilescu, și șeful mecanic al navei, Dina Constantin, nu-și mai găseau somnul de supărare. „Cum să aruncăm noi atîta valută, cum să pierdem atîția bani? — se tot întrebau. Și, au pornit, ajutați de ceilalți, să facă niște improvizații. Nu, nu-i bun cuvîntul improvizare — pentru că operațiunea le-a reușit — aș zice, mai degrabă că și-au pus în aplicare istețimea tehnică. Peste 10 mii dolari ar fi costat numai repararea, apoi scoaterea navei din exploatare pentru cel puțin 6 zile, alte zeci de mii de dolari, plus ratarea poziției de încărcare, care iarăși ne-ar fi costat o groază de bani”.

Întregul echipaj al navei „Crisana” se află în țară de pe 12 noiembrie a.c. Răspunderea și adîncă înțelegere a lucrurilor îmbracă pe uscat alte forme, avînd însă același suport: înalta conștiință a profesionalității, curajul de a spune lucrurilor pe nume cînd treburile se împotmolesc la mal. Pentru ca nava să intre în reparații trebuie pregătita pentru reparații — operațiune extrem de importantă, de mersul căreia depinde, în mare parte, și respectarea termenului de staționare al navei. O singură zi de staționare în plus a „Crisanei” înseamnă 9.000 de dolari nerealizați. Dacă echipele de curățat tancuri trag de timp — și se mai întimplă din păcate astfel de lucruri, subliniază interlocutorul nostru — timpul de staționare al navei se prelungeste nepermis de mult.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Inițiativă socială

Satul își apără vatra

Dintr-o scrisoare primită la redacție: „1982 a fost la Grozești, în județul Iași, primul an fără inundații. Și știți de ce? Pentru că oamenii locului au avut o INIȚIATIVĂ uluitoare: au mutat cu 30 de kilometri în amonte gura de vărsare a Jijiei. Hărțile tipărite în 1981 sînt deja depășite. Confluența Jijiei cu Prutul nu mai e în dreptul comunei Gorban, ci mai sus, între Moreni și Opreșeni!!! Concomitent, aceiași oameni au ridicat două diguri: unul lung de 15 kilometri, pe lîngă riu; altul inelar, în jurul comunei. 1.700 de hectare au fost salvate astfel de la inecul anual. Noua geografie fizică a impus și modificarea geografiei sociale a zonei. Acum, din Grozești nu se mai pleacă, în Grozești se vine. Vă invităm și pe dv...” (Ștefan Mihalache, locuitor al comunei Grozești)

Am fost. Am văzut. Am ascultat. Am notat.

În treisprezece ani grozeștenii au trăit tot atîtea grozăvii cît alții într-o viață. Nenorocirea lor a fost efectul fericirii altora: în 1969 s-a încheiat îndalguirea în zona Albița-Fălcu (județul Galați). Apa care mai înainte se risipa prin lunci a fost astfel silită să rămînă între maluri. Urmare: Prutul s-a umflat; Jijia s-a umflat. Albiile lor s-au modificat. Urmare: 1969. Comuna Drinceni a pierit sub un senin de ape. Teferi n-au rămas acolo decît patru piloni — fostele colțuri ale magazinului universal. Satele Zberoaia și Scoposeni nu mai sînt. (Acum există Zberoaia Nouă și Scoposenii Noi! Observați? Nouă, Noi...) 1970, '71, '72 au fost la Grozești ani cu inundații normale. Catastrofale, adică. Dar paostea cea mare s-a prăvălit peste oameni abia în 1973. Așa ceva nu le mai fusese dat grozeștenilor să vadă. A 26-a zi a unui martie cu zăpadă de 70-80 de centimetri a fost cimplită, mai ales că Prutul ghiftuit de apă dădea să se verse el în... Jijia. Două zile mai tîrziu, la orele 16.20, inginerul Victor Surdu — actualul director general adjunct al Direcției agricole județene — l-a întîlnit în punctul Bălmăjești pe moș Neculai Agapie, care se-ntorcea din Sălăgeni: „Sintem terminați. Un deal s-a scurs în apa Prutulului...” (Mai tîrziu au aflat că dealul acela avusese 3 milioane metri cubi de pămînt!) Prutul și-a sărit malurile. Văcile apucaseră să le evacueze la Gura Bohotinului, încă de la început. La fel oile. Totul s-a învălmășit. Armată.

Copii mici. Helicoptere. Punct fix. Regrupare la Răducăneni. Bădăia Sandu Niță: „Eram în grajd cu două sute de miei, cu doi boi și cu cîncle pe o tașcă de coceni. Jos, pămînt subțire. Nisi-peală. Miei fără oi behăiau a pustiu. Boii răgeau. Apele creșteau. Am urcat pe niște baloți de paie. Eram lîngă un stîlp. Cîncle începuse să urle și el. La șase fără un sfert, seara, a sunat ceasul de pe linia grajdului. Ar fi fost ora mulșului. Mi-au dat lacrimile. Au venit autamfibule. Am văzut ce n-oi mai vedea: pe un perete de apă se cățarau crapi mari, cu burți aurii, parcă ar fi fost păstrăvil la gherdan. Străluceau în lumina farurilor. În Sălăgeni n-au rămas în picioare decît o biserică de pe vremea lui Rareș, doi stîlpi de înaltă tensiune și un stejar... Terenul agricol al grozeștenilor se află între Prut și Jijia. Apoi așa a fost și-n '74, și-n '75, cu deosebirea c-au năbuit cite două inundații pe an... Cîinci luni am mers cu barca la sediul C.A.P. Oamenii se apărau cum puteau, făceau diguri iepurești. Veniseră toți, din Gorban și Răducăneni, din Mojna și Cozmești, din Costuleni și Bohotin. Pînă și copiii cărau pămînt la dig, cu cofățele, dar n-am dat satul. „Grozeștii nu rămas Grozești, aici unde-l el din veac... Apoi a început îndiguirea serioasă. Digul național. Și INIȚIATIVA: gura Jijiei să fie mutată la deal, cu 30 de kilometri!”

S-a săpat atîta pămînt cît la fundația unui municipiu! La început cu hîrlețele. Dar pămîntul se otrăvise cu mil. Grozeștenii semănau de 2-3 ori pe an, însă recoltau procese verbale de calamitate de la ADAS. Oamenii au început să plece. Unii. Cei mai mulți au rămas ca să se bată cu pămîntul stors de vlagă. Sigur că au primit și ajutoare. (Într-o zi au săpat cot la cot cu zece mii de ieșeni!). Semănau de toate. Începeau. Ceva-ceva trebuia să se prindă pînă la urmă și să dea rod. Au înfipt o pădure de stîlpi de beton pentru solarii. Au colaborat cu stațiunea experimentală. A ieșit o căpșunerie model. „Numai sticle de lampă n-am semănat” (inginer Victor Surdu). O adunare generală la o fermă ținea pe atunci o zi și o noapte. Oamenii se certau pe nimic. Apoi plecau din sat. Tot unii. În 1977, colac peste pupăză: o ploaie torențială (80 litri pe metrul pătrat) i-a băgat iar sub apă. De trei ori au replantat căpșuneria. Femeile își inghițeau lacrimile, în

jurul butașilor. S-au gândit să înființeze și o fabricuță — exista deja „Pruteana”, un mic atelier de țesut. Zece femei au fost trimise la „Textila” Iași, ca să deprindă meseria. S-au întors și le-au învățat și pe celelalte. Au extins atelierul în dauna sediului. Birourile le-au mutat sub un șopron. Au pus bazele unor sere. Combustibil: șmok-ul — ceea ce se arunca de la întreprinderea de mase plastice. Dar oamenii tot plecau. Nu toți vor, și nu toți pot ca să meargă pe o albie nouă. Mai ales că tot ei săpau la albii aceea. Cei rămași — adevărate rădăcini ale pămîntului — au ridicat și o săpunărie. Apoi grajdurile de taurine. Apoi au extins serele. Între toate acestea săpau și cărau pămînt la diguri. Toți ca unul — 2.150 de suflete, 680 de familii. Și-au făcut școala cu etaj. Și grădinița. Și dispensar cu etaj. Au înălțat „Casa specialistului”. Între timp tot săpau la diguri. Au pornit brutăria: 1.400 de pîini pe zi. Au refăcut numărul de animale dinaintea potopului din '73. Fluxul plecărilor din sat a fost stopat. A început refluxul! 1979 — primele 11 familii; 1980 — patruzeci de oameni... S-au extins fîcetele. Tot a doua familie crește o vacă. Se înmulțesc oile în curțile oamenilor. Fetele și femeile lucrează la schimb: un schimb de opt ore la fabrica de țesut din comună, alt schimb la cîmp, la sere, la solarii. Căpșuneria au extins-o la 35 de hectare. În 1971, C.A.P.-ul avea 14 milioane... datorii la stat. Astăzi, producția globală anuală a aceluiași C.A.P. atinge 24 milioane de lei. 1982 — gura Jijiei a fost mutată. Între Vlădeni și Gorban au „răsărit” 28 de mii de hectare. Un mic Bărăgan al Moldovei: Tot 1982: primul an fără inundații la Grozești, după un deceniu! Refluxul uman continuă. Elena Flondor, primărița: „Plecații vin cu meseriile lor, îi adunăm pe echipe specializate, angajează lucrări pentru C.A.P. La zidari: Ioachim și Aurel Petrea, frați, Bucos Jean și Bucos Eugen, veri; la electricieni: Tușu Dan, Balan Dumitru, Petru Virnea, Nedelcu Ioniță; la mecanici: Covășneanu Relu, Frunză Geles, Manea Ion... S-au înființat ateliere de tipărire, de construcții, de tinichigerie, o secție S.M.A. ... Regula-l ca și la femei: un schimb la cîmp, altul la atelier. Inginerul șef, Ion Iacob: „Am înființat chiar și o fabricuță de săpun pe care-l vindem în 13 județe...” Tot 1982: străzile comunei pe care altă dată nu găseai nici o căcîlă de piatră, străzile pe care dacă vărsai o lingură de apă riscai să prepari un cazan cu noroi — au fost modernizate. Majoritatea celor plecați pe vremea cînd o sedîntă la o fermă ținea o zi și o noapte — s-au întors.

MIRCEA BUNEA

Cinste

Îl cheamă Dumitru

Despre un anume fapt exemplar de omenie ne-a scris și ingenera horticolă, **Victoria Ciobanu**, de la I.A.S. Bragadiru: „...Era pe vană. Împreună cu soțul meu, profesor de matematică la un liceu din Capitală, ne aflam la Ploiești. Pierdusem trenul și trebuia să ajungem neapărat la o anumită oră în București. Să ajungem, dar cum?”

Am făcut semn la o mașină. Mașina a oprit și, binevoitor, omul de la volan, un bărbat între două vîrste, ne-a poftit politicoasă să urcăm. Eu m-am așezat cu bagajul meu pe fotoliul din spate, iar soțul în față.

N-am făcut mai mult de o jumătate de oră pînă la București. Aici, grăbiți cum eram, ne-am dat repede jos; soțul meu, Mitică, s-a dus întins, să nu întîrzie de la școală. Eu m-am îndreptat spre casă cu puținele mele bagaje de mînă. Abia tîrziu mi-am dat seama că uitasem geanta în mașină. Dar nu reținusem bine nici numele omului de la volan, nici numărul mașinii, nici măcar dacă era de București sau de Ploiești. De emoție și de supărare, nici atîta lucru nu mai știam.

În geantă aveam bani și citeva lucruri de valoare prețind cu totul aproape cinci mii de lei. Îmi luasem adio de la ele... Cine să caute acul în carul cu fin?!

Închiptuiți-vă cît de amărîtă am ajuns acasă. Aici însă, n-au trecut bine nici două ore și aud că sună telefonul. La capătul lălalat al firului, cine credeți că era? Era omul cu mașina! Mi-a spus simplu, cu un aer firesc, să cobor să-mi iau geanta, că am uitat-o în mașină. Mi-a venit să-l pup de bucurie. Înterisat că îmi aflase telefonul sunînd pe rînd la niște cunoștințe de familie ale căror nume le găsisem în agenda uitată și ea în geantă din mașină.

Am intrat, în sfîrșit, în posesia genții. Nu-mi lipsea din ea absolut nimic. Am vrut să-l cinstesc, dar m-a refuzat categoric. I-am mulțumit atunci binefăcătorului meu, dar nici azi nu i-am aflat bine numele. Am reținut doar că era din Brașov, se numește Dumitru și era la un curs de perfecționare la Academia „Ștefan Gheorghiu”. Atît am izbutit să aflu, pentru că a plecat repede cu Dacia lui portocalie.

M. MERȘANU

La ceas de An nou

Datinile de iarnă la români

Datina - partea noastră de lume în lume

„Noi n-am avut un noroc mare, dar am avut noroace mai mici, care au venit la vreme și ne-au salvat de la pițire“ (N. Iorga)

Datinile sînt pretutindeni în lume. Datinile le au toți. Datinile sînt ale tuturor. Dar poate că la nici un alt popor din lume, ca la cel românesc, datinile nu trăiesc atît de puternic și nu sînt atît de una cu viața însăși. Și asta din două motive. Întîi, pentru că sînt **datinile noastre**, ale vieții noastre celei mai vechi și celei mai noi, covîrșind cu îndelungata lor dăinuire, apoi, pentru că la nimeni alții datinile n-au izvorît dintr-un atît de puternic sentiment al **legăturii cu pămîntul**. Încît datinile noastre sînt tot pe atît ale oamenilor și ale caselor lor pe cît sînt ale pămîntului care adăpostește ființa strămoșilor. De aceea, bătrînul Varlaam, scriind: **Cartea românească de învățătură**, acum mai bine de trei veacuri, se încumeta să aducă

dati“ de istorie, cum s-a spus, mai ales de cea făcută de toate imperiile din dreapta și din stînga, din față și din spate, românii și-au păstrat istoria în datinile lor fără seamăn. Au „boicotat“, cum va spune Blașa, o istorie străină de ființa lor și asupra-țoare. Retrăgîndu-se în datinile pămîntului lor, au știut să le apere și să moară în ceea ce era îndătinat. Dromichete îl primește pe Lisimach după datinile casei, îl ospătează, îl învinge cu lancea, dar îl „distruge“ definitiv cu datinile casei sale, făcîndu-l să se simtă rușinat și mic în puteri. Decebal îi înfruntă pe romani cu „ultima armă“ a pămîntului său: moartea în datinile pămîntului; tot așa cum Horea va intra, după datini, cu ființa sa, în lemnul pădurilor românești, cînd roata de lemn îl despică, iar lancă, cîntîndu-și amarul în doine, după datinile celor mulți, va răscolii cu cîntecul său pădurile moților nedreptățiți, dar și conștiințele intunecate ale celor ce dominau, politic, istoria altora. Ne spun, oare, toate acestea că sîntem un popor „obsedat“ de istorie? Nici vorbă! Mai degrabă „sufletul faptelor“ de mai sus ne spune, în graiul celor scrise de Părvan, că „se poate cu sila schimba haina unui popor. I se poate impune de cucuritor limba, fără cunoașterea căreia cucuritul nu-și poate nici cît de puțin ușura

La porțile datinilor - la porțile omeniei

„Făcui poduri la căi grele, / Să treacă care pe ele... / Fintinele la căi grele, / Cei setoși să bea din ele...“ (Colind)

Uimitoare este această **incredere în faptă** a colindului românesc, colindul fiind cea mai veche relictă spirituală prin care s-au perpetuat datinile sîrbătoare la români. La porțile acestor datini stă pază, pînă azi, omenia. Și nu-i de mirare că tocmai colindul, cel născut deodată cu lumea, a fost cel mai statornic semn pentru datina locului. Ele sînt colindele lumii celei răbdătoare și trăitoare în frumos. Ele sînt colindele lumesti, nu laice, cum le numesc fiscalii spirituali de circumstanță. În ele s-au strîns datinile cele mai îndepărtate, adică datinile și datele vieții de ficcare zi, munca, istoria oamenilor, a locului, a țării, grijile ce înconjoară pe om, biruința și tăcerea, eroii și faptele neuite: s-au strîns vorbele bune, urările

noastre spirituale, cu vechimi ce nu se uită, nu trebuie să se uite.

Nu-i oare mai bine să înțelegem astfel colindul - ca pe un argument spiritual al aceleiași vieți istorice? Și atunci nu am putea fi etichetați ca „obsedați“ de istorie, ci obsedați de o spiritualitate străveche, așezată în **fapte** ce deschideau porțile omeniei, prin porțile datinilor. Și nu ne-am întoarce astfel mai siguri și mai sinceri la cei care au creat de veacuri pentru veacuri, înțelegînd mai bine, fără complexe moderne, fenomenul vieții populare? Să ne întoarcem, deci, nu la trecut, ci la **trecurile** prin vremuri ale acestui trecut, care ne-a înfățișat lumii însemnele colindului - ale acestui colind pe care nu-l are, n forma noastră desăvîșită, nici un alt popor. Fericii cei care mai pot înțelege acest lucru! Colindul li se adresează astfel: „Mă potrivesc faptelor / Ce de tînar le-am făcut / Am făcut tot ce-am putut / Făcui poduri la căi grele, / Să treacă care pe ele, / Fintinele la căi grele, / Cei setoși să bea din ele“. În care doctrină umanistă de aiurea se găsește astfel? Poate s-o facă vreun autor de versuri, dar nu de colind! La noi, însă, n-au scris colindul autorii de versuri cu nume, ci cei mulți, fără nume scris decît pe o cruce de mormînt.

Să ne scriem, deci, istoria și prin spiritualitatea străveche, căci am luptat și prin ea împotriva impilatorilor, nu numai cu lănci și săbii. Am rezistat **dinlăuntru**, nu doar din afară, iar datinile sînt mărturiile noastre dintîi. De aceea le venerăm: nu din paseism sau romantică întoarcere spre origini, ci din conștiința răspunderii față de cei care s-au „potrivit faptelor“ și au fost îndărătnici, la nevoie, în ele. A observat acest lucru pastorul luteran Andreas Mathesius, în 1647, scriind către șapînire: „Românii zic așa: «De la pînți și strămoși am moștenit noi astfel de datini și învățături de urmat ca tineretul nostru să umble cu colindele». Și pornesc la trei noaptea - scrie același pastor - și tîn mersul pînă la lumina zilei. Cînd intră în casă, jumătate din ceată se așază la masă, mîncîc și bea. Cealaltă jumătate stă în picioare și cîntă românește nelegiuitele colinde. Și asta o fac pînă sfîrșesc cu tot sîtul“. Așa scria mîna nervoasă a pastorului Mathesius, neuitînd să adauge că „prin județele Trei Scaune, Ciuc, românii săcuizati vorbesc ungurește, merg la biserica catolică și **practică datini românești**“. Aceasta era puterea datinei în cuprinsul istoriei noastre. Ea ne aduce aminte și de povara suflătoare a celor nevoiți să-și lase neamul, să-și schimboasească numele, să invete altă limbă, să accepte alt cult, dar niciodată să-și lase datina, căci, suportîndu-le pe toate cite le-au fost date cu sila, „practică datini românești“! Ce poate fi mai revelator pentru o istorie a spiritualității românești?

Colindul ne așteaptă. Colindul e acasă, Colindul e în noi. El intră prin porțile datinilor - prin porțile omeniei - picurînd în grai: „Fă-te gazdă vesel bun / Că îți vin oamenii buni, / Oamenii buni colindători, / Tot cîntînd și corînd / Lăudînd acest pămînt“. Acesta e colindul: O laudă a pămîntului și a creației lui. Așa-s și colindele celelalte: „colindul cel mare“, „colinda feciorilor“, „colinda fetei“, „colindul de zăurit“.

Gre ierņuța ne-o picat

Gre ierņuța ce-o picatu
Lerului crăngi de brad
Oile tate-or zberatu
Lumea tătă-o auzitu-i
Lerului crăngi de brad
Cu bun dar le-o dăruitu-i
Și-o făcut seară de ceară
Lerului crăngi de brad
Și-o năpustit flori de vară
De canună feteloru-i
Lerului crăngi de brad
Și de struț holteiloru
Să siși gazde sănătoși
Lerului crăngi de brad
V-am adus colind frumosu
Flori de suflet colindate
Lerului crăngi de brad
La ferestre luminate.

Colinde din Maramureș

Ilustrație de SABIN ȘTEFĂNUȚĂ

aminte că „vom locui în casa cea de lut a moșilor“, în casa care niciodată nu se dărîmă, căci e casa crescută din pămînt și în datinile pămîntului. Iar moșii și strămoșii sînt cei care au izvodit datinile, le-au păstrat și le-au tînut după cuviință, le-au arătat lumii și le-au iubit.

Dar mai e ceva. Ceva mai presus de puterile omeniești și de sălășliurile lor. Acel ceva semnifică, pentru lumea cea necuprinsă și mare, partea noastră de lume, intrată în datinile care aceleași sînt în datinile veacurilor noastre și aceleași vor rămîne în veacurile ce se anunță. Și, spunînd așa, auzim cum firul datinilor noastre urzește, încet și sigur, istoria cea îndelungată a neamului. Căci cine știe unde ne-am fi aflat și în ce amestecuri de neamuri călătoare ne-am ră amestecat, glacă datinile nu creșteau în pragurile caselor noastre, deodată cu pruncii noștri și în graiul lor curat. Cînd așezările noastre erau pustiite, cînd ele nu se puteau înălța „nici pentru o jumătate de veac“, cînd năpăstuirile veneau din patru zări de lume, ca să împună o altă lume, atunci, peste întunericul care amenința să se așeze, se ridicau deasupra, luminoase, datinile fără vîrstă ale neamului, cu putere de destin. Ele, datinile, deveneau „noroacele noastre mai mici“, cum spunea Iorga, suplinind istoria incolțită de toate vitregiile pe care mîntea omenească nu le poate cuprinde. Istoria noastră se așeza mai trainic prin cultura suflătoare cultivată în datinile românești, acunînd la un loc energiile, cu bătaie lungă, ale neamului, de cite ori în ele sporea **increderea în semeni, omenia casei, vorba aleasă**, ca de sîrbătoare, **bucuria muncii împlinite** din ființă, **gîndul drept și dreptatea** pentru fiecare, **iubirea de frumosul omene**, creat pentru toți, ori **înțelepciunea** ce știe să dăruiască viață din viața ei, pentru tihna dinlăuntru a omului, care numai astfel cucerește totul. Iată spațiile de lumină ale datinilor noastre, pe care s-a zidit o istorie spirituală menită să stăvilească nesăbuițele unei istorii politice acaparatoare și dornice să destrame fir cu fir din tot ce purta aici însemn de datină. Departe de a fi „obse-

robia lui. Cucuritorul dă poruncile în limba lui, iar cucuritul trebuie să le înțeleagă, să le împlinească, sau să moară. Se poate schimba și numele poporului cucurit, căci el nu mai e decît lucrul cucuritorului, - și pe pămîntul cucurit nu mai dictează și nu mai dă de veste lumii despre cele ce sînt acolo decît cucuritorul. Pentru lumea cea mare cucuritul a murit. Dar nu pentru legile eterne ale firii.“ Aceste „legi eterne“ ale firii omenești sînt datinile care irup de sub adîncurile vieții, atunci cînd totul pare pierdut. Întocmai ca razele curcubeului, ele se răsfrîng, neabătute în calea lor, venind din adîncuri nevăzute, pentru a se așeza într-o istorie spirituală ce cuprinde datinile neamului, datinile pămîntului, datinile casei, datinile familiei și toate celelalte, fără număr, alcătuiind constelația datinilor românești care ne îndeamnă privirea spre ele.

și credințele, trimise tuturor pe „fețele munților“ ori „pe o gură de rai“, unde cresc „holde de griu“ și „floarea de rai“ și tot ce are și poate avea durată nepieritoare.

Dar să poposim la acea **incredere în faptă din colind**, o **incredere în om**, de o tulburătoare forță de dăinuire. De unde vine ea? Ce poate să semnifice? Și în ce vreme de grai și de istorie ne duce?

Să spunem ogre că **fapta omenească**, **fapta bună din colind**, vine din motivele străvechi ale unei spiritualități geto-dace care căuta, după învățătura lui Zamolxe, nemurirea? Se vor mira unii! Dar numai **fapta bună** e nemuritoare. Celelalte trec. **Fapta bună** nu se uită. Intră în țările vieții, care numai din fapte bune se pot țese. De aceea colindul, corinda, ne duce pînă departe în trecut - „la porțile omeniei“ - pentru că trecutul nu înseamnă aici doar ceva „vechi“, ci „vechimea“ unor lucruri care stau totdeauna în preajma noastră și ne încearcă și azi. Colindul este, așadar, un dar dăruit de trecut prezentului, vieții

Ce vedere luminează

Ce vedere luminează
Uă pămîntul meu străbun
Leru-i Ler el inviază
Pă pămîntu meu străbun
Duce-să cu steaua luiu
Uă pămîntu meu străbun
Pin'tât latu ceruluiu
Uă pămîntu meu străbun
Luminîndu-ne pă noiu
Pă pămîntu nost străbun
Vrem noi pace nu războiu
Pă pămîntu nost străbun
Noi am fost și-om și în țară
Uă pămîntu meu străbun
Dor de pace și-n afară
Uă pămîntu meu străbun
Colîndînd cu mic cu mare
Pă pămîntu nost străbun
Viața noastră-i veșnic soare
Să trăiți să înfloriți
Pă pămîntu nost străbun.
Întru mulți ani fericii
Pă pămîntu nost străbun.

(Colinde din Maramureș)

„colindul vinătorului“, „colinda mortului“ ș.a.m.d., alcătuiind un epos al vieții naționale.

Datina e cultura trăită, e amestecul tulburător al gîndului statornic cu fapta de viață care grupează și regrupează sensibilitatea noastră pentru tot ce dăinuie la noi.

O parte prețioasă din viața neamului se luminează în datini. De aceea, ele au chemarea lor. Și la porțile datinilor - la porțile omeniei - se aud urările de bine cu care deschidem vremile noi, cei de ieri, noi, cei de azi, noi, cei de totdeauna.

VASILE VETȘANU

1.
Cît de ciudat mai sint făcuți unii din confrății noștri! Cu precădere atunci cînd cineva spune un adevăr — simplu, direct și răscăpat — îi auzi comentînd: „ce vrea să zică cu asta, ce ascund spusele lui?” Nu ascund nimic altceva, stimate confrate — bănuitor mereu din fire — decît gîndul hotărît să rupă legăturile inerției și ale blazării — în care se mai complac tinerii și vîrstnicii din jurul nostru — să stimuleze, pe cît e posibil, activizarea uriașelor resurse de inteligență creatoare care constituie, de veacuri, o trăsătură profundă și caracteristică a fiilor patriei noastre. Ca urmare, să ne vedem de treabă.

Așadar, revenind la problemele energiei, am văzut că adîncirea crizei tehnologice mondiale a fost, pe nedrept, rebotezată cu numele de „criză energetică”. Nu vom mai reveni cu argumente pentru a demonstra acest adevăr — acum recunoscut aproape de toată lumea. Nu energia s-a epuizat — căci energie există în cantități inepuizabile, pretutindeni — ci capacitatea actualului sistem tehnologic folosit de omenire — un sistem fantastic de risipitor și de limitat — de a mai permite continuarea curbelor de dezvoltare în ritmurile impuse de idealurile diferitelor popoare ale lumii. Fără îndoială, resimțim cu toții efectele concrete ale acestei crize tehnologice, sub forma unei evidente crize de energie din hidrocarburi — căci acestea au fost resursele energetice pe care s-a clădit, cu precădere, gigantul tehnologic al lumii contemporane, iar acum, cînd prețul petrolului a crescut enorm și se conturează tot mai accentuat (deși nu e chiar atît de acută situația) spectrul epuizării acestui tip de energie primară, omul nu are de ales decît între o resemnare lașă în fața regresului sau luarea taurului de coarne și schimbarea rapidă, curajoasă a drumului tehnologic de pînă acum. Oricît de spinos și greu va fi procesul de înnoire a sistemului tehnologic mondial, el se impune ca un act fundamental, cu multiple valențe, prin care se va demonstra maturitatea istorică a omenirii, capacitatea acesteia de a-și continua calea neîncetatei sale perfecționări, cît mai ales se va încheia un nou pact între om și natură, în sensul armonizării universului uman cu legile celui natural. Cum însă, în mod principial și practic, nu se poate arunca la fiare vechi, peste noapte, actualul sistem tehnologic, e legic și normal ca trecerea la un sistem tehnologic nou, la implementarea lui în toate compartimentele activității economico-sociale să se înfăptuiască străbătînd mai întîi o etapă de tranziție.

Perioada pe care o parcurgem în prezent este, de fapt, începutul marii revoluții pe care o va realiza omenirea în domeniul tehnologic — o revoluție fără precedent, la care sint chemate să-și aducă contribuția toate națiunile lumii. Dar așa cum subliniam în materialul precedent, nu e cazul ca vreo națiune să se amăgească cu iluzia că alții vor pune la punct noile tehnologii nerisipitoare, iar ea — națiunea care mai crede în himere — va beneficia, în mod gratuit sau fără a-și epuiza resursele, de roadele efortului depus de celelalte popoare. Truda imensă care se cheltuie acum, peste tot unde criza tehnologică și-a aruncat năvodul, este, în esență, și o încredințată competiție a creierelor omenitești de pe tot globul, o luptă fără egal în istorie, în care vechiul cedează extrem de greu în fața noului, mergînd pînă acolo încît și-a găsit avocați ai răului care afirmă că „nu există drumuri noi”! Ba există! Furată de mirajul unei dezvoltări expo-

nențiale, bazată pe hidrocarburi ieftine, omenirea aproape a uitat că mai există și alte resurse energetice: cărbune, soare, vînt, valuri, marea, biomasă, zăcăminte geotermale, hidrogen și plante energetice. A uitat sau nu a vrut să țină seama și de faptul că sistemul tehnologic utilizat are toate robinetele deschise, că pierde de cel puțin două ori mai multă energie decît utilizează efectiv, sub formă de așa-zise „deșeurii energetice”. Criza petrolului a readus în fața omului toate acestea, compunîndu-î un tablou nou și realist al situației, obligîndu-l să-și regîndească vechile strategii clădite pe iluzii și risipă. Și astfel avem acum — în loc de o singură resursă energetică, acceptată sub forma hidrocarburilor — cel puțin două clase de resurse energetice: resurse convenționale (cărbune, hidrocarburi, căderi de apă, lemn) pentru care sistemul tehnologic actual are industrii-suport și resurse neconvenționale (soare, biomasă, vînt, plante energetice, hidrogen, valuri și marea sau combinații ale acestora) pentru care nu există încă industrii-suport. Am lăsat la o parte, cu bună știință, o resursă energetică cu caracter deosebit: nucleeele atomice, prin a căror rupere (fisiune) sau compunere (fuziune) se obține energia nucleară — în realitate o infimă fărîmă din izvorul absolut de energie, despre care am vorbit anterior. Pentru energetica nucleară s-a creat o industrie și un sistem tehnologic,

stătuie și ele o resursă energetică neepuizabilă. Perioadel actuale de tranziție, la noi în țară, așa cum s-a stabilit și prin Programul nostru directiv de cercetare și dezvoltare a resurselor energetice ale țării, pînă în anul 2000, aprobat de Congresul al XII-lea și completat de recenta Conferință Națională a partidului, îi revin multiple sarcini. Întîi, să elaboreze tehnologii eficiente de conversie a energiei din resursele neconvenționale, creînd o industrie energetică nouă, în măsură să acopere deficitul de energie apărute în sistemul energetic bazat pe resurse convenționale. Un asemenea scop implică unirea unor importante forțe de creație științifică și înnoire tehnologică din domeniul fundamentale ca fizica, chimia, teoria sistemelor, biologia, biochimia sau din ramuri tehnologice cum sint construcția de mașini, energetica, tehnologia materialelor noi și altele. Pentru a înțelege complexitatea acestor programe, să dăm un exemplu. Cineva ar putea fi tentat ca, pe baza unei tehnologii de conversie a energiei solare în energie electrică, cu un randament, să zicem, de 40 la sută (cifra încă neatinată), să afirme că dacă se acoperă 1 000 kilometri pătrați de teritoriu — bunăoară din zona dobrogeană, insorită — cu panouri solare convertizoare, poate obține o putere electrică de cel puțin 5 000 de megawați, adică echivalentul a

ma fuziunii nucleare ca tehnologie — speranță pentru satisfacerea nevoilor de energie ale omenirii, pe multe zeci de mii de ani de aici înainte. Noul punct de vedere pleacă de la ideea conlucrării sinergice a proceselor nucleare de fisiune, fuziune și altele, astfel încît să se poată obține, în mod controlat, energia termoneucleară pe baza unor procese de tipul celor ce au loc în Soare sau în explozibili de fuziune-fisiune. Desigur, temperaturile de lucru sînt, în aceste cazuri, de peste 20—30 milioane de grade, dar se întrevăd de pe acum soluțiile de stăpînire a plasmelor ultrafierbinți.

În sfîrșit, cred că este momentul să fie unite forțele de creație din știință și tehnologie pentru a începe cercetarea acelor căi care ne vor conduce, în următorii 10—15 ani, la noi tehnologii de extragere și conversie a energiei, din izvorul absolut, bazîndu-ne pe noile, descoperiri — dintre care, în chip incredibil, pentru unii, o seamă dintre ele sint românești! — și a căror natură o întrevădem din unele experiențe de laborator, realizate în țara noastră. Nu e cazul să intrăm în toate tainele viitorului, important e doar faptul că dispunem și noi de „cheile” care permit deschiderea „cuminte”, controlată a primelor „ecluze” spre izvorul absolut de energie din sinul materiei, în primul rînd din materia nucleară a cărei densitate este de ordinul unui miliard de tone pe centimetru cub! Această densitate uriașă de masă și energie nu este nici intimplătoare și nici inexplicabilă.

Pentru ca oamenii să poată realiza toate acestea, e nevoie de o nouă educație, de un învățămînt care să înrădăcineze în sufletele copiilor și al tinerilor principiul bunei gospodăririi a resurselor țării, al promovării tuturor valorilor, așa cum o cere întreaga politică a partidului și statului nostru socialist.

Înceiem acest periplu în labirintul apăsător al crizei de energie, cu convingerea că unele rele din istoria omenirii sau din viața unui om pot fi și spre bine, în sensul că determină forțele amorfite de un temporar belșug și un nepermiş huzur să se trezească și, construind noi motoare de propulsie spre viitor, să le pună repede în funcțiune pentru a ridica societatea omenescă în ansamblu, și omul ca entitate fundamentală, în particular, pe nivelul de civilizație în care dominantele acțiunilor umane sînt nu mai fie risipa, războaiele, neadevărul, răzburarea, jecmăneala și distrugerea resurselor umane.

Nu trebuie nici o clipă să uităm că, de fapt, criza tehnologică mondială se datorește, în mare măsură, demențialei curse a înarmărilor, pierderii imense de fonduri și capacități creatoare blocate în conceperea și producerea unor cumplite mijloace de distrugere în masă. Acestei situații, poporul nostru, profund credincios destinelor de pace și înțelegere între toate națiunile lumii, îi răspunde ferm și neabătut prin glasul înalt autorizat al președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care de la tribuna Conferinței Naționale a partidului, trimite tuturor popoarelor următorul mesaj: „In ce o privește, România, întregul popor, va acționa cu toată hotărîrea pentru asigurarea dreptului fundamental al fiecărei națiuni, al întregii omeniri — dreptul la existență, la dezvoltare liberă, la independență, dreptul la viață, la pace!”

Nu mai în asemenea condiții are sens să vorbim de un efort uman uriaș și drept pentru crearea unui nou sistem tehnologic mondial.

ION MĂNZATU

În zorii noului sistem tehnologic:

CRIZA DE ENERGIE

dar nu putem spune că a ajuns la maturitatea sistemului tehnologic pe care se bazează energetica convențională. Și, am spune noi, e mai bine că n-a ajuns, intrucît va fi înlocuit mai ușor cu un sistem nou, superior ca randament și eficiență economică globală (incluzînd și problemele de protecția mediului inconjurător).

Spre deosebire de resursele convenționale, care s-au dovedit a fi epuizabile (inclusiv lemnul are caracterul de epuizabil, intrucît el trebuie utilizat prin cicluri lungi de refacere, ceea ce nu convin ritmurilor alerte de dezvoltare), resursele neconvenționale sint de tip regenerabil, în sensul că ele nu se epuizează, practic, niciodată. Energie solară vom avea miliarde de ani, adică atîta vreme cît va exista Soarele; resursele geotermice nu se vor epuiza decît atunci cînd Pămîntul va deveni o planetă rece — lucru care s-ar putea petrece tot peste miliarde de ani; vîntul, valurile și marea vor dăinui atîta vreme cît vor exista Soarele și Pămîntul; hidrogenul se obține din apă și deci nu se va epuiza decît odată cu hidrosfera — fapt ce nu se poate petrece decît dacă, printr-un proces absurd, oceanele, mările și rîurile s-ar evapora în Cosmos; biomasă va exista din belșug, atîta timp cît vor exista plante, cereale, pomi și copaci, flori și frunze moarte, paie și gunoale, atîta vreme cît va exista o activitate omenescă pe pămînt; iar plantele energetice, încă puțin cultivate de om, cu regenerarea anuală sau de mai multe ori pe an, con-

zece centrale electrice de cite 500 megawați fiecare. Un asemenea „specialist” uită însă că în stadiul actual costurile unei asemenea investiții ar fi prohibitive, lăsînd la o parte efectele microclimatice ce le-ar provoca în zonă umbrirea permanentă a celor 1 000 kilometri pătrați. Din asemenea motive, ale nematurității sistemului tehnologic nou, de tranziție, resursele neconvenționale (cu excepția energiei nucleare) se utilizează, deocamdată, în convertoare mici, destinate, în principal, unor utilizatori de mică putere (gospodării, blocuri, cantine, restaurante, școli etc.). Ne exprimăm speranța că, într-adevăr, toate organele locale din țara noastră vor înțelege bine acest deziderat, atît de profund marcat recent de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața întregii națiuni, și atît de pregnant subliniat în Rezoluția finală a Conferinței Naționale a partidului.

În al doilea rînd, să pună la punct noi tehnologii de conversie și utilizare a energiei, cu trepte multiple, în care să se piardă maximum 10—15 la sută din energia inițială și nu 70—75, cît este cazul astăzi! În al treilea rînd, să se treacă, cît mai curînd, la realizarea unor centrale nucleoelectrice bazate pe tehnologiile reproductoare care asigură nu numai „arderea” uraniului 235 (care este în proporție de 0,7 la sută în uraniu natural) ci și transformarea uraniului 238 în combustibil utilizabil în alte cicluri de conversie.

În al patrulea rînd, e necesar să se abordeze dintr-un alt unghi de vedere proble-

II

Spuneam în numărul trecut al revistei că la Piatra Neamț, acolo unde ia acum ființă primul centru de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale, există o anumită tradiție în această direcție, o preocupare legată de medicina naturistă și de farmacie în general, pe care ne face mare plăcere s-o amintim în rîndurile care urmează. Mai întîi însă va trebui să mulțumim pe această cale, pentru prețioasele informații primite, farmacistului Pascal Pîncu, localnic, care a avut răbdarea de a cerceta vreme de 5 ani, timp de 8 ore pe zi, prin arhivele minăstrii Neamț, acolo unde s-a aflat o boiuită, (loc de „bolit”, adică) și o spișerie („farmacie”, desigur) pentru călugări, ca și prin alte asemenea arhive, în căutare de date privind trecutul farmaciei în județul de referință. Între alte lucrări necesare acestui scop, Pascal Pîncu a învățat și alfabetul chirilic! Așadar...

„Farmacia Vorel, fondată 1825”!

Primul farmacist din Piatra Neamț a fost probabil spișerul Iacob Borocinski, căruia domnul Ioniță Sandu Sturza, domn al Moldovei, îi acordă în următorii termeni dreptul de a profesa: „...îi dăm voce și toată șlobozenia di a discide, cu a scheltuială, o spișerie în firgul arătat al Pietrei, în care să aibă a înșă și sine tot felul de doftorii, îngrijindu-se ca doftorii să fie purere buni, curăți, cu îndestulare și alecătuite ca toată rînduială ace cunoscută a meșteșugului spișeriteșcu, făcînd și vinzare lor cu prețurile cele mai ușoare și mai măsurate.” De remarcat desigur precizia și stilul concis al condițiilor de funcționare impuse lui Iacob Borocinski! Cam în același an, 1825, vine la Piatra Neamț un anume Anton Vorel (născut în 1792 în Cehia), devenit ajutor de spișer după o ucenicie la Roman. Este probabil ca Anton Vorel să fi devenit asistentul celui care a preluat farmacia de la Borocinski, un anume Tersanski, iar cînd acesta din urmă moare de holeră, în 1831, Anton cumpără farmacia, posesiune întărită de Mihail Grigore Sturza, domn al Moldovei. Fosta spișerie devine astfel „Farmacia Vorel”, fondată în... 1825! Anton moare în 1860, lăsînd un fiu, pe

Lascăr Vorel, căruia îi trece prin testament farmacia și, luată aminte, sera în care se cultivă plante pentru necesitățile farmaciei! Un timp prăvălia e condusă de un anume Kamner, farmacist neamț din Brașov, Lascăr o preia abia în 1874, dar știe să o dezvolte și să facă din ea o adevărată „firmă”. Introduce în preparatele farmaciei tot mai multe plante medicinale. Are trei fii, pe Constantin Vorel, devenit farmacist în 1907, care va prelua farmacia și mica fabricuță alături-

La Piatra Neamț

Un sediu pentru „farmacia naturii”

rată ei, pe Lascăr, căruia îi place pictura, și pe Tudor, care apucă numai cîțiva ani de agronomie la Viena, pînă la începerea primului război mondial. Tudor și Constantin vor lucra bine împreună, probabil că primul învățase ceva despre unele plante, iar al doilea avea capul plin cu idei, se fac dezvoltări mai mari. „Farmacia Vorel” devine mică pe lingă „Laboratoarele Vorel”, toată lumea află despre frații Vorel din Piatra, iar „Preparatele Vorel” sint cunoscute nu numai în țară, cît și peste hotarele ei. Zilnic, poștași speciali aduc mii de scrisori și duc mii de pachete, frații au născocit ori au preluat un sistem de comandă prin corespondență, în colet se introduce și o mică scrisoare: „celui care va prezenta medicamentul și binefacerile lui unui număr de 5 vecini, primește de la noi un catalog gratuit al preparatelor Vorel”! În 1915, o astfel de listă cuprinde Ceaiul Carpaților, Bomboane pectorale, Siropul Carpaților, Vin tonic Vorel, Elixir de salcie, Antinevralgie Vorel și alte asemenea. Comenzi din străinătate pentru „preparatele Vorel” vor veni la Piatra Neamț pînă după 1970, la mai bine de 20 de ani de la desființarea farmaciei și a laboratoarelor. Frații Vorel își cumpără o mică tipografie, scot broșuri, „Cum ne putem curăți singele”,

„Despre bolile lumești”, „Pelagra”, „Vindecarea beției”, „Despre panglici și limbrici”, „Patima fumatului”, și alte asemenea, sint și vor să devină un nume tot mai mare, aduc utilaje noi chiar după al doilea război, dar ele se vor pierde pe la Iași, sau unde anume nu mai știe nimeni. Apune o eră, „Copiliță”, mindră floare / Spune-i badei ce te doare / De te doare inima, / Spune-i, că te-ai vindeca / Tot cu leacuri din potică / Să nu te doară nimică”, intrăm în epoca medica-

N-au trecut 3' luni și am primit un telefon să vin la Piatra Neamț. Spre surprinderea mea, profesorul Grigorescu n-a fost supărat de plecarea mea.

A lua totul de la zero ar însemna în fapt neglijarea uriașei moșteniri a Vorelului. La Piatra Neamț nimeni nu are această intenție, numai că moștenirea și tradiția sint greu de reinviat după o pauză de peste 30 de ani. Greu, însă nu imposibil. Au rămas arhive, liste și inventare, chiar dacă nici una dintre ele nu cuprinde formule de preparare. Nimeni nu știe deocamdată cam se conținea, de exemplu, „Ceaiul Carpaților”, în afară, poate, de cîțiva bătrîni farmaciști care au lucrat la vechea firmă. Dar unde sint ei acum, îi mai poate găsi cineva?! Ar fi nevoie de luni de zile de căutare, fără îndoială, însă acest efort ar putea deveni foarte rentabil, în final. O pistă de urmărit poate începe de la farmacistul Maria Crivăț, peste 80 de ani acum, vizitată nu de mult de Ovidiu Bojor, dar ea trebuie desigur cointeresată, făcută să vorbească. Pînă una, alta, fără eforturi prea mari, Isidor Grosu promite pornirea microproducției farmaceutice pe bază de plante medicinale cu antitusive, expectorante, hepatobiliare, cardiovasculare și sedative, care sint toate preparate din pulberi de plante, condiționate sub formă de granule și comprimate. Peste cîteva luni, probabil în vara viitoare, în funcție în special de aparatul cu care va fi dotat centrul, se va trece la extracția plantelor, la stabilirea formulorilor și a tehnologiilor de preparare a diferitelor medicamente naturiste. Centrala medicamentelor, aparținînd de M.I.Ch., a promis livrarea instalațiilor necesare, dar termene încă nu există. În orice caz, pasul cel mai mare a fost de acum făcut, Piatra Neamț a dorit și a reușit să organizeze primul sediu pentru prepararea medicamentelor aparținînd de „farmacia naturii”, iar restul nu poate fi decît o urmare. În vară, Isidor Grosu își susține teza de doctorat: „Condiționarea plantelor medicinale în forme farmaceutice”. Tot atunci, credem că este posibil, primele forme farmaceutice din plante medicinale ar putea ieși din noile laboratoare Vorel. Cele fondate în... 1982.

DUMITRU GRAUR

Cele mai importante invenții ale anului

— Care au fost, stimate tovarășe director, principalele direcții de cercetare ce au antrenat în mod deosebit, pe parcursul ultimelor 12 luni, spiritul de inițiativă, creația și creativitatea inventatorilor noștri?

— O privire retrospectivă ne obligă să constatăm în acest an marea frecvență a invențiilor românești legate de problemele prioritare ale economiei naționale și în mod special cele privind domeniul energetic, nolle tehnologii, folosirea mai judicioasă a materiilor prime. Se poate afirma de asemenea că invențiile au cunoscut un salt calitativ marcant în sectoarele cheie ale economiei, cum sînt chimia, electronica, construcțiile de mașini, metalurgia. În acest an s-au depus la OSIM, spre a fi protejate, aproximativ 2.650 invenții românești, deci cu aproape 3 la sută mai mult decît în anul trecut. Prin planul său de activitate, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a examinat pînă la ora actuală circa 3.600 de invenții, acordînd peste 2.500 brevete. Unităților românești li s-au atribuit aproape 1.800 de brevete, deci protecție pentru tot atîtea produse moderne.

Și fiindcă sîntem la o oră de bilanț, cititorii „Flăcării” vor fi poate interesați să afle că, în ultimii 17 ani, invențiile au adus o eficiență economică de peste 20 miliarde lei, iar aceasta în afara efectelor de natură tehnologică. Aceste creații ale inteligenței, imaginației, spiritului de creativitate reprezintă dealtfel exemplele cele mai concrete ale dinamismului ce caracterizează cercetarea științifică în țara noastră, domeniu de bază al dezvoltării tehnologice.

— Vă rugăm să oferiți și cîteva exemple.

— E o întreprindere dificilă deoarece este aproape imposibil ca din numărul foarte mare al brevetelor românești valoroase să desprind exemple reprezentative pentru fiecare domeniu de activitate în parte. Vă rugăm să specificați acest lucru. Din totalul exemplelor reprezentative voi alege tocmai de aceea doar cîteva. Voi aminti astfel că întreprinderea de piese turnate din Cimpina a brevetat un pro-

De vorbă cu ing. Ion Marinescu, director adjunct al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci

codeu de elaborare a fontei de înaltă puritate, procedeu a cărui eficiență economică anuală este estimată la peste 8 milioane lei. Mai amintesc apoi că invenția intitulată „Dispozitiv pentru distribuție adaptativă”, aparținînd întreprinderii de automobile Pitești, determină o reducere cu 10—15 la sută a consumului de carburanți. La Combinatul de fibre sintetice din Iași a fost realizat, tot anul acesta, un nou tip de fir, care, folosit în industria tricotelajelor și a țesăturilor, poate aduce o eficiență economică anuală de peste 12 milioane lei. Remarcabil se dovedește și noul produs medicamentos, folosit cu mare eficiență în tratamentul

unor neuroviroze, realizat la Centrala Industrială de medicamente, coloranți, lacuri și vopsele din București.

Să mai notăm apoi obținerea și brevetarea unui nou hibrid de floarea-soarelui, cu performanțe superioare față de alte soiuri, realizare datorată Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea. În sfîrșit, tot în anul de care ne despărțim au mai fost aplicate cu bune rezultate tehnice și economice un procedeu de recuperare a clordimetilerului la fabricarea rășinilor schimbătoare de ioni, realizat la Combinatul chimic Victoria și avînd o eficiență economică de peste 4 milioane lei, precum și o serie de corpuri abrazive utilizate în industria materialelor de construcții cu o eficiență anuală de peste 1,5 milioane.

— Deci, un an bun.

— Mai bun decît precedentul și sperăm că vom putea spune același lucru și la finele anului 1983. Există dealtfel toate datele pentru a face asemenea prognoze. Baza materială a industriei noastre prezintă un nivel tehnic ridicat, iar nivelul tehnic al specialiștilor se situează la cote din ce în ce mai înalte. Există toate condițiile, se specifică în recente documente programatice elaborate și adoptate la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, pentru realizarea unei noi calități a producției și vieții sociale, pentru trecerea pe un plan superior a progresului tehnic în toate domeniile, deci și în domeniul invenției, acest sector de aur al inteligenței românești.

LIVIU TIMBUS

„Meritul Invenției” acordat lui Dinu Moraru

Sfîrșitul lui 1982 pare să fie, pe toate planurile, deosebit de fructuos pentru doctorul inginer Dinu Moraru, șeful colectivului de combatare a umidității și consolidării în construcții din I.N.C.E.R.C. București, distins cercetător,

expert U.N.E.S.C.O. Mai întîi, a fost invitat, în calitate de membru al Academiei Italia („you are one of the most prestigious members...”, dar și ca o recunoaștere a meritelor sale în domeniul restaurărilor de artă („you are perfectly aligned with the realities of modern art”), în Comitetul de onoare al celei de-a 3-a Expoziții mondiale de artă contemporană, ce va avea loc, în 1983, la Salsomaggiore, în Italia. Apoi, către jumătatea lui decembrie, poșta i-a adus o veste și mai îmbucurătoare: Consiliul de conducere al Salonului mondial de invenții de la Bruxelles a decis să-i atribuie înalta distincție internațională „Meritul Invenției”, argumentînd această onorantă alegere după cum urmează: „Cette décision fait suite à vos très nombreux travaux qui ont permis de faire progresser la science dans les domaines qui sont vôtres”.

Am aflat toate acestea, zilele trecute, chiar de la Dinu Moraru, pe care l-am găsit, ca de obicei, la locul de muncă, neobosit și iscoditor ca totdeauna. Ne-a mărturisit că ar avea multe să ne spună (vom reveni) cu privire la cercetările sale, efectuate în fruntea unui colectiv mai larg, cercetări menite să deschidă noi orizonturi în construcții, unele din ele premiate mondial absolut. Presașii de timp, l-am rugat să se refere la una singură și Dinu Moraru a ales, nu fără dificultăți, procedeu intitulat „electrozii transparenți pentru protecția pietrei”, gîndit și realizat împreună cu chimistul Ioan Budileanu (șeful Laboratorului de restaurări de la Muzeul Bruckenthal din Sibiu), aplicat pînă acum, cu succes, la conservarea Teatrului Național din Iași. Noutate absolută, procedeu a stîrnit, în egală măsură, interesul specialiștilor români și străini. Recent, o delegație de arhitecți și ingineri italieni, condusă de Margherita Asso, arhitectul șef al Veneției, a sosit în România spre a constata, concret, avantajele metodei propuse de cercetătorii noștri, manifestîndu-și interesul de a o aplica, cît mai curînd, la protejarea unor monumente de artă din Veneția. Cu același prilej, reputatul profesor Francesco Valcanover, superintendentul monumentelor de artă din zona Veneției, și-a exprimat adevîrta față de proiectul românesc (nu demult prezentat părții italiene) vizînd salvarea celebrei Catedrale San Marco, primejduită de umiditate.

Cum spuneam, vom reveni, într-un viitor apropiat, asupra activității colectivului de la I.N.C.E.R.C. Pînă atunci, să subliniem importanta distincției decernate lui Dinu Moraru, ca o recunoaștere a meritelor sale și ca o recunoaștere a valorii științei românești, tot mai pretuită azi în lume, urînd, totodată, cercetătorilor din colectivul de combatare a umidității și consolidării în construcții mult spor la treabă.

OVIDIU IOANIȚOIA

Momentul dreptății

Stefan Odobleja

PSIHOLOGIA CONSONANTISTĂ

ODOBLEJA INEDIT

„De ce am scris «Psihologia consonantistă» în limba franceză?”

„Inventorul Stefan Odobleja, unul din puținii prieteni ai științei, ne-a parvenit de curînd un manuscris”

TEZAUZ DE GÎNDIRE PRIORITARĂ ROMÂNEASCĂ

Cum este valorificată creația lui Stefan Odobleja?

Pentru știința românească, dar și pentru cea mondială, sfîrșitul de an 1982 a însemnat și rețipărirea „Psihologiei consonantiste”, monumentala operă datorată savantului severinean Ștefan Odobleja, părintele legitim al ciberneticii, omul care a elaborat, în 1938, o lucrare ce se impune atît ca precursor a ciberneticii cît și ca operă mereu actuală, reprezentînd un imens tezaur de gîndire, cu o largă deschidere spre cunoaștere în chiar fabulosul univers al informaticii actuale.

Retipărită după 40 de ani și prezentată publicului larg în limba maternă a savantului, tradusă după versiunea franceză a celor două volume apărute în Librairie Maloine din Paris, „Psihologia consonantistă” se constituie astăzi într-un veritabil moment recurs la istoria științei. Este un mare cîștig al gîndirii mondiale și o mare bucurie pentru „Flacăra”, publicație care a luptat în mod constant, încă din primăvara lui 1974, pentru reconsiderarea marilor merite ale doctorului Ștefan Odobleja, pentru ca opera sa să fie adusă în atenția omului de știință, iar autorul ei să fie smuls din conul de umbră al anonimatului. Este momentul, credem, să amintim că apariția volumului îi preced mulți ani de dezbateri, evaluări și reconsiderări — o mare parte a lor găzduite și în paginile revistei noastre — ce au acreditat în timp ideea că autorul „Psihologiei consonantiste” a devansat cu un deceniu ideile lui Norbert Wiener, fiind considerat astăzi ca precursor al ciberneticii și ca descoperitor al ideii unei cibernetici generalizate.

Evenimentul editorial vine în fapt să marcheze doar un moment din ceea ce va însemna pentru știința mondială opera integrală a savantului mehedintean, obiect de studiu și meditație pentru colective pluridisciplinare de cercetători și, în primul rînd, pentru cei ce își vor consacra investigațiile în cadrul Academiei „Ștefan Odobleja”, înființată recent la Lugoj.

„Cel mai... Cea mai...” in aria cercetării științifice

Un an fructuos și pentru vastul sector al cercetării științifice, al invențiilor românești, al luptei pentru descifrarea necunoscutului, pentru cunoașterea și stăpînirea legilor naturii. O sarcină dificilă în schimb pentru reporterii noștri, obligați să selecteze exemple reprezentative din atîtea domenii ale investigației științifice, unde realizările de vîrf se numără cu mii.

Un colectiv de specialiști de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru construcția de mașini București, au elaborat un procedeu de tratamente complexe de depunere electrochimică și difuzie termică. În vederea obținerii unor caracteristici speciale, reducerea coeficientului de frecare, mărirea rezistenței la uzură, reducerea riscului de gripaj, o serie de piese componente ale mașinilor se execută din bronz sau a'amă. Noul procedeu permite înlocuirea acestor piese masive din bronz sau alamă prin piese din oțel pe care s-a aplicat un strat foarte subțire de bronz care asigură calității funcționale identice cu piesele masive. Domeniul de aplicare: întreprinderile din construcția de mașini. Procedeu

urmează a fi omologat la întreprinderea „23 August”. Prin aplicarea lui, numai în cadrul acestei unități, se estimează realizarea unei economii anuale de 2 milioane lei.

La același institut, un alt colectiv de specialiști au pus la punct un sistem de mașini automate pentru controlul și sortarea segmentilor. Proiectate și executate ca prototip la I.C.S.I.T.C.M. București ele sînt utilizate la Fabrica de segmente I.A. Pitești pentru controlul automat al înălțimii axiale, grosimii radiale, jocului fanțel al segmentilor motoarelor termice. Familia unificată de 5 mașini automate de controlat și sortat segmente se prezintă ca o construcție modulară la care se adaugă dispozitive specifice de control pentru verificarea parametrilor segmentilor. Sistemul permite controlul automat al fabricației de serie a segmentilor, asigură o productivitate ridicată, reducînd manopera de control cu 500 la sută. Înlocuiește o mașină similară, importată din R.F.G., al cărui cost este de 1 milion lei valută.

La Institutul de sudură și încercări de materiale Timișoara, a fost realizată o instalație specializată de sudare MIG/MAG și SAF a vîrolorelor, tip ISM 1000 V. Fa-

bricația de serie se va face la „Electrometal” Timișoara. Instalația este destinată sudării în mediu de gaz protector și sub strat de flux a vîrolorelor cilindrice cu diametre cuprinse între 350 și 1.600 milimetri, atît în interiorul cît și în exteriorul acestora. Se pot estima următoarele avantaje economice: creșterea productivității de 2,5 ori, reducerea importului cu aproximativ 50.000 dolari pe instalație, eliminarea importului de licențe sau instalații complexe.

La Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autovehicule Brașov au fost finalizate cercetările privind realizarea unui sistem de răcire a uleiului din transmisia unor tractoare destinate țărilor cu climat tropical. Soluțiile adoptate sînt aplicate în producția de serie. Prin utilizarea radiatorului de ulei de concepție proprie se elimină importul radiatorelor și crește competitivitatea produselor românești pe piața externă.

Instalația solară pentru uscarea cerealelor de la baza siloz Oltenița, concepția I.C.S.I.T.E.E.M.R. București, a fost pusă în funcțiune în iunie 1982. Instalația are o productivitate de uscarea a cerealelor de 8—10 tone pe oră, aduce o economie anuală de 102 tone combustibil convențional și are o durată de recuperare doar de 4 ani.

Cazanele cu arderea ligniților românești în strat fluidizat, rod al cercetărilor unui colectiv de la I.C.S.I.T.E.E.M.R. București, au fost concepute să răspundă ce-

rințelor actuale stringente de valorificare a combustibililor solizi inferiori în domeniul energetic. Utilizată pentru producerea de agenți termici și energetici, noua tehnică aplicată în domeniul cazanelor contribuie în primul rînd la reducerea corespunzătoare a importului de păcură și petrol, ca și la eliberarea unor cantități importante de cărbuni superiori. Noile tipuri de cazane, destinate diverselor centrale termoelectrice din țară au un randament de ardere superior — peste 80 la sută. Ele au o greutate cu 30—60 la sută mai mică decît a celor „clasice”.

A fost definitivată acclimatizarea unor plante acvatice exotice și folosirea lor în tehnologia epurării apelor reziduale și pentru producerea de biomasă energetică. Una dintre aceste plante, Pistia stratiotes, produce 5—8 tone de masă verde la hectar într-o singură zi!

A fost pusă la punct o tehnică de inginerie genetică celulară și moleculară, destinată obținerii de protoplasti din celule vegetale pentru utilizarea lor, prin procese de fuziune, la ameliorarea unor plante de interes economic.

Pentru întîia oară, biologii români izbutesc adaptarea speciei Spirulina platensis, o algă microscopice ce conține în proporție de 70% proteine. Este vorba de proteine de calitate superioară, conținînd toată gama acizilor esențiali și tocmai de aceea extrem de asemănătoare cu carnea de vacă. Urmează să fie folosite în medicină și pentru obținerea de biostimulatori.

OPREA GEORGESCU

■ Constantin Stănculescu, Ploiești, str. Teiuș nr. 2, telefon 22 87 70: Absolvenții fostului Liceu mixt Cimpina, în prezent Liceul N. Grigorescu, serie 1952/1953 au sărbătorit 30 de ani de la absolvire. Dintre foștii dascăli au participat directorul Gh. Stanciu și profesorii Tr. Marinescu și C. Stănculescu. La catalog au răspuns 73 de foști absolvenți dintre care 57 de ingineri, iar restul medici, profesori, tehnicieni.

■ Dunăre Constantin, Piața Neamț, str. Maiakovski nr. 26, bloc D-2, apartament 50: Trei zilnic prin librăriile din orașul nostru dar nu pot cumpăra niciodată cărțile a căror apariție o aștept de la anunțarea lor. De fiecare dată mi se răspunde că s-au vândut. La expoziția de carte Libris '82, cu vizitare, erau etalate toate volumele apărute în acest an, dar se vindeau doar „selecționatilor”. Nouă, celor de rînd, ni s-a oferit doar ceea ce zace în librării de ani mulți.

■ Ministerul Sănătății pentru Gogescu Ioan din Fetești, Ialomița: Tovarășul dr. Paloc Ion care v-a îngrijit soția a fost sancționat de către Colegiul județean al medicilor și farmacistilor.

■ Cătălineu Octavian, Bala Mare, str. Dragoș Vodă nr. 6 A/87: Am cumpărat un ceas de mîină Optimef, electronic. A ieșit din garanție. Nu mai am baterie. De unde să cumpăr? Bișnițarii cer 180 de lei.

■ Următorii, deși plătesc, nu beneficiază de apă caldă conform programelor afișate: etajul 10 din blocul G-3, str. Maior Coravu Ion nr. 30, sectorul 2, București; etajele 7-8-9-10 din blocul P-13, scara A, Șos. Mihai Bravu nr. 35, sector 2, București; Săndulescu Petru, Bacău, str. Cornișă, bloc 33, apartament 31, etaj 7; Asociațiile de locatari din blocurile C-1, C-2, C-3, C-4, A-2, A-3 din str. Moise Nicoară, cartier Turturele, sectorul 3, București.

■ Intreprinderea comercială locală ALIMENTARA 3 pentru Goos Tatiana, ca urmare a sesizării din revista „Flacăra” din 26 XI: Șeful de unitate și ceilalți lucrători care s-au făcut vinovați de încălcarea regulilor de comerț și igienico-sanitare au fost sancționați. N.R. Comunicăți-ne și sancțiunile primite de respectivii.

■ Dumitru Maria, București, Prelungirea Ghencea 30, 76803: Pe 4 decembrie ora 13, la Alimentara din Piața Ilie Pițilile vinzătoare mi-a pus în brațe un cofraj cu treizeci de ouă din care 11 erau sparte și chiar golite de conținut. M-am ales cu timpul pierdut, cu supărarea și cu 21.60 lei pierduți. N.R. Rugăm Direcția comercială a municipiului să ne răspundă de ce sint obligați oamenii să plătească ceea ce trebuie trecut la perisabilități?

■ Direcția județeană P.T.C. Galați pentru Tancu Eduard, str. Traian nr. 4 W 12, apartament 35, Galați: În perioada verificărilor făcute nu s-au constatat defecțiuni care să conducă la o contorizare eronată. S-a constatat că dv. efectuați convorbiri cu prefix (nr. 44 53 26, 97 67 99 și 15 35 12 din București).

■ Procuratura Generală pentru Căpâlnă Maria din Anghelești Vrancea: S-a declarat recurs extraordinar.

■ U.J.C.A.P. Prahova pentru Vlad Vasile din comuna Brazi: Vi s-a aprobat, datorită situației familiale grele, 1.500 metri pătrați, lot ajutător.

■ Velcu Maria, București, str. Occidentului 45, bloc B: Ca urmare a intervenției dv., I.C.R.A.L. Pajura a trimis la noi delegați, aceștia au consimțat că trebuie dăruit un zid, apoi rezidit, apoi reparat tavane etc. Apoi au venit „la lucru”: s-au făcut că fac cite ceva, au ridicat schelea și... atît. Ne-am ales cu promisiuni și cu o atmosferă de santier!

■ Procuratura municipiului București: În legătură cu articolul Stăpîne, stăpîne, îți cheamă s-au cine din nr. 20 al revistei S-a dispus clasarea cauzei privind decesul lui Gheorghe Nicolae, constatîndu-se că la producerea acestuia nu a concurat culpa cadrelor medicale de la Spitalul Colțea.

■ Belu Vasile, București, str. Orhideilor 52, sector 1: De circa un an de zile am devenit reclamagii fără voia noastră. Cerem să ni se monteze un contor pentru măsurarea apel consumate de noi; ne-am săturat să plătim exagerat.

■ Sava Pamfil, în numele locatarilor din blocul nr. 8, Aleea Aurora, Bala Mare: Colocatarul Berindan Zoltan, împotriva voinței asociației noastre, a tăiat gardul viu plantat de noi, a tăiat un dud pe rod și a dislocat grilașul împrejmuitor. Toate acestea pentru ca să-și parcheze mașina personală, cu toate

Scrisoare comentată

Atențiune, s-a pierdut un vis

„În luna mai 1982 la Arad a avut loc festivalul de artă plastică Primăvara arădeană. La invitația Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă am răspuns și eu, ca mulți artiști amatori din țară, trimițînd pe adresa C.C.E.S. Arad cinci sculpturi în lemn recomandate de cenaclul «Camil Ressu» din Galați. Împreună cu mine a trimis două lucrări electricianul Toma George, elev al Școlii populare de artă Galați, clasa sculptorului Gheorghe Pamfil.

În octombrie 1982, pe adresa noastră au sosit trei colete cu lucrări de la Arad, dar din lăzi lipsea o lucrare în lemn semnată de Toma George: un portret de bărbat. Am luat imediat legătura prin telefon cu C.C.E.S. Arad, de unde însă mi s-a comunicat că nimeni nu știe nimic de lipsa lucrării. Desigur, aria suspiciunii nu planează asupra C.F.R.-ului, dat fiind că lăzile nu prezentau urme de violare.

Cu același prilej am întrebat la C.C.E.S. Arad dacă expoziția la care participasem a tipărit un catalog și dacă noi, care am prezentat lucrări acolo, vom avea cu ce ne aminti de această expoziție. Răspunsul a fost: „Nu!” Oare și la Arad (în trecut gazdă politicoasă cu artiștii amatori, care la edițiile precedente primeau și diplome de participare) au început să se organizeze manifestări artistice de masă cu caracter republican în semi-anonimat pentru creatori? Din păcate, am impresia că nu este vorba de o excepție. Uneori unii organizatori ai unor asemenea manifestări dau impresia că privesc participarea noastră mai mult ca un mijloc de a-și bifa un punct în planul de lucru, și însăși pierderea lucrărilor trimise nu apare ca un caz izolat. Mi s-a întimplat și mie acest lucru cu o sculptură care a primit premiul II pe țară la Festivalul național «Cîntarea României», ediția 1981-1982. După prezentarea ei în saloanele Palatului Republicii, în cadrul expoziției republicane din decembrie 1981-ianuarie 1982, sculptura a dispărut! De atunci și pînă azi am scris la C.C.E.S. Galați și la alte organe locale, la Oficiul de expoziții de la București etc., fără nici un rezultat.”

George ȘTEFĂNESCU, sculptor amator, tehnician la Trustul 4 construcții, Galați

Desigur, orice pe lume se poate pierde: timpul, cumpătul sau un colet, cu sau fără intervenția C.F.R.-ului, și nu trebuie făcut un cap de țară, cu atît mai mult cu cît uneori ADAS-ul te despăgubește de paguba materială suferită. O sculptură, ca și orice altă operă de artă plastică, nu este însă o damigeană de vin sau un colet răcit în tramvaiul 14, ea înseamnă vis și poezie în piatră, lemn sau pînă. Cine și cum le poate înlocui?

Operele pierdute ale celor doi sculptori amatori din Galați — un electrician și un tehnician care și-au rupt din timpul lor de odihnă drămuț pentru a aduce bucurie lor și altora — nu s-au volatilizat, nu s-au urcat la cer, ci zac pe undeva neștiute, într-un foarte pămîntean ungher, în vreun depozit de mărfuri (?) sau sub un birou de angajat. E păcat. Sperăm că aceste citeva rînduri vor scutura niște inerii și George Ștefănescu și Toma George nu vor rămîne cu acel gust amar pe care-l lasă lipsa de atenție acordată operei de artă.

Atențiune, s-a pierdut un vis! Găsitorelui bună recompensă.

LIONEL NIȚESCU

că în imediata apropiere există o platformă de parcare. Am reclamat și la municipiu, dar nu s-a întimplat nimic.

■ Consiliul popular orașenesc Cimpulung pentru Leca Maria, om al muncii de la Spitalul unificat: Nu vi se poate atribui apartament în zona centrală a orașului intrucît apartamentele construite acolo sint destinate vînzării.

■ Popovici Elena, str. Aluninei 70/A d 4, apartament 18, Oradea: I.J.G.C.L. Oradea face o adevărată risipă de hirtie trimițîndu-mi somații după somații ca să achit întreținerea ascensorului pe care eu nu-l folosesc deoarece locuiesc la etajul I.

■ ROMVARED pentru Ing. Coman Gheorghe din Vișeu, Maramureș: S-au luat măsuri administrative împotriva conductorului de la vagonul de dormit al trenului 432/26-27 octombrie. N.R. Măsurile luate sint secret de serviciu?

■ Cristian Marcătanu, Aleea Romanțerilor 4, sector 6, București: Legăturile cu Gara de Nord ale cartierului Drumul Taberei sint de-a dreptul de nesuportat. Troleibuzule 93 și 63, mai ales în orele de vîrf, circulă anapoda, la 30-40 minute unul după altul.

■ Florentin Diaconescu, str. Codrii Neamțului 15, bloc M-II: Pariez pe un leu că în tot Bucureștiul, la chișcurile de răcoritoare, nu veți găsi nici un pahar cu sirop, nici un pahar cu sifon!

■ Bodeocanu Elena, Cluj-Napoca, str. Turzii 64 și Căbleșan Ruxandra, Cluj-Napoca, str. Lupeni 18: Pe 2 noiembrie am cumpărat de la Eforie Nori tichete și locuri pentru acceleratul 421, vagonul 9, clasa I pentru Cluj-Napoca. Ajunse la București am constatat că nici vagonul, nici locurile noastre nu existau. Controlorul ne-a spus că de cînd există C.F. în România nu există locuri mai sus de 90, dar pe tichetele noastre scria că avem 101 și 103. Supracontrolul ne-a jignit zicîndu-ne să ne ținem gura. (N.N. Biletele cu pricina se află la redacție)

■ Ministerul Muncii pentru Pupăzan C. Ion, comuna Fărcașești, satul Timișeni, județul Gorj: Ați fost sprijinit pentru reîncadrarea în muncă, dar ați refuzat. Încadrarea dv. în gradul II de invaliditate nu are temel legal și nu poate fi soluționată favorabil.

■ Procuratura județeană

Dimbovița pentru Dima Vasile din comuna Pietroșița: Paznicul obștesc Dumitrache I. Ion care a furat zece sticle de coniac Ovidiu a fost trimis în judecată și condamnat la 1 an și 6 luni închisoare.

■ Petre I. Constantin, str. Republicii nr. 162, satul Roșu, comuna Chiajna, Sectorul agricol Ilfov: Am împrumutat de la Banca de credit „UNIREA” de pe Calea Călărași nr. 230 sume de bani pe care le achitam la termenele stabilite. Nu cunosc noul sediu al băncii, din 1978 nici n-am mai cotizat, nici nu m-am mai împrumutat, nimic. În scriptele dîmnealor eu figurez din 15.01.1970.

■ Biuroa Magdalena, Drobeta-Turnu Severin, Aleea Garoafelor 4, bloc A-7, scara 4, etaj III, apartament 14: Pe 3 noiembrie, frigiderul meu Arctic cu capacitatea de 180 litri i s-a schimbat termostatul, dar degeaba, intrucît nu de-clanșează și merge continuu. Delegatul întreprinderii mi-a spus că pot să-l arunc și la gunoi, că pe el nu-l interesează. Frigiderul l-am cumpărat în 23 mai 1961, n-am bani pentru altul.

■ Bogdan Dumitru, Buzău, str. Broșteni, blocul N 2, scara A, etaj II, apartament 12: Blocurile din fața, spatele, dreapta și stînga blocului nostru au gaze la bucătării. Noi nu avem.

■ Mihăilescu Constantin, Intrarea Alexandru cel Bun nr. 3, bloc F-1, scara 3, etaj I, apartament 7, Caracal: Am un picup ACORD și de mai bine de 1 an nu-l pot folosi din cauza dozei defecte pe care n-o găsesc în nici un magazin. Se apropie REVELIONUL.

■ Oprea Florin, str. Malul Roșu nr. 79 A, bloc 106 C, apartament 34, Ploiești: Pe 28 septembrie 1982 am prezentat la Cooperativa Teleprecizia din orașul nostru o mașină de cusut SANDA, defectă. N-au reparat-o nici pînă azi pe motiv că I. M. Cugir nu trimite piese de schimb.

■ Consiliul popular al sectorului 4, București, pentru Toma Victoria din Bd. Metalurgiei nr. 37, bloc O 1, scara 4, apartament 122: Pentru dv. și pentru fiica dv. s-a primit aprobarea încadrării la Cooperativa Cartonajul.

■ Inspectoratul școlar Prahova pentru Bulumac Elena de la Școala generală Storbăneasa: Ați dv. cit și Urdă Steluța funcționat cu 60 la sută

din norma didactică, primind fiecare cîte o indemnizație de bibliotecar.

■ Niculae Constantin, str. Șaidac Gheorghe nr. 4, bloc 35, scara E, apartament 86, București: Cred că I.C.C.P.D.C.-ul și alte unități de avizare a proiectelor tip ar trebui să fie foarte atente ca să înlocuiască „Soluția” eliminării cîrptelii de la ultimul etaj mi se pare de neacceptat.

■ Consiliul popular al sectorului 2, București, pentru Mirza Grigore: Cele sesizate sint juste, gestonaria AGROCCOP-ului din Piața Muncii a fost amendată. S-au dat indicații conducerei ca să înlocuiască întregul colectiv cu personal corespunzător.

■ Ministerul Educației și Învățămîntului pentru Stoian Ana-Ofelea din Cimpina: În mod greșit inspectoratul școlar a atribuit orela de I. latină de la Școala nr. 3 Cimpina și Școala preventivă Vîla unui cadru didactic care nu a mai predat niciodată acest obiect și nici nu are calificare pentru predarea acestuia.

■ Bălan E., Cartierul Soarelui, bloc 38, scara A, apartament 19, Timișoara: Pentru a ajunge din cartierul nostru pînă la stația tramvaielelor 4, 8 sau 15 avem nevoie de 20 de minute. Pînă astăvară foloseam autobuzul 38, dar l-au desființat. Am făcut tot soiul de demersuri, ne-am ales numai cu promisiuni.

■ Consiliul municipal Tur-nu Măgurele pentru Mănică Florina din Lunca, județul Teleorman: Vă așteaptă un loc de muncă la Combinatul chimic Giurgiu.

■ Procuratura Generală pentru Roșu Șifa din comuna Cascioarele, județul Călărași: S-a declarat recurs extraordinar.

■ Moroșan Gheorghe, str. Aurel Vlaicu nr. 10, Birlad: În anul 1982 Direcția generală a agriculturii nu a mai sprijinit cu hrană Asociația crescătorilor de animale de blană și păsări din orașul nostru. Ce vor face în 1983?

■ Consiliul popular județean Bihor pentru Sirbu Elena din comuna Tîcea, satul Grișul Negru nr. 300: Nu se pune problema scoaterii dv. din casă, ci doar limitarea folosinței la drepturile pe care le aveți. Nu vi se poate da mai mult decît aveți dreptul.

■ Drăghici Florica, comuna Prigor, satul Borloveni Noi, județul Caraș-Severin: 50 de copii din satul nostru merg zilnic, cale de 9 kilometri, în comuna Prigor, cu autobuzul pe care-l așteaptă cîte două ore, după orele de școală. Există și alte autobuze, dar nu-l ia pe copii, li se pretind bilete, deși ei au abonamente.

■ Marin Constanța, str. Simion Buzoiuc nr. 95, București, sectorul 2: Mi-am salvat auzul care începuse să se degradeze rapid cu medicamentul românesc Sansurdal-fiote. În ultimul timp acest medicament a dispărut din toate farmaciile din București.

■ Consiliul popular al sectorului 6, București, pentru Comănescu Teofil, str. Flămînda nr. 81: Agregatul frigiderului de la cantina Autobazel nr. 2 Glușești a fost înlocuit. Cel nou este silențios.

■ Militia județului Teleorman pentru Ciucă Gh. Aurel din Roșiori de Vede, str. Aleea C.F.R., bloc B 5, scara C, apartament 14: Șeicaru Lucia, autotora furtului din satul Băduleasa, comuna Putineiu, a fost trimisă în judecată cu dosarul penal nr. 62.988/81.

■ Consiliul popular al județului Călărași pentru Banu Alexandru din comuna Lupșanu: Gestionarii reclamații de dv. au fost sancționați cu 5 la sută din retribuția tarifară, timp de două luni.

■ Ciungu Gheorghe, sat Branștea, comuna Vinători, județul Mehedinți: Vreau să-mi schimb numele. Mi se cere consimțămîntul tatălui. Este oare firesc să ceri consimțămîntul celui cu care nu s-a ocupat cu nimic de tine, acum cînd am 26 de ani și cînd altcineva s-a îngrijit de tot ceea ce este necesar pentru a deveni om? N.R. Este. Tocmai pentru ca să-i dovedești că ați ajuns OM.

■ Gyöngyössy Ernő, str. Arșesului nr. 7, Șimleu Silvaniei, Sălaj: Am avut telefon. Am cerut să mi-l mute la noua lo-

cuință. P.T.T. Șimleu mi-a răspuns — după intervenția revistei FLACĂRA — că mă costă 4.000 de lei. Mi s-a părut că nu face. Am contestat. Cu adresa 64/15795 din 17.XI.1982 P.T.T. Sălaj mi transmite că numita mutare mă costă aproximativ 18.000 de lei. Ce să mai fac? N.R. Plățiți cash. Mutați-vă la Frecăței, în Insula Mare a Brăilei, apoi întrebați ce-i aia aproximativ? Surpriza o să le încarunțască și firele de telefon.

■ Consiliul popular al sectorului 4 pentru Asociația locatarilor din blocul E 15, Aleea Sănduștii 3: Făptuitorii nu s-au găsit. Intreprinderea Asocensorul va monta două transformatoare și va debute în funcțiune instalația liftului.

■ Patru tineri din Stăncești, comuna Tirgoșu Vechi, Prahova: În satul nostru sint foarte mulți tineri iubitori de muzică tînără, dans și cultură, dar din 1977 cîmînul cultural a fost transformat în crescătorie de porci.

■ Inspectoratul general al Militiei pentru Enache Gheorghe din comuna Colceag, satul Inotești, Prahova: Dosarul penal 76739/1982 în care s-a început urmărirea penală împotriva lui Ciobanu Vasile, pentru uciderea din culpă a soției dv., a fost înaintat pe 10 august procuraturii locale Ploiești cu referat de terminarea urmăririi penale și de trîmțire în judecată a celui în cauză.

■ Comitetul județean Dolj al Uniunii Tineretului Comunist pentru Călin Victor, strungar la Electroputere: A fost suplimentat numărul de locuri la școala de maștri.

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Poșta redacției

■ George Trandafirescu — București: Nora și ginerele titularului de contract au drepturi locale subordonate membrilor de familie prevăzuți în contractul de închiriere. ■ Maria Ion — București: Din sectorul C.A.P. numai la împlinirea vîrstei de 60 de ani ■ Vasile Toropu — Craiova și Ioana Pătrașcu — Dragalina (Călărași): Toți cei care exercită o meserie la domiciliu, cu autorizație, au obligația să plătească impozit pe venitul realizat ■ Savin Feșner — Ploiești: Prin avocatul care vă reprezintă ■ Livia Morar — Cluj-Napoca: Veți găsi în broșura „Admiterea în învățămîntul superior” ■ Alexandru Loasă — Rm. Vlcea: Maștrii sint retribuțiți în acord global întotdeauna cînd muncitorii din subordone lucrează în acord și vor primi retribuția în cadrul fondului total de retribuție prevăzută în contract pentru acest personal, recalculat în raport cu gradul de îndeplinire a producției ■ Camelia Bunica — Reșița: Nu se poate, pentru că nu îndeplinești condiția de vechime în muncă ■ Mioara Carp — Brașov: Scrieți-ne despre necazul dv. sau, dacă timpul vă permite, veniți la redacție, la secția scrisori, probleme cetățenești ■ Nistor Curelea — Tg. Cărbunești (Gorj): Este logic, neavînd contract de muncă, nu aveți dreptul la gratificație și nici la concediu de odihnă ■ Ana Florescu — București: Plata compensației alimentare se suspendă pe timpul cît pensionarii realizează și alte venituri decît cele provenite din pensie ■ Olga Pirlac — Lipovăț (Vaslui): Vedeți la Inspectoratul școlar județean ■ Ion Pifu — Băraști (Ilt): Pe perioada cît suma depusă a fost consemnată pentru M.C.I.-I.D.M.S. nu se acordă dobîndă ■ Floarea Dobre — Negru Vodă (Constanța): Adresați-vă televiziunii ■ Leana Rotaru — București: La locuințele proprietate personală, care se contractează după recepția preliminară, cheltuielile de întreținere se suportă de către beneficiarii de contracte de la data repartiției ■ Vasile Tudorică — Constanța: Nu aveți vechimea cerută, pentru că una din condițiile de încadrare-promovare a muncitorilor în categoriile meseriei în care s-au calificat este și aceea de vechime în meseria necesară pentru încadrare (promovare) în fiecare categorie, în funcție de studiile de specialitate absolvite.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

La 9 ani, aproape de celebritate

Dan Claudiu Vornicelu a început să cinte cam la aceeași vîrstă la care a început să cinte Mozart, fără a se fi născut însă în casa unor muzicieni. La 4 ani și jumătate, la Bacău, în familia a doi tineri medici. De la doi ani asculta însă fascinat, cînd se cînta la radio sau la televizor cu vioara. Reușea chiar să recunoască, să distingă instrumentul. Cînd a împlinit 4 ani, părinții, firește, s-au gîndit să-i potolească curiozitatea și au luat legătura cu un violonist de la Filarmonica băcăuană, Alexandru Rugină, totodată profesor la liceul de muzică din oraș.

La 6 ani, Dan Claudiu cînta cu orchestra Filarmonică din Bacău, partea întâi din Concertul nr. 2 de Szeitz, este luat în turnee prin toată Moldova, depășise deci faza primei metode, învățase cele șapte poziții ale violinei (într-un an) pe care alți copii le învață în 2-3-4 ani. Părinții sînt sfătuiți să-l trimită la București, la Liceul de muzică „George Enescu”, profesorul băcăuan fiind conștient că a descoperit un mare talent. Tinerii medici se apucă și ei de învățat și dau concursuri (chiar în specialitate) nevisate și nedorite, pentru a putea veni în Capitală, pentru a-i putea asigura copilului pregătirea necesară. Dănuț se remarcă repede și la București. Profesorul său, Alexandru Ionescu, ne spune că „față de alți copii pe care i-am întilnit pînă acum, el are toate calitățile necesare unui violonist autentic. Participă și trăiește foarte intens ceea ce cîntă și are o intuiție artistică deosebită; intuiție tempourile, nuanțele, sesizează perfect proporțiile, raporturile de durată, de intensitate... Este dotat cu o memorie foarte puternică, el învață repede orice partitură. Face totul neorînat de nimeni, din resursele lui, care la el sînt nebanuite. Cucereste publicul cînd cîntă datorită disponibilităților lui, cînd interpretează el creează, este într-o stare de creație autentică. Este cine este: unic în țara noastră”.

Faptul că profesorul Ionescu nu este subiectiv, nu este grațios generos cu elevul său, îl demonstrează palmaresul „micului Mozart”. Pînă acum — de fapt pînă astăzi — are trei participări la Festivalul și Concursul național „Ciprian Porumbescu” de la Suceava și trei premii — Premiul special al juriului, la 6 ani și jumătate; Premiul I, la 7 ani și jumătate, și marele trofeu „Lira de aur”, în vara lui 1982. Adică totul, adică o deplină consacrare. În 1980 este invitat la al XI-lea Festival al muzicii de cameră de la Brașov și cîntă ca solist alături de corul „Camerata infantis” dirijată de Nicolae Bica, făcîndu-l pe acesta să declare: „Nu exagerez deloc, cînd afirm că Dănuț e un copil minune. Prin mîna mea au trecut mii și mii de copii, dar la nici unul pînă la el n-am întilnit o memorie atît de prodigioasă, o tehnică perfectă și o sensibilitate de excepție. Cultivată cu grijă, el poate face mîine gloria școlii interpretative românești”. Cu toată măsura gîndului și nu purtat doar de entuziasmul clipei, ascultîndu-l, Ștefan Ruha afirmă că Dănuț „e un fenomen de necrezut, un geniu indiscutabil. El reușește să interpreteze, într-un mod unic și incomparabil, piese muzicale pe care alții, foarte talentați, izbutesc să le tălmăcească după ani și ani de studiu și de exercițiu și în disciplina unei munci și a unei vieți cu totul speciale”.

Aceeași impresie puternică, a unui talent ieșit din comun, a făcut-o copilul român și la Lublin, în octombrie anul acesta la Concursul „Wieniawski”, cucerind Premiul special al juriului. Presa poloneză, sala de concert, membrii juriului și-au exprimat uimirea și entuziasmul. Cu toate acestea, în mod ciudat, deși a fost cel mai mic participant din concurs — chiar în zilele festivalului Dan Claudiu a împlinit 9 ani, pe 11 octombrie 1982 (manifestarea muzicală avînd loc între 7 și 17 ale acle-

iași luni) nu i s-a acordat și premiul respectiv care a existat și s-a conferit unui alt copil de 11 ani.

De fapt, fama internațională a „micului Mozart” român a fost pecetluită cu un an mai înainte de prezența la Lublin, la Praga, în cadrul Festivalului filmelor de televiziune, unde filmul românesc „Săteasca”, dedicat marelui George Enescu, îl are ca protagonist pe Dan Claudiu Vornicelu pentru vremea copilăriei muzicianului. Filmul a fost distins cu cel mai înalt trofeu — „Creanga de aur”.

N-a fost ales anume Dan Claudiu, el s-a remarcat în probele, numeroasele probe, pe care regizorii și operatorii peliculei le-au efectuat cu un mare număr de copii de la Liceul de artă „George Enescu”. Pentru că acest copil face totul cu seriozitate și naturalitate.

Acasă — unde am fost de cîteva ori — duce viața firească a oricărui copil, mîncînd, se joacă, se odihnește, își face lecțiile, exersează. Nu mai mult de două ceasuri pe zi: numai în cazuri excepționale, înainte de concerte ori concursuri, se ridică mai mult stacheta, spre 3 ore și „odată am studiat 4 ore, două la școală și două acasă”, ne spune singur, conștient că aceasta e o performanță pentru vîrsta sa. Nu este nici chinuit, nici torturat, cum ne-au sugerat unii, cu prost înscăpată intenție de a subaprecia talentul copilului — iar părinții nu sînt decît niște buni părinți care își iubesc cum se cuvine copilul și, în plus, medicii fiind, au o mare grijă pentru sănătatea lui Dan Claudiu. Are o fișă medicală, cu analize și examene periodice stricte, cum poate numai cosmonașii au, ca și programul de masă, odihnă, somn, joacă, lecții, exercițiu... Ei n-au nevoie de un copil minune, îi interesează, ca pe noi toți, o evoluție normală a unui viitor mare artist. Dan Claudiu mai are un frate, mai mic cu doi ani, care cîntă și el la vioară, fără să aibă strălucirea acestuia. Este în clasa a III-a și este, ca și el, un instrument, un elev bun, silitor, inteligent, serios la toate materiile. Îi place însă, în mod excepțional, istoria. „N-o fac încă la școală, am s-o fac la anul, dar îmi plac filmele istorice și o rog pe mama să-mi povestească...” Îi place să se joace de-a lupta și, da, să călărească. „Am călărit cînd am făcut filmul despre Enescu și e ceva colosal, e ca atunci cînd cînti, simți că plutești”.

„La Ateneul Român, pe 18 decembrie la orele 17,00 în recitalul său, Dan Claudiu Vornicelu plutea cu vioara sa, învîluindu-ne pe toți într-o vîraj de nedescris. Plutea suav, romantic, fantastic prin Balada lui George Enescu, prin Poemul lui Vasile Filip și Legenda de Wieniawski, zbura cu zeci de cai inaripați, dansînd Menuet de Mozart, infiorîndu-se de Romanța în Fa major a titanului Beethoven, zguduit de „Trilul diavolului” din sonata lui Tartini...”

Dacă îl vom proteja, așa cum merită, vom mai auzi de acest mare talent „cu totul ieșit din comun”, precum susține Mihai Constantinescu, care „se naște o dată la 50 de ani în lume”, cum susține dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, care s-a născut în România.

CICI IORDACHE-ADAM

Bătrînul cu inima tînără

L-am cunoscut și noi pe acest bătrînel. Puțin mai înalt decît copiii care-l înconjoară. Se numește Remus Potinteu, este de loc din orașul Brad, județul Hunedoara, și conduce — vă rugăm să nu zîmbiți — o grupă de 16 pionieri și școlari de pe strada V. I. Lenin din Brad. Personal a organizat-o, după multă bătaie de cap, provenită nu de la copii, cum s-ar aștepta fiecare, ci de la părinți care nu pricepeau rostul acestei organizații. Era prin '79, cînd au pornit la drum, el, Remus Potinteu, de abia ieșise la pensie. Mobilul acțiunilor înscrise și în caietul cu pontajul în care era consemnată participarea fiecăruia era clar pentru toată lumea: recuperarea materialelor refolosibile. Din 1979 încoace, ne spune, au adunat împreună 40 tone de fier vechi, cu banii adunați prin predarea lui organizînd, tot împreună, firește, drumeții în jurul orașului, o excursie pe Transfăgărașan, o alta la Peștera Urșilor din Bihor, iar pentru anul care vine propunîndu-și cu toții un sejur de cîteva zile într-o stațiune. Le urăm și noi acum, în ajunul noului an, un an cel puțin la fel de bogat în evenimente, iar bătrînelului cu inima tînără să aibă parte de aceeași dragoste și respect din partea copiilor al căror pionier de onoare este. Transmitem și noi scuzele semnatarilor acestor rînduri — cei 16 copii din amintita grupă — că nu au „încăput” cu toții în fotografie deoarece fotograful a întîrziat, iar ei nu puteau întîrzi de la școală.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Cea mai... neplăcută surpriză de revelion

Este ușor de imaginat amploarea pregătirilor de revelion ce urmează să înceapă la familia Turcanu din București, Șoseaua Kiseleff nr. 41, dacă numai cantitatea de vin antecalculată a fi pusă la dispoziția oaspeților se ridică la peste 260 de litri, iar cea a peștei proaspătă — evident materia primă doar pentru unul din apetisantele preparate culinare — însuma 26 kilograme.

La urma urmei o dată pe an este revelion și fiecare îl petrece cum poftește și bineînțeles, cit îl ține buzunarul. Numai că în cazul familiei Turcanu calculul cheltuielilor ocazionale de petrecerea revelionului nu s-a bazat în exclusivitate pe buzunarele proprii. Ciudat și mai ales deplorabil pentru un șef serviciu prestări turistice în cadrul A.C.R. București, dar aceasta este situația.

Alexandru Turcanu a fost depistat recent de un echipaj al Miliției Tulcea în timp ce transporta cu autoturismul personal cantitățile de yin și pește mai susmenționate pe care le procurase ilegal de la Tudor Bonciu, șeful secției vinificație din Valea Teilor, comuna Izvoarele.

În paranteză fie spus, Bonciu se afla de mai multă vreme în atenția organelor de miliție, deoarece oamenii cinstiți de prin partea locului începuseră să sesizeze matrapazlicurile acestuia aducătoare de venituri personale substanțiale dar nelegale.

Luat prin surprindere, la apariția miliției care îl determinase pe Turcanu să vireze la 180 de grade, Tudor Bonciu a fost nevoit să recunoască adevărul cu privire la afacerea abia încheiată însă lamentabil ratată: „Pentru 264 litri de vin, 26 kg pește, 0,800 kg icre de știucă, am primit de la Alexandru Turcanu... B.C.F.-uri pentru 100 litri benzină CO 98, 7 pixuri de reclamă, 4 calendare și 4-agende 1983...” (? !)

„Bonurile de benzină le am de la soția mea care este gestionara produselor petroliere la întreprinderea de comerț exterior pentru deservirea corpului diplomatic și consular” — avea să declare la rîndul său, Alexandru Turcanu, Așadar, B.C.F.-uri sustrase din avutul obțesc contra unor produse sustrase tot din avutul obțesc, fapte incriminate de lege ca fiind delapidări, drept pentru care, cei doi parteneri de afaceri au fost reținuți imediat pentru cercetări.

Și aceasta cu numai cîteva zile înainte de mult așteptatului revelion.

Stupid, neplăcut, penibil chiar, dar cine confundă averea obștii cu feuda proprie, nu poate evita astfel de surprize amare.

MIHAI GROZAVU

Drumurile Sofiei Vicoveanca au pornit și revin mereu în Bucovina

— Bună ziua, Sofia Vicoveanca. Ce mai faceți?

— Ce să fac? Bine mulțumesc, ceea ce vă doresc și dumneavoastră. Am mai venit pe acasă. Îmi era dor de Suceava și de aerul Bucovinei. Vin de la Sibiu. Am auzit că m-ați mai căutat: pentru ce?

— Să povestii cîteva lucruri interesante pentru cititorii revistei noastre. Ce-ar fi să ne spuneți, așa pentru început: cum a fost, pentru dumneavoastră, anul care a trecut?

— Un an bun. Aș vrea ca și '83 să-mi fie la fel. Am lipsit mult timp nu numai din Bucovina, dar chiar și din țară. Am făcut turnee în Grecia, Belgia, Germania Democrată și m-am dus și acolo unde am văzut lumina zilei, în satul Toporăuți de lângă Cernăuți. Pentru mine a fost o mare experiență...

— Alteea?

— Trebuie să-mi apară cel de al 10-lea disc. Am înregistrat toate cîntecele pentru cel de-al 12-lea și am început să string material pentru cel de-al 13-lea. Era să uit: am terminat și munca la filmul „Ochi de urs”...

— Spuneți-mi: vă place să jucați în filme?

— Nu-mi displace. Este un mod de a mă relaxa, de a descoperi un nou gen de muncă — care, vă spun, nu-i deloc ușoară.

— Spuneți-mi, care-i statutul, să-l numim așa, al artistului care se află de parte de Capitală? Vă simțiți ruptă de mișcarea artistică?

— Îmi place că n-ați spus: „condiția artistului de provincie”.

— Personal cred că de foarte mult timp nu se mai poate vorbi despre așa ceva.

— Intocmai. Niciodată n-am simțit o separare între mine și ceilalți cîntăreți. Aș păcătu dacă aș spune așa ceva. Cred că dacă se mai discută, din cînd în cînd, despre aceasta, este vorba doar despre anumite prejudecăți care nu sînt de nici un ajutor actului artistic. Eu nu mă pot plînge de nimic. Doar că nu-mi ajunge timpul. Pot să mă duc oricînd la televiziune sau la radio și să imprim tot ceea ce aduc de aici din Bucovina. Și cu Electrecordul am lucrat excepțional. Mai mult decît atît: colegii mei niciodată nu m-au privit ca pe o provincială

care sosește cu un tren de dimineață în Gara de Nord, după ce a călătorit toată noaptea. Mai mult decît atât. Simt că sînt mai mult iubită stînd aici în margine de țară. Soțul meu este bucovinean. Este, cum se spune, măritat aici în Bucovina. Puteam să mă așez pe una din superbele atere ale Capitalei de ani de zile. Dar, dacă s-ar întimpla vreodată ca să plec, cu acte în regulă, din Bucovina, eu a doua zi aș muri. Nu vreau să folosesc cuvinte mari dar așa stau lucrurile. Rădăcinile le am aici și mă hrănesc cu seva acestor locuri.

— Așteptam să-mi vorbiți de Bucovina.

— Ce-i al Bucovinei, în sufletul meu, este pus deoparte. Foarte mult m-au întreprat ce se întîmplă cu mine. Mi-am părăsit prin cîntec locurile dragi? Nicidecum. Am trecut, în ultima vreme, puțin granița în Moldova. M-am oprit la cîntecele de prin părțile Bacăului. Sînt minunate și încă necercetate suficient de specialiști și cîntăreți. Personal, cred că nu am făcut un lucru rău. Nu mi-am sărbădit repertoriul. Din contră, l-am îmbogățit. Se întîlnesc multe elemente comune cu cele găsite de mine în Vicov. Adevărul este că am stors, să spun așa, tot de prin părțile copilăriei mele. Dar, fiindcă este vorba despre un izvor, el seacă foarte greu. Poate niciodată. Așa stînd lucrurile, aștept să mă oprească vreun uncheș prin Vicov și să-mi spu-

nă: bine ai venit pe la noi, Sofia. Hai să-ți cînt ceva.

— Foarte frumoase cuvinte. Care-i grija cea mai mare a dumneavoastră?

— Sînt multe. În primul rînd este vorba despre poluarea și denaturarea folclorului. Noi, cîntăreții, după părerea mea, nu trebuie să ne lăsăm furăți și duși de curentele care umbresc activitatea noastră. N-avem nici un drept să stricăm ceea ce am moștenit. Folclorul după părerea mea este un lucru sacru. Este, dacă vreți, un altar al spiritualității unui popor. Este o crimă să-ți bați joc de ceea ce ai primit prin testament de la strămoșii tăi. Apoi, vă mărturisesc, îmi este „frie” de noul val care își face loc în cîntecul popular. Apar fete tînere care sînt frumoase, mlădioase, cu glasuri bune și multe chiar cu un repertoriu interesant. Cred că, la această vîrstă, după 23 de ani de cîntec, trebuie să fii foarte grijulie. Trebuie să fii mereu proaspătă și la spectacole, îmi propun, să fii cel puțin tot la fel de bună ca și data trecută. Se întîmplă un lucru. Poate greșesc dar asta-i părerea mea: nu-i greu de suit. Este foarte greu să te menții acolo sus unde ai ajuns. Și dacă este cazul să cobori să faci drumul de întoarcere cu foarte mare demnitate. Eu sînt țărancă din Bucovina. Nu-mi este rușine de acest lucru și-l spun de cîte ori mi se ivește ocazia. Acest lucru l-am învățat de la ai mei și n-am să-l uit niciodată. Fiecare strop de simpatie îl stringi cu stropi de sudoare.

— Ce nu știe lumea despre Sofia Vicoveanca?

— Știu eu? Îmi sărbătoresc în curînd 23 de ani de cîntec. Sînt căsătorită cu Victor Micu care este ziarist la „Zori Noi” din Suceava. Am un băiețel în clasa a patra. Și, apoi, recent, în viața mea s-au petrecut și alte lucruri. Am fost aleasă deputată în comuna Păltinoasa. N-am avut nici un vot contra. Acest fapt mă obligă foarte mult. Mi-am dat seama că cei de acolo nu au nevoie numai de cîntecele mele. Așa stînd lucrurile am procurat, pentru țărani, porcei de la Verești și motopompe. Apoi am obținut toate aprobările pentru a face, acolo, la Păltinoasa, un drum care-i foarte necesar. Acum sînt acasă și mereu, de sărbători, mă întîlnesc cu cei dragi. Miine am să mă duc la niște școli, la cîteva case ale copilului și la un cîmîn de bătrîni. Așa îmi place să-mi petrec ultimele zile ale anului.

— Îmi pare rău că timpul este cel care nu ne mai permite să stăm de vorbă. Poate cu altă ocazie. La mulți ani!

— Vă mulțumesc și să auzim numai de bine!

SORIN POSTOLACHE

Rezultatele sondajului nostru „Cel mai... Cea mai...”

In urma trierii scrisorilor primite la redacție și a sondajelor întreprinse în diferite colective de muncă, școli etc., concursul nostru de sfârșit de an a decis :

Cel mai bun sportiv al anului :
VALI IONESCU

Cel mai bun fotbalist :
ILIE BALACI

Cea mai bună echipă :
UNIVERSITATEA CRAIOVA

Recordmană mondială la săritura în lungime (7,20) și campioană a Europei la Atena, Vali Ionescu (membru a clubului Rapid, antrenor Mihai Zaharia) a câștigat detașat, bucurându-se de un număr impresionant de sufragii (peste 60 la sută din scrisori au indicat-o pe locul 1). La un moment dat, a părut capabil să-i amenințe supremația în clasamentul nostru Vasile Stingă, golgeterul mondialelor de handbal din R.F.G. (128 de voturi), dar el a trebuit să se mulțumească, până la urmă, cu poziția a doua. Au mai intrunit sufragii Ivan Patzaichin, Ilie Năstase (ca o dovadă că iubitorii sportului sînt sen-

timentali), Mircea Paraschiv (a contat victoria rugbiștilor în fața Franței), Nadia Comăneci („Zeița de la Montreal” e greu de uitat), Ilie Balaci, Doina Melinte, Maricica Puică, Nicolae Munteanu (portarul reprezentativei de handbal), Dan Grecu, Vlad Hagiu („purtătorul de cuvînt” al noii generații de poloști), Mircea Lucescu (11 voturi grație cărora selecționerul naționalei de fotbal trebuie considerat antrenorul numărul 1 al anului), Ștefan Rusu (surprinzător numărul mic de opțiuni), Anișoara Cușmir, Costică Ștefănescu și Silviu Lung.

Izbînda lui Ilie Balaci (care își păs-

trează titlul din 1981) a fost, și ea, detașată. Excelenta prestație a craioveanului în meciul cu Suedia, cînd a fost scotit cel mai bun jucător de pe teren, ca și evoluțiile lui constante, atît în cadrul Universității, cit și al echipei naționale, au atîrnat greu în balanță, Balaci încheind primul un clasament cu 28 de nume (!!). În urma lui : Costică Ștefănescu (eternul „loc 2”), Silviu Lung (cel mai bun portar al anului), Rodion Cămătaru, Aurel Țicleanu, Nicolae Tilihoi (preferat de Dumitru Stan, Aurora Pall, Vasile Anghel s.a.), Ladislau Bölöni, Gheorghîță Geolgău, Gino Iorgulescu (preferat de specialiști, vezi ziarul „Sportul”, acesta n-a cîștigat încă grațiile publicului larg), Anghel Iordănescu (în prezent, sub contract, în Grecia), Ion Munteanu etc., etc.

În aceste condiții, avînd 8-9 „aleși” pe lista celor mai buni fotbaliști ai anului, victoria Universității Craiova în concurența echipelor nu are, firește, darul să surprindă pe nimeni. Pe lângă faptul că a furnizat un mare număr de titulari naționale (egală cu Italia, 0-0, la Florența), „campioana unei mari iubiri” a izbutit, prin talent, muncă și seriozitate, calificarea în turul 4 al Cupei U.E.F.A., rîminind singura noastră „ambasadoare” în competițiile europene intercluburi. Dacă a avut de luptat cu cineva, în clasamentul celor mai bune echipe din sportul românesc al anului 1982, atunci Craiova a avut de luptat cu ea însăși, adică n-a fost departe de a pierde supremația (a învins la o diferență de 18 voturi) în fața echipei naționale! Deci 1. Universitatea Craiova 2. Reprezentativa de fotbal 3. Echipa națională de rugbi 4. Selecționata de polo 5. Echipa de fotbal Dinamo București (preferată de Georgeta Panaite, Sorica Dobra, Viorel Pavel s.a.) 6. Reprezentativa de gimnastică fete 7. Selecționata de handbal masculin, etc. etc., Silviu Raica mergînd pînă acolo cu dragostea pentru formația preferată încît a așezat pe cea mai înaltă treaptă a ierarhiei pe „U” Cluj-Napoca din divizia B ! !

Să mai notăm, în finalul acestui scurt comentariu, că nici unul din cei care au răspuns anchetei n-a indicat „tripla” laureatilor, doar Nicolae Stamatou avînd două rezultate exacte (Balaci și Craiova), dar omîțînd (bănuim) să răspundă și la cel mai bun sportiv al anului. Tutoilor celor care au dat curs invitației noastre, ca și celorlalți cititori ai acestei pagini, un sincer „La mulți ani !” și cuvintele urări de bine și prosperitate.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

La închiderea ediției

La ora la care această pagină era ea și gata de calandru, am primit din partea lui Vali Ionescu și a antrenorului ei, Mihai Zaharia, urările de mai jos. Mulțumindu-i campioanei, ca și celui ce se ocupă de pregătirea ei, le dorim un 1983 și mai fructuos, și mai bogat în satisfacții! Prima ediție a mondialelor de atletism bate la ușă și credem că stă în puterea și în talentul recordmanei lumii să adauge încă un succes de răsunet impresionant sale „cărți de vizită”. Mult succes !

*Cu ocazia sărbătorii de iarnă
vă urăm multă sănătate fizică
și la mulți ani!*

Vali Ionescu și Mihai Zaharia

Galeria marilor sportivi ai anului

Cu toate că numele lor n-au apărut prea des în cursul sondajului de mai sus (poate și pentru că disciplinele pe care le practică nu sînt dintre cele mai populare), atît Margareta Mureșan (prima din stînga), cit și Ștefan Rusu și Carmen Bunaciu, au avut în 1982 comportări excelente. Prima s-a calificat pentru meciurile candidatelor la titlul mondial de șah, Rusu și-a

îmbogățit palmaresul cu încă o victorie la campionatele lumii, iar Bunaciu a obținut, la C.M. de natație, prima medalie din istoria sportului românesc. În absența Nadiiei Comăneci și a Sandei Toma, izbînzile reputate de Vali Ionescu, Margareta Mureșan, Carmen Bunaciu ș.a. confirmă că, pe plan sportiv, 1982 a fost (ca și 1980 și 1981) un an al fetelor.

Omul care joacă

La revedere, an bun!

Mai sînt cîteva zeci de ceasuri pînă cînd gongul implacabil al anilor va bate și sfîrșitul acestui '82.

Este timpul gîndurilor retrospective asupra a ceea ce au însemnat peste tot și în toate zilele, săptămînilor și lunile acestui mod atît de relativ de trecere a timpului care este un an. Pentru fotbal a fost o perioadă bogată în evenimente, turneul final al C.M. argumentînd și prin cele 24 de echipe prezente ineditul spectacular a ceea ce a fost. Și la noi s-au petrecut multe lucruri interesante, începînd cu... returul de forțe al lui Dinamo în campionat, care a reușit după 18 ani eventual și terminînd cu optimismul sîdit de rezultatele din toamnă ale naționalei, precum și de noua reușită a acestei talentate echipe care este. Universitatea Craiova de a se prezenta la convocările elitei cluburilor europene în primăvară. Cu puțină șansă și Dinamo putea ajunge la a juca pe ghiocci alături de alte șapte campioane ale Europei dacă, pur și simplu, Vallerengen nu era tur preliminar al... primul tur. Tîn minte că Liverpool a avut în 1968 un traseu care a purtat-o prin Finlanda, Turcia și Elveția, ajungînd aproape nezgîriată în semifinale. Dar sigur că și acest amănunt ține de hazardul fotbalului.

A fost poate anul cel mai spectaculos pe care fotbalul l-a cunoscut pînă acum, mondialul spaniol contribuind în cea mai mare măsură la acest lucru. Poate că acest spectaculos avea mult mai mult de cîștigat dacă în coridele iberice trimis au artiștii desăvîrșii, brazilienii. Pentru toată suflarea fotbalului plecarea lor prea timpurie din lupta pentru titlul suprem a însemnat o înfrîngere a frumosului, adică a artei de a lovi incîntător și neașteptat mingea, de a forța imaginația pînă la a realiza combinații erozive pînă la ei imposibile, în fine, de a trăi cu bucurie și loialitate fiecare secundă a jocului. Au fost niște minunati copii mari acești actori din AMSUD, și de cîte ori, în furia vieții din teren, nu dorim destul să ne putem descurca atît de liniștii și fără spasme în toate, precum se putea citi pe chipul și în mișcările lui Socrates, Eder, Junior sau Zico. Singur Falcao aducea a europeanizare, astfel explicîndu-se imensul travaliu pe care l-a făcut contra amenințatoarei Italie, perfecționată acum la maximum în transfuzii și felurite pastile de urmasii doctorului Fino Fini, acela care a gresit „rafeta” în 1966, la Sunderland, contra Coreei.

Privind spre noi, trebuie să ne declarăm cel puțin satisfăcuți de ceea ce s-a întîmplat. La cit se face pentru fotbal, rezultatele mi se par de-a dreptul miraculoase, și nu comparîndu-ne cu alții ci... cu anii din urmă.

În campionat lupta pentru supremație este plăcută deși nivelul a 80% din partide este cam departe de ce s-a putea realiza. Mi se pare ciudat și nu de acum, că mulți așa-zisi cunoscători, prin viu sau scris grai, sînt puși în incercătură de a deosebi o partidă destul de plină în conținut de una fără nici un pic de har. Vina nu poate fi exprimată decît prin tăcere și prin entuziasmul cu care ne hrănim spunînd mereu că timpul va rezolva cite ceva. Problemele de organizare ale fotbalului nostru rîmin în continuare la fel de încurcate ca și pînă acum. Unii pot beneficia de adevărate plutoane de fotbaliști, iar alții se chinuie în a găsi mingi de o oarecare calitate pentru antrenament.

Spunînd doar atît, repet, rezultatele sînt mult peste ceea ce s-a făcut pentru ele. Da, sîntem talentați, rezolvînd cu ceea ce ne-a dat natura ceea ce încă nu ne dă pămîntul. Ar mai merita, tot cu tentă amară, constatat că singurele înnoiri aduse au fost apariția unor noi și neașteptați arbitri, noul contur al porților și lipsa de forță punitivă a cartonașelor galbene. Nu-i cumva prea mult ?

Naționala s-a descurcat bine, jucînd un fotbal de laborator, deosebit de ceea ce emană din jocurile noastre și surprinzînd astfel așteptările adversarilor întîlniți.

De acum înainte va fi mai greu, potrivit ne-au mirosit, căutînd cu siguranță antidoturi împotriva la ceea ce jucăm. Într-o posibilă concluzie, la tot ceea ce s-a întîmplat, cred că și acest an a confirmat încă o dată că supremul artizan al jocului este jucătorul, prin potență sa de a se exprima, imperativ, că atunci cînd există talent poate fi creat prin munca destul de migăloasă a pregătirii dublată de competența indiscutabilă a celui care o impune. El este desenatorul schemelor și, dacă poate, este capabil să le dea consistența dorită, îmbogățînd apoi pe mai departe jocul. Nu poate fi decît o singură încheiere : La mulți ani !

CORNEL DINU ■

Bilanț sportiv 1982

Conform uzanței, să ne fie permis, stimați cititori, să facem o retrospectivă a anului sportiv 1982, apelând în acest sens la colecții și, firește, la amintiri.

Ianuarie

Numit, cu puțin timp în urmă, antrenor al echipei naționale, Mircea Lucescu iese din tipare: el convoacă la București 44 de jucători. Fără să fim malițioși, să notăm că din cei 44 lipsesc Lung și Ungureanu. La hochei, după un reconfortant 5-3 cu Norvegia, urmează un 2-8 care exprimă, credem, mai exact nivelul hocheiului nostru. Ambele meciuri s-au disputat în deplasare. În optimile Cupei cupelor la handbal feminin: Terom Iași - Spartakus Budapesta 25-19. Speranțele se vor năruți repede, ieșențele pierzând întâlnirea retur cu 15-24. Dinamo și Steaua se califică în turneele finale ale competițiilor europene de volei masculin. Olga Nemeș devine vicecampionă internațională de tenis de masă a R.F.G. Cedind lui Minor Pernik cu 41-66 în C.C.E. de baschet, fetele de la „U” Cluj-Napoca ilustrează, o dată în plus, valoarea scăzută a baschetului românesc. Ziarul „Sportul” tipărește ediția cu numărul 10.000. În cadrul Cupei „Steaua”, Anisoara Cușmir (antrenor Ion Moroiu) sare 6,67 m la lungime. Aflați în pregătire pentru mondiale, handbaliștii lui Lascăr Pană și Nicolae Nedef ies primii în Trofeul Spaniei: 22-20 cu U.R.S.S. în derbiul competiției. Și totuși, un semnal de alarmă: România - Spania 17-17!

Februarie

Echipa de sabie a clubului Steaua intră în posesia Cupei Europei, primul mare succes românesc al anului într-o competiție de anvergură. Alături de Ribli și S.K. Mihai Subă se califică (de la Hezulane) pentru interzonalul de șah. Pentru celelalte două locuri, Florin Gheorghiu va disputa un baraj împreună cu Lukacs, Pinter și Sznapik. Încă o veste îmbucurătoare din handbal: România - Cehoslovacia 36-28. Mondialele sint pe-approape. Anisoara Cușmir confirmă, sărind din nou 6,67 m. Într-o companie de elită (69 de concurenți); Elisabeta Guzganu câștigă turneul de floretă de la Leipzig. La Sofia, Fița Lovin (antrenor Nicolae Mărășescu) stabilește cele mai bune performanțe mondiale ale sezonului pe 800 și 1.500 de metri: 2:00,74 și, respectiv, 4:06,92. Din păcate, ea va deveni în curând indisponibilă. Explorări Baia Mare își adjudecă Cupa Balcanică la volei masculin. Cine ar fi crezut că acest trofeu va rămâne, în 1982, singurul accesibil voleiului nostru?! Anisoara Cușmir în creștere: 6,81 m în sală, la numai 2 cm de recordul mondial. Vali Ionescu (antrenor Mihai Zaharia) vine puternic din urmă: 6,71 m. La Paris și Bruxelles, Dinamo și Steaua se văd nevoite să se mulțumească, sub așteptări, cu locurile 3 în Cupa campionilor și, respectiv, Cupa cupelor la volei masculin. Ștacheta începe să coboare. Selecționata de fotbal întreprinde un turneu fructuos dincolo de Ocean: 1-2 cu Salvador, de două ori 0-0 cu Honduras, 2-2 cu Estudiantes Merida, 3-1 cu Maracaibo. Start în campionatele mondiale de handbal masculin: desti întrecuți de Iugoslavi (21-22), tricolorii ocupă locul 1 în grupa preliminară grație celorlalte rezultate: 20-18 cu Danemarca, 34-26 cu Cuba.

Martie

Handbaliștii continuă promițător: 31-24 cu Suedia, 24-19 cu Ungaria. Surprinzător (și inexplicabil), ei clachează în fața Spaniei (20-22), ocupând în final (după 24-21 cu R.D.G.) un modest loc 5. Drept consolare, Vasile Stingă devine, cu 65 de goluri, golgeter absolut al campionatelor mondiale. Pe court-sururile de la Santiago de Chile, formația țării gazdă întrece România (cu Ilie Năstase) cu 3-2 în Cupa Davis. Bilanț remarcabil la europenele indoor de atletism de la Milano: 3 medalii (Melinte, Puică, Ionescu), între care una de aur, Doina Melinte (antrenor Nicolae Mărășescu) câștigând titlul la 800 m în 2:00,39, nou record național. Puică obține argint la 3.000 m (8:54,26), iar Ionescu bronz la lungime (6,52 m). Floretilistul Petru Kuki se clasează al doilea în Trofeul „Adrien Rommel”. După un dureros 0-2 la Craiova, Universitatea izbuteste să țină în șah pe Bayern chiar la München: 1-1! Echipa României înregistrează câteva rezultate contradictorii în cadrul grupei B a campionatelor mondiale de hochei, disputate în Austria, ocupând până la urmă un loc în imediata apropiere a retrogradării (5). Mult zgomet pentru puțin. Maricica Puică (antrenor Ion Puică) câștigă titlul mondial la cros (Roma), iar Fița Lovin o secondează. România devine campioană balcanică la judo. La box, 8 victorii în „Centura de aur”, la București. Speranțe deșarte. În meci amical: Belgia - România 4-1 la fotbal.

Aprilie

Izbindă clară în C.E. de rugby: 60-18 cu R.F.G. Florin Gheorghiu se califică, alături de Subă, pentru interzonal. Una caldă, una rece: rugbiștii pierd în fața Italiei, 15-21 la Rovigo. La Ruse, în meci amical, tricolorii înving Bulgaria la fotbal, 2-1. Steaua se clasează a treia în Cupa Europei la spadă

Recoltă slabă la europene de lupte greco-romane de la Varna: două medalii de argint (Ștefan Negrișan, Marian Ștefan) și una de bronz (Ion Draica). Tre-cut la o categorie superioară, multiplul campion Ștefan Rusu rămâne în afara podiumului. Prima explicație a acestui semieșec: întinerirea lotului. Echipa feminină a României ocupă locul 3 la europenele de tenis de masă.

Mai

La Hunedoara (gazdă excelentă), România întrece Cipru în C.E. de fotbal (3-1). Deși învingători în fața selecționetei U.R.S.S., rugbiștii închid Cupa F.I.R.A. pe locul 3, sub așteptări. La mondialele de box de la München, unde prezentăm o echipă completă (consecință a unei selecții după ureche, dar și a acordului conducerii C.N.E.F.S.), prestațiile tricolorilor sint slabe. Numai Constantin Țițoiu și Viorel Ioana obțin medalii de bronz. Unde sint Cuțovii de altădată?! Conducerea federației e înlocuită, dar aceeași soartă le e rezervată, fără justificări, și antrenorilor! Naționala de fotbal în turneu în America de Sud: 0-1 cu Argentina (la ora aceea campioana lumii), 0-2 cu Peru (după un meci viciat de arbitru, cu Balaci și Iorgulescu eliminați încă din prima repriză), 3-2 cu Chile. La inapoiere, Mircea Lucescu se declară satisfăcut. Mircea Frătică cucerește titlul european la judo (Rostock). Ioan Pop câștigă puternicul Turneu Masters la sabie. Echipa de polo a României iese prima la Tbilisi, lăsând în urmă redutabilele selecționate ale U.R.S.S. (campioană olimpică și deținătoare a Cupei Mondiale), Cubei (campioană mondială universitară), Spaniei (locul 4 la J.O.) etc. Vlad Hagiu devine golgeter al întrecerii cu 32 de goluri. În ciuda acestui succes (și al celor ce vor urma), printr-o decizie greșită, echipa de polo nu va fi înscrisă la mondialele de la Guayaquil! C.N.E.F.S. se va scumpli la țărîțe. Lucia Romanov își trece în palmares o izbîndă de răsunet, întrecînd-o la Roland Garros pe Billie Jean King.

Iunie

Poloștii confirmă: locul 1 la Varna. Între învinse, Cuba. Băieții și fetele își adjudecă Balcaniada de volei. Bilanț de zile mari la campionatele mondiale de popice: aur la masculin, bronz la feminin în întrecerea echipelor. Ana Petrescu și Elena Pană cucerește titlul la perechi, în vreme ce cuplul Iuliu Bice-Gheorghe Silvestru dobîndește medaliile de bronz. Mai urcă pe podium Iosif Tismănar (argint), Ana Petrescu (bronz), Maria Zsizsik și Silvia Berindei (tot bronz), formația țării noastre terminînd prima în clasamentul pe națiuni. La Debrecin, Vali Ionescu face un pas curajos spre recordul lumii: 7,05 m. Lucia Romanov nu se dezmente, întrecînd-o, la Eastbourne, și pe Virginia Wade. Încă o victorie la polo: locul 1 în Cupa României. Notă maximă pentru gimnastica românească la C.E. de juniori de la Ankara. Ecaterina Szabo câștigă 4 medalii, între care 3 de aur (individual compus, sărituri, sol), iar Levente Molnar cucerește și el două medalii de bronz (cal, inele). Aflați în turneu în Zimbabwe, rugbiștii români ies învingători la Bulawayo, 25-22 în primul meci test. Virginia Ruzici cedează greu lui Chris Evert-Lloyd în turul 4, la Wimbledon: 7-6, 3-6, 1-6.

Iulie

În a doua partidă test, România - Zimbabwe 25-24 la rugby (Harare). La fotbal, România - Japonia 4-1 și 3-1. Juniorul Gheorghe Savu iese campion european de lupte greco-romane. Virginia Ruzici câștigă turneul de la Monte Carlo. Juniorii se arată la înăl-

time și la C.E. de lupte libere, Nicu Hincu dobîndind titlul. Virginia Ruzici, prima și la Kitzbuehl. Eșec rusinos la mondialele de scrimă de la Roma: nici o medalie, locul 7 (din 15) pe națiuni! Fosta campioană mondială Ana Pascu e numită secretar responsabil al federației de specialitate. Olga Nemeș se încununează (împreună cu suedezul Person) cu laurii europenilor de juniori (tenis de masă) de la Hollabrunn (Austria). În interzonalul de la Las Palmas, Mihai Subă e la un pas de calificare, clasîndu-se pină la urmă al treilea.

August

Anisoara Cușmir își înscrie numele pe lista recordmanilor mondiali, sărind (la naționale) 7,15 m la lungime! Bucuria ei însă nu va dura decît 5 minute, prietena ei Vali Ionescu (Rapid, antrenor Mihai Zaharia) ducînd recordul la 7,20 m! Neobositul Ivan Patzaichin face, încă o dată, dovadă înalte sale clase, tandemul cucerînd împreună cu Toma Simionov titlul mondial la canoe 10.000 m. Cu toate că se mai adună cîteva medalii (argint la caiac 4, bronz la canoe, Gheorghe Titu), bilanțul e apreciat drept nesatisfăcător. Virginia Ruzici reușește două titluri la Indianapolis (campionatele S.U.A. pe zgură): la simplu (6-2, 6-0 în finala cu Sukova) și dublu (alături de Joanne Russell). Primul mare succes din istoria natației românești: la Guayaquil, Carmen Bunaciu (antrenor Cristina Șoptoreanu) intră în posesia bronzului la 200 m spate. Fiasco la C.M. de lupte libere de la Edmonton (Canada): cei 3 români (Aurel Neagu, Traian Marinescu, Vasile Pușcasu) nu au acces la podiumul de premiere. Florin Gheorghiu termină învingător în openul de la Badalona. Deși surorile Romanov câștigă proba de dublu (Florin Segărceanu - Andrei Dirzu bronz), comportarea tenismanilor noștri la europene (competiție fără vedete) rămîne mult sub așteptări. Încă o dovadă că natația românească e angajată pe un drum drept: 4 medalii de argint (Ana Patrăscou și Gabriela Bake cîte două) și două de bronz (Luiza Nicolaescu și Teodora Hauptrecht) la europenele de juniori, cel mai bun bilanț din istoria participărilor noastre. Dar băieții?! În absența Sandei Toma, Valeria Răcilă izbuteste un dramatic loc 2 (e întrecută cu cîteva milimetri!) la mondialele de canotaj de la Lucerna.

Septembrie

România - Danemarca 1-0 la fotbal. Deși cedează la Oslo (1-2), Dinamo își continuă cursa în C.C.E. la fotbal (3-1 cu Valerengen la București). Echipa de polo juniori a României devine vicecampionă europeană de polo, iar Vlad Hagiu (cu 29 de goluri) golgeter al întrecerii. Prestație mai mult decît onorabilă la C.E. de atletism de la Atena: Vali Ionescu și Anisoara Cușmir domină proba de săritură în lungime, intrînd în posesia medaliei de aur și, respectiv, argint. Maricica Puică termină a doua la 3.000 m, dar Doina Melinte, din păcate, dezamăgește. Titlul dobîndit de Vali Ionescu e primul pentru atletismul românesc după 20 de ani (Iolanda Balas, Belgrad, 1962). Luptătorii de greco-romane își demonstrează valoarea la mondialele de la Katowice, ocupînd locul 3 în clasamentul pe națiuni. Medalii: Ștefan Rusu (aur), Nicolae Zamfir, Ion Draica, Vasile Andrei (argint), Ștefan Negrișan (bronz). Zi plină în cupele europene de fotbal (14): Dinamo - Dukla 2-0, F.C. Baia Mare - Real Madrid 0-0, Craiova - Florentina 3-1, Graz - Corvinul 1-1. La Rieti, Maricica Puică bate recordul mondial pe o milă (4:17,44). Un nume de referință în haltere: Virgil Docui. El cucerește 5 medalii de argint și una de bronz la întrecerile mondiale și europene. Florin Gheorghiu nu face față în interzonalul de la Moscova, clasîndu-se pe locul 11 (din 15). Dinamo (1-2 la

Praga), Craiova (0-1 la Florența) și Corvinul (3-0 cu Graz) se califică în cupele europene de fotbal. Baia Mare pierde la Madrid (2-5 cu Real) și iese din cursă. Aurel Morar și echipa României devin campioni ai lumii la aeromodele indoor. Un balon de oxigen pentru fotbaliiștii tricolori: 2-0 cu Suedia în C.E. (la București).

Octombrie

În Cupa Davis, la Ciudad de Mexico, România - Mexic 3-2 și tricolorii rămîn în prima grupă valorică. Strălucit succes la șah: Margareta Mureșan (antrenor Șerban Neamțu) câștigă puternicul turneu interzonal de la Tbilisi, urmînd să joace în meciurile candidaților la titlul suprem. Popicele pe toată linia: la fete, Voința Tirgu Mureș do-bîndește Cupa campionilor europeni, la băieți, Electromureș se clasează pe locul 2. La fotbal, România - Bulgaria (selecționata olimpică) 2-1, dar greu. Comportare sub orice critică la C.M. de volei masculin, în Argentina, unde tricolorii coboară tocmai pe locul 15!! Asta după ce, spre a se pregăti în cele mai bune condiții, ei au participat, înaintea mondialelor, la un lung turneu în Brazilia. Mai întrebăm o dată: cine a suportat biletele de avion?! Fetele câștigă Balcaniada de tenis, băieții o pierd. Lucrurile încep să se încurce în cupele europene de fotbal: Dinamo cedează acasă (0-2 cu Aston Villa), iar Corvinul nu trece de Sarajevo (4-4 la Hunedoara). Craiova, în schimb, e ca și calificată: 2-0 cu Shamrock Rovers la Dublin. Lavinia Agache termină a treia (la individual compus) în Cupa mondială. Pe aparate, ea obține argint la sol. Un singur titlu de campion balcanic la box (Niță Robu). În loc să privească adevărul în față, noul secretar federal (Mihai Trancă) dă vina pe arbitri!! În fața Franței în garnitură completă (cu Rives, Joanel, Paparombor, Dintruns ș.a.), echipa de rugby a României învinge fără dubii (13-9), obținînd a 7-a victorie împotriva „cocoșului galic”.

Noiembrie

Dorel Mateș și Vlad Nicu obțin cîte 3 medalii de argint la C.E. de haltere juniori. La fotbal, doar Craiova rămîne în cursă (3-0 cu Shamrock), Dinamo (2-4 la Birmingham) și Corvinul (0-4 la Sarajevo) părăsînd arena europeană. Echipa de pistol viteză se întoarce de la mondialele de tir din Venezuela cu argint. La Lucerna, în cadrul Olimpiadei de șah, fetele se comportă admirabil, Margareta Mureșan, Marina Pogorevici, Dana Nutu Terescenco (11 puncte din 12) și Elisabeta Polihroniade ocupînd locul 2. Băieții însă rămîn datori (locul 10-14). Tricolorii domină Balcaniada de gimnastică, adjudecîndu-și 9 titluri. Universitatea Craiova ne dă speranțe: 0-1 la Bordeaux în Cupa U.E.F.A.

Decembrie

La Florența, în cadrul campionatului european de fotbal, Italia - România 0-0! Deși în 10 jucători (în urma eliminării lui Țicleanu), tricolorii rezistă campionilor lumii, realizînd un rezultat foarte prețios. „Cota” lui Lucescu crește considerabil. Universitatea Craiova bate pe Bordeaux cu 2-0 (după prelungiri), urmînd să întilnească la primăvară, în turul 4 al Cupei U.E.F.A., pe F.C. Kaiserslautern. Ea demonstrează, limpede, că și merită titlul de cea mai bună echipă românească de fotbal a ultimului deceniu. Șahista Margareta Mureșan termină învingătoare în Turneul Acropolis. Selecționata feminină de handbal joacă slab la mondiale, mulțumîndu-se cu locul 8. Se impun măsuri drastice. Lavinia Agache și Emilian Nicula câștigă internaționalele de gimnastică ale Italiei. În Trofeul R.D.G., handbaliștii români pierd partida decisivă (18-20 cu selecționata țării gazdă), ocupînd locul 2. Tot la handbal, Dinamo (m) se califică în Cupa cupelor, trecînd (scor general 52-41) de modesta formație olandeză Bondsspaarbank Doetinchen.

Așa arată, prezentat succint, anul sportiv 1982, privit numai prin prisma participărilor românești. Acestea au fost, lesne de dedus, cînd mai bune, cînd mai slabe, dar anul, în ansamblul lui, e mai greu de etichetat fie și din motivul că, față de cei imediat anteriori, el n-a mai stat sub semnul unei mari competiții (în 1980 au fost Jocurile Olimpice, în 1981 Jocurile Mondiale Universitare), capabilă să exprime, obiectiv, prestația tricolorilor. Judecăt după cifre și prin comparații, 1982 lasă impresia că a fost un an superior precedentilor (7 medalii de aur la mondiale față de două în 1981 și 3 în 1980), dar aceste raportări nu ni se par intrutotul convingătoare, motivele fiind simple: n-ar trebui, în 1980, adăugate bilanțului total și cele 6 medalii de aur izbutite la Jocurile Olimpice de la Moscova, după cum nu s-ar cuveni să procedăm la fel, cîntărînd anul sportiv 1981, și cu cele 30 de medalii de aur (sau măcar cu o parte din ele) dobîndite în cadrul J.M.U.? Și-apoi, întorcînd moneda (cîțiți medalii) pe partea cealaltă, chiar fără a încerca să supărăm pe nimeni, sint în măsură victoriile de la aeromodelism (și chiar cele de la popice) să ilustreze capacitatea și forța

unei mișcări sportive? Sigur, cînd se întocmesc bilanțurile, toate disciplinele punctează după același criteriu, dar poate fi socotit 1982 drept un an mai bun atîta timp cit, pe lungimea lui, o serie de discipline cheie, cu pondere olimpică, au bătut pasul pe loc (vezi gimnastica, tenisul, luptele etc.), ba chiar au pierdut importanța poziții pe plan internațional, marcînd un regres îngrijorător (vezi caiacul, canotajul, handbalul, voleiul, boxul etc.)? Au fost însă și sporturi, o spunem deschis și, nu numai atît, cu satisfacție, care au marcat, în 1982, o creștere. Șahul (la fete, dar și la băieți, prin Subă mai ales), popicele (Jos Pălăria în fața seriozității cu care se lucrează în jurul pistolului de lansare), rugbiul (prin victoria de referință în fața Franței), halterele, atletismul (o federație energică, în frunte cu profesorul Victor Firea, încearcă să recîștige timpul și terecul pierdut), planorismul, natația, tirul și, firește, fotbalul (0-0 de la Florența și pătrunderea Craiovei în turul 4 al Cupei U.E.F.A.). Ori cît de mulțumiți am fi de prestațiile din anul care stă să se încheie, și avem destule motive, nu putem trece cu vederea o serie de greșeli flagrante (neînserierea echipei de polo la mondiale, a celeia de cros

fete etc.), de lacune organizatorice. În multe domenii ale sportului se lucrează încă superficial (în box, în hochei etc.), sint încă destui oameni nechematiți, fără pasiune, dornici să activeze la nesfîrșit (pină la pensionare dacă e posibil) la nivelul perspectivei (ceea ce implică, nu-i așa, timp, dar și deplasări pe toate meridianele globului), fugînd însă de sarcini concrete, de responsabilități imediate. Față de toți acești plezirîști, conducerea mișcării sportive a arătat și, din păcate, mai arată o îngăduință vinovată. Multe alte discipline trăiesc (am mai spus asta) doar prin 2-3 sportivi de excepție care, retrăgîndu-se (cazul Nadiei Comăneci), devenînd indisponibili (cazul Sandei Toma) sau scăzînd valoric (cazul lui Ilie Năstase), lasă în urmă goluri greu de acoperit. Frîmțirea generațiilor e încă un capitol la care sportul românesc se află în suferință. La jumătatea ciclului olimpic, 1982 a fost, pe plan strict sportiv, un an de bucurii, dar și de dezamăgiri. Să nu le exagerăm pe primele și nici să nu le trecem cu vederea pe ultimele! Pe cealaltă redresării, am mai spus-o, adevărul trebuie să fie cel dintîi aliat.

VIDIU IOANIȚOIAIA

Lumea în care trăim

Statistici...

...Mania statisticilor se pare că s-a născut încă în epoca primitivă, când șefii de trib făceau periodic, la începutul sezonelor ploioase, inventarul animalelor, al uneltelor, al armelor sau al copiilor.

De-a lungul secolelor, obiectul acestor bilanțuri statistice a cunoscut o permanentă evoluție și diversificare. Astăzi, orice economie națională, și nu numai economie, ci orice domeniu de activitate se bazează pe statistici complicate.

Obiceiul acesta, al întocmirii statisticilor la sfârșitul de an, a evoluat într-atât încât, în numeroase țări occidentale a devenit o adevărată manie. Așa se face că statistici se întocmesc în cele mai diverse și neașteptate domenii. De la producția de automobile, arme sau oia și până la numărul crimelor, al sticlelor de coca-cola consumate sau al pachetelor de țigări vândute într-un an. Se fac clasamente ale celor mai bogate firme și companii, clasamente ale celor mai reușite filme, ale celor mai buni actori și sportivi, statistici ale profesorilor, ale pasagerilor traficului aerian sau ai spectatoșilor meciurilor de fotbal. Nu lipsesc, bineînțeles, nici altfel de clasamente : ale acționarilor... prost îmbrăcate sau ale vedetelor cu recorduri în materie de căsătorie.

Din acest noian de statistici și clasamente aș vrea să mă refer doar la două. La New York a devenit un obicei ca, înaintea fiecărui sfârșit de an, să se facă statistica celor mai bogăți oameni din Statele Unite. Nu de alta, dar să se știe că există, să se știe cine sînt și apoi, chipurile, ca să se illustreze „fața” societății capitaliste, societatea „tuturor posibilităților”. Cu alte cuvinte : aceștia sînt cei mai bogăți oameni ai Americii! Oricine poate deveni la fel de bogat ca și ei. Trebuie doar voiață. Atita tot. Oricînd aveți posibilitatea să vă numărați printre bogătașii țării!

Revista „Forbes” — care a făcut statistica respectivă — a întocmit lista unui număr de 400 de nume de superbogați, oameni care își calculează averile de la câteva sute de milioane până la câteva miliarde de dolari.

Revista n-a avut însă discreția să-i întrebe prin ce mijloace au devenit ei bogăți, cum au reușit să acumuleze imensele averi. Secretul îmbogățirii este păstrat cu sfințenie, din tată-n fiu, lăsat moștenire odată cu averea. Vă imaginați că dacă ar fi publicată o asemenea „rețetă” miraculoasă, practic, în Statele Unite, n-ar exista decît oameni bogăți.

Se dau, în schimb, unele amănunte în legătură cu „domeeniile de activitate” ale celor „400”. Adică industriile din care își agonisesc averile. Aproape un sfert, adică 92 de persoane de pe această listă, sînt proprietari și acționari ai unor mari companii petroliere, naționale și transnaționale, profitorii ai „aurului negru”. Ceilalți „lucrează” în industria armamentului, a automobilului, a cosmeticeilor și parfumurilor, a gumei de mestecat sau supelor concentrate, sînt oameni ai finanțelor, armatori, patronii unor rețele de supermagazine sau ai unor studiouri de filme.

În 1982, cel mai bogat om din Statele Unite ale Americii (cu un capital de peste 2 miliarde dolari) a fost considerat Daniel Keith Ludwig, un mare armator din New York. Pe listă figurează membri ai familiilor Du Pont, Hunt, în timp

ce faimosul Rockefeller este situat pe locul al 13-lea. Cît despre dimensiunile averii celor „400”, averi stoarse din sudoarea multor zeci de milioane — pentru că, vă imaginați, recordmanii despre care e vorba nu pun ei mina pe sapă, și nici pe ciocan sau ferăstrău — acestea atîng o sumă totală de peste 130 miliarde dolari. Ceea ce înseamnă — tot conform unor statistici, dar, de data aceasta ale O.N.U. — mai mult decît produsul național brut al unui întreg șir de state.

Și, parcă, pentru ca aureola bogăției să fie cît mai strălucitoare, o revistă americană „U.S. News and World Report” publică nu de mult o altă statistică. De data aceasta — a sărăciei. Sigur, aici, în acest domeniu, nu s-au mai făcut liste. Ar fi trebuit tone de birție ca să se poată înscrie numele tuturor celor săraci. Revista arată că în Statele Unite „s-a atins cel mai înalt nivel al sărăciei din 1967 încoace : 32.000.000 de americani, ceea ce reprezintă 14% din totalul populației, fac parte din cei ce pot fi considerați săraci”. Cîteva milioane se află chiar sub „pragul” a ceea ce americanii consideră în general a fi sărăcie.

Din păcate, nici pentru ei nu se dau nici un fel de explicații ! Nu se spune nici cum au ajuns săraci și nici cum ar putea, eventual, să depășească această stare, cum să găsească, adică, un loc de muncă (sînt peste 10 milioane de șomeri), cum să obțină o locuință (chiria reprezintă pînă la 30% din salariu), cum să obțină un loc într-o clinică medicală fără să plătească mii de dolari pe care de altfel nici nu îi au.

S-ar mai putea da, desigur, încă multe alte exemple. Să ne referim, de pildă, la numărul avioanelor sau submarinelor, al rachetelor sau al tancurilor fabricate. Cu cîte asemenea arme s-au înmulțit arsenalul S.U.A. în 1982 ?

Deși nici una din cele două statistici amintite — a celor bogăți sau a celor săraci — nu face vreo legătură cu statistica armelor, această legătură totuși există. Pentru că, cu cît industria de război se amplifică, cu cît se produc mai multe arme, cu atît bogății se îmbogățesc, iar săracii sărăcesc.

Dar să rămînem la cele două aspecte. Deci, 400 de superbogați și 32.000.000 de săraci — pur și simplu săraci, fără nici un superlativ. 400 care au izbutit. 32.000.000 care au eșuat în tentativa lor în viață. 400 care se scaldă în lux și au la dispoziție tot ceea ce își doresc și 32.000.000 care n-au nici măcar un minimum necesar traiului decent. 400 pentru care există „toate posibilitățile” și 32.000.000 pentru care singura „posibilitate” este aceea de a fi săraci. Adică de a nu avea decît griji și necazuri.

400 raportat la 32.000.000 înseamnă foarte puțin. O cifră infimă. 400 care își clădesc fericirea pe bani, 32.000.000 își datorează nefericirea lipsei banilor.

Statisticile nu sînt o invenție inutilă. În fond, tabloul american nu s-a înfățișat în cea mai sintetică formă : a fericirii și nefericirii. 400 de o parte. 32.000.000 de cealaltă. Balanța dreptății pare schiloadă...

AL. PINTEA

Pace pe pămînt, pace în cosmos

Fapt simplu și copleșitor : războaiele nu încep de revellon. S-a mai întimplat ca de sărbătoarea unui popor o armată străină, avînd un calendar normal „de lucru”, să ia în tălpi ghirlande, să mototească oșpețe și să zdruncine pînă în temelii fericirea tihnită a unor oameni care nici nu gîndeau că lumea poate mirosi a singe și a praf de pușcă.

La cumpăna dintre ani, omenirea întregă se află în sărbătoare, nimeni nu este exceptat de la acest solemn armistițiu, și astfel printr-un pact nevotat, nesemnăt și neratificat o pace ciudată se instalează pe glob — pacea cea mai scurtă și limpede din istoria unui an și din istoria istoriei.

Cu vreo patru decenii în urmă, cînd războiul mondial devenise o a doua natură a lumii (oate chiar prima) de revellon, în tranșee, cîncăneau pașnic gamelele, se rostea în limbi diferite „la mulți ani”, gloanțele rămîneau cuminți pe țevi și armatele își întorceau spatele pentru a scruta steaua polară a foamei de pace.

Războaiele nu încep de revellon pentru că atunci sună clipa cînd oamenii de pretutindeni se întînesc cu sufletele lor, cu emoția grozavă a copilăriei perpetue și a încrederei perpetue că fericirea de a trăi nu are seamăn. Cum să-ți vină ideea murdă și sinistră să sîșii ce ai mai scump tu însuși ?

Printr-o fatalitate care nu mai trebuie explicată nu s-a pus pe rolul lumii sau al unui forum care nu s-a inventat încă propunerea ca fiecare zi să devină un an, fiecare noapte să devină un revellon, iar omenirea să fie obligată, prin propriul sentiment, să trăiască o sărbătoare non-stop, fără colapsuri și, deci, fără întoarceri la ideea posibilității nebunii — a războaielor, a pămîntului, a pînzei cea de toate clipele, a nenorocirilor tradiționale sau ultramoderne.

La cumpăna dintre ani, fără tentația unor falsificări idilice a lumii, există

sănătoasa obișnuință de a se contura bilanțuri și de a se deschide perspective.

Pentru 1982, bilanțul este limpede : negativ. Cea mai teribilă povară a contemporaneității s-a dilatat și mai sever.

Iată că în aceste clipe cînd ne apropiem de 1983 cea mai aberantă cursă din istoria umanității se dovedește marcată de un proces agravant.

Abordînd cheltuielile militare din zona armelor și armamentelor „clasice” agenția Reuter sublinia recent, referindu-se la așa-numita întărire a forțelor convenționale americane din Europa occidentală : „în următorii cinci ani S.U.A. vor trebui să cheltuiască circa 63 miliarde de dolari pentru întărirea capacității forțelor nucleare ale N.A.T.O.”

Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa, generalul Bernard Rogers, a pledat în favoarea unei întăriri a forțelor convenționale pentru a se putea evita o recurgere iminentă la... armele nucleare. Generalul Bernard Rogers a subliniat că N.A.T.O. ar putea atinge acest obiectiv sporînd cheltuielile pentru armament convențional cu 4-5 la sută în termeni reali, țînd cont de inflație, în decursul acestui deceniu.”

Alocarea unor sume tot mai serioase înarmărilor de pe pămînt nu exclude dezvoltarea galopantă a înarmărilor din cosmos. Iată, într-adevăr, un echilibru demn de o cauză mai bună.

„International Herald Tribune” notează : „În următorii cinci ani se intenționează să se mărească cheltuielile destinate operațiilor militare în spațiul cosmic, chiar mai rapid decît restul bugetului militar. Este proiectată construcția unor sateliți perfecționați pentru comunicații speciale, deosebit de complexe, pentru culegerea de informații, navigație, prognoză meteorologică și alcătuirea hărților. După ce va transporta prima sa încărcătură militară, naveta spațială va înlocui rachetele, devenind vehiculul primar destinat amplasării pe orbită a încărcăturilor militare.”

Administrația S.U.A. a adoptat noi măsuri complexe pentru apărarea sateliților și a dispus ca pînă în 1987 să fie pus la punct un satelit antisatelit cu baza la sol. Ea a stimulat, de asemenea, acti-

vitatea de cercetare în vederea dezvoltării unei noi generații de armament modern, cum ar fi armele cu laser. Administrația intenționează să aloce un surplus de 20 de miliarde dolari pentru dezvoltarea comunicațiilor, în special a celor spațiale, în vederea întăririi controlului forțelor nucleare. Comandantul adjunct, generalul Richard C. Henry, declara recent : „Spațiul nu constituie o misiune, ci un loc. Este un teatru de operațiuni. A sosit timpul să-l tratăm ca pe un teatru de operațiuni.”

Rațiunea, logica ar indica invers, ca spațiul cosmic să fie considerat un spațiu al păcii, așa cum Terra însăși ar trebui să fie o planetă a păcii. A sosit timpul, credem noi, ca atît Cosmosul, cît și planeta noastră să nu fie privite ca teatre de operațiuni, ci ca perimetre ale civilizației.

A sosit, într-adevăr, timpul înțelepciunii active. Este ceea ce sublinia, de curînd, secretarul general al O.N.U. în Mesajul său de sfîrșit de an. „Ca instituție umană, O.N.U. poate să servească o varietate de scopuri și este firesc ca membrii săi să o folosească pentru a-și promova interesele. Îți trebuie însă înțelepciune, ca și o înțelegere clară a alternativelor îngrozitoare, pentru a face acest lucru în așa fel încît să îți seama și de interesele generale și să o faci într-un mod civilizat, corect. Trebuie să întărim rolul specific al O.N.U. într-o lume a statelor suverane care trebuie să învețe a trăi împreună sau să fie condamnate la anarhie și chiar la distrugere. Să recunoaștem o dată pentru totdeauna că prin confruntare putem să pierdem totul, în vreme ce, unindu-ne forțele, înțelegerea și interesele comune, putem, printr-o activitate susținută și hotărîtă, să creăm o lume mai bună pentru noi și copiii noștri.”

Lumea de azi este lumea de mine a copiilor noștri prin toți germenii ei esențiali. Ne este chiar imposibil să le-o lăsam, trunică și prosperă, ca o sărbătoare mondială a mindriei de a construi pașnic, pe pămînt și în cosmos ?...

RADU BUDEANU

Mondo umano ?

19 știri dintr-un an

Au fost multe : mari și mici, triste și vesele, despre pămînt, apă sau alte planete, terorism și platforme marine, cărți și arme, oameni și animale, dileme vechi și noi, arhitectură și arheologie și cite altele. S-a mai dat, de pildă, un răspuns la întrebarea : cine a folosit întâi (nu cine s-a jucat primul cu) focul ? „Jeune Afrique” susțînd că, în Africa, focul datează de 1,5 milioane ani, cu un milion mai mult decît în Europa și Asia : Penny Patterson, de la Universitatea americană Stanford, care se ocupă de zece ani de două gorile învățîndu-le să vorbească precum oamenii, anunță, în fine, că femela Koko știe deja 1.000 cuvinte și le reproduce sensul în limbajul sardmuților. Desigur, mai au mult pînă să citească cele 730 de file ale cărții păstrate în Mandalai (Birmania) intrucît e vorba de niște plăci lungi de 1,5 m și 2 tone greutate, păstrate într-o curte de 5 ha. De curînd, au citit-o 2.400 călugări în 135 zile schimbîndu-se, desigur, unul cu altul. În vremea asta, Sri Lanka cerea Angliei să-i înapoieze tezaurele istorice și culturale precum statuia zeiței Tara — cunoscută și sub numele de Pattini Devi din secolul al X-lea ; dar și altor țări ca Franța, Olanda, Austria, Belgia, R.F.G., S.U.A. și Elveția. Cum nu știm dacă, între timp, s-au mai comis alte răpiri de acest fel ne mărginim să cousemăm epilogul la unele răpiri umane : a tatălui lui Julio Iglesias, a generalului american Dozier și, în fine, descoperirea locului unde a fost sechestrat Aldo Moro (ucis de „Dr” în 1978 !) O altă arestare spectaculoasă : Francesco Paolo Coppola, unul dintre cei mai cunoscuți conducători ai Mafiei, „ridicat” dintr-o clinică de ultra-lux (sic !) din Roma.

Antonio Machado, cunoscutul scriitor exilat de franchism și mort, în 1939, în Franța într-o localitate din apropierea țării sale, primește post-mortem titlul de profesor la Colegiul Cervantes din Madrid, iar columbianul Gabriel Garcia Marquez, în plină activitate, a fost în-cununat cu Premiul Nobel. Dar lumea a rămas mai săracă la capitolul monștrilor sacri din artă : regizorul Marcel Camus, actorii Henry Fonda, Ingrid Bergman s.a., muzicienii Rubinstein și Kogan. De-ale medicinei, în anul trecut : urmări tragice ale uleiului blestemat spaniol ; stoparea epidemiei de tuse convulsivă din Anglia ; prezicerea unui profesor de la Institutul danez de stomatologie potrivit căreia, peste 20 de ani, nu ne vor mai dura dinții, ei realizînd un vaccin împotriva bacteriilor din cavitatea bucală ; transplanturi : de palmă a mîinii drepte la mîna stîngă (în Louisiana — S.U.A.), de mîdună osoasă (la Pesaro — Italia), de limbă (în China), implantarea unei inimi artificiale (la Salt — Lake City).

Doi din marii norocoși ai anului : parașutista Terry Bennet, 20 de ani, care cade de la 2.600 m, parașuta principală nu i se deschide, o ajută cea de rezervă care-i frînează viteza de coborîre pînă la „banala” viteză de 110 km/h, cu care a ajuns pe un teren proaspăt arat, fracturîndu-și (doar) un antebraț, dislocîndu-și un umăr și fisurîndu-și genunchiul drept ; italianul Luigi Dangelmi care a fost înștiințat că i s-a avizat favorabil cererea de a primi o pensie specială de 1.500 lire. Cererea pentru pensie de invaliditate căpătată în urma unei răni primite în primul război mondial a fost depusă la 5 februarie 1922 !

Lumea e deci mare, încăpătoare. Ca și ea a fost anul 1982. Ce va fi în 1983 ? Puținică răbdare.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

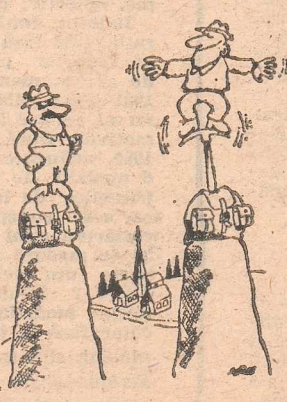
După KROKODIL — U.R.S.S.

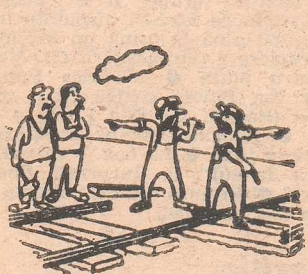
După EULENSPIEGEL — R.D.G.

După PARIS MATCH — Franța

După NBI — R.D.G.

După ILUSTROVANA POLITIKA Iugoslavia

Lumea se amuză

Dinu Lipatti la New York

În paginile ospitalierei reviste „Flacăra” am avut prilejul să evoc în ultimii ani eoul viu, nesters al unor prezențe românești de prestigiu în marea metropolă newyorkeză. Brâncuși și Mircea Eliade, Nicolae Iorga, George Enescu, Elvira Popescu și Nicolae Titulescu au format obiectul unor succinte rememorări pe baza mărturiilor trecutului și prezentului privind trecerea lor, directă, sau prin intermediul creației lor, de-a lungul anilor, prin cel mai mare oraș al S.U.A.

Anul 1982 ne oferă ocazia originală de a readuce în atenția cititorilor „Flacării” numele unuia dintre cei mai mari muzicieni ai acestui secol pe care publicul meloman newyorkez îl cunoaște foarte bine, cu toate că, după toate datele disponibile, deținătorul lui nu a fost niciodată în „orașul diavolului galben”. Este vorba de Dinu Lipatti revenit în valnic în atenția comunității melomane din S.U.A., ca urmare a unei redifuzări masive a unor serii de discuri conținând bucăți muzicale în interpretarea magistrală a celebrului pianist român.

Pe fondul prețurii globale de care se bucură Dinu Lipatti în rindul tuturor iubitorilor muzicii din lume, apare pe deplin justificată aprecierea cuprinsă în prima frază a unui articol omagial consacrat memoriei marelui dispărut și apărut recent în cotidianul „The New York Times”. Fraza pomenită spune: „Una din calamitățile artistice profunde ale secolului al XX-lea a fost moartea prematură, de leucemie, a pianistului român Dinu Lipatti”. În continuare, semnatarul articolului omagial, reputatul critic muzical american, dl. Tim Page precizează că, deși avea doar 33 de ani în 1950, când s-a stins din viață, Dinu Lipatti fusese deja recunoscut ca un talent prodigios încă din copilărie. Tim Page informează, totodată, că artistul român și-a început activitatea de înregistrări muzicale la 19 ani. Cu toate că înregstrările păstrate sînt puțin numeroase, ele asigură artistului o reputație postuma deosebită, datorită înaltului lor nivel artistic. Pe piața americană a discurilor a apărut de curind și se vinde cu mult succes un set de șapte discuri cuprinzînd interpretări de o înaltă artistică excepțională a unor bucăți muzicale aparținînd unor genii muzicale ca Bach, Mozart, Scarlatti, Chopin, Liszt, Ravel și George Enescu.

Pentru economia acestor însemnări, nu vom stărui asupra analizei principalelor discuri înregistrate de Dinu Lipatti și puse în circuitul comercial newyorkez, dar vom nota, ca o premieră, și ca o amintire prețioasă, Concertul „Le pian in C (K. 467) de Mozart, realizat sub bagheta lui Herbert von Karajan, concert care se bucură de o apreciere unanimă din partea publicului newyorkez și a criticilor de specialitate. Totodată, se cuvine a reaminti succesul de care se bucură valsurile lui Chopin în interpretarea pianistului român, precum și „citirea” magistrală a unor concerte ale lui Grieg și Schumann, și selecția de valsuri ale lui Brahms, „aranjate pentru patru miini”, tandemul fiind asigurat de dascălul și mentorul lui Dinu Lipatti, Nadia Boulanger.

O parte din discurile amintite circulau și înainte pe „piața” muzicală americană. O mărturie sigură în această privință ne oferă suplimentul semi-annual al catalogului de specialitate „Schwann. Record and Tape Guide”, Fall-Winter 1982-1983, publicat la Boston și difuzat prin rețeaua magazinelor de discuri din S.U.A. și alte țări.

O premieră pentru melomani o constituie punerea în circuitul public a ultimului recital Lipatti, înregistrat în Franța, cu trei luni de zile înaintea dispariției marelui artist, înregistrare omisă în mod oficial din cataloagele de specialitate. Or, această înregistrare cuprinzînd „Jesu, Joy of Man's Desiring” de Bach constituie o punte între Dinu Lipatti și eternitate, a precieri confirmată și de mărturiile făcute de Madeleine Lipatti, soția pianistului.

Readucerea în atenția marelui public american a personalității celebrului pianist român Dinu Lipatti se înscrie în acțiunea lentă, dar aflată sub permanenta înjurire și lucrare consolidatoare a timpului, de consacrare și prețuire unanimă a marilor români care au îmbogățit spiritualitatea universală prin creația lor, sporind astfel zestrea de frumos a lumii și potențînd recunoașterea tot mai largă de care se bucură artiștii unui talentat popor, cu multiple și variate virtuți artistice.

Omagiul pe care opinia publică americană îl aduce celebrului pianist român Dinu Lipatti se integrează organic în acțiunile de recunoaștere sinceră a valorilor spiritualității poporului român, care a adăugat o nepieritoare pagină la istoria culturii muzicale a umanității.

IOAN VOICU

New York, decembrie 1982

Să ne mutăm pe Lună?

Pentru că a fost corpul ceresc cel mai apropiat de Pământ, Luna a stat tot timpul în centrul atenției locuitorilor planetei noastre, fie că era vorba de oameni de știință, de poeți sau de muritori de rând. Dintre problemele pe care voiau să le lămurească cu privire la-Lună, pe primul loc se situa, la mare distanță de celelalte, întrebarea dacă satelitul natural al Terrei este locuit și dacă pămînteni, odată ajunși acolo, pot supraviețui. Nu vom face istoricul chestiunii din cele mai vechi timpuri și pină astăzi. Menționăm doar că, în ultimul secol, opinia a evoluat de la optimismul romantic, gen Jules Verne, care presupunea existența pe partea nevăzută a Lunii a unui adevărat paradis, la scepticismul provocat de cercetările din ultimele decenii, mai ales după debarcarea primilor oameni pe Lună: nu, acolo nu există apă, nu există aer, nu există viață, iar exploatarea resurselor minerale ale satelitului ar deveni rentabilă numai dacă solul lunar ar fi alcătuit în întregime din diamante, și acestea de la o anumită mărime în sus.

Iată însă că, recent, după cum citim în ziarul „Die Welt”, un om de știință american, inginer specialist în rachete și futurolog, a făcut să renască speranțele cu privire la prezența omului pe Lună, alcătuiind un plan de colonizare a astrului nopții. Nu e vorba doar de cunoscutul dictionar că în știință nu există granițe, că ceea ce astăzi apare cu totul imposibil, peste un număr oarecare de ani poate deveni perfect realizabil. Planul la care se referă ziarul menționat se bazează pe posibilitățile de acum ale științei și tehnicii și ar putea fi pus în aplicare imediat, dacă... Pentru că există, din păcate, și un inevitabil dacă. El ține de peisajul politic ac-

tual, în care nu se întrezărește nici o posibilitate concretă de finanțare. Aceasta deocamdată, întrucît, cu timpul, cine știe? Potrivit planului amintit, Luna ar urma să fie colonizată în cinci etape, care s-ar însuși pe o perioadă de cel puțin o jumătate de secol. În prima fază, va trebui să se detecteze de pe Pământ, cu ajutorul sateliților lunari și al vehiculelor automate, bogățiile minerale ale Lunii. Oglinzi solare plasate pe orbită ar facilita investigațiile în regiunile în care soarele nu luminează niciodată.

În cea de-a doua etapă, o stație orbitală, veritabil cartier general al operațiilor, s-ar roti în jurul Lunii. În același timp, un laborator ar experimenta procesele de producție și ar face încercări cu organismele destinate a ține loc de plante alimentare.

Odată stabilită baza științifică a colonizării, cea de-a treia etapă, a producției, poate să înceapă: o centrală nucleară instalată pe suprafața Lunii ar furniza energie cu scopul de a construi bun-căre pornind de la materiile prime care există din abundență și de a extrage materiile necesare producției ulterioare, în special oxigen, și, de asemenea, siliciu, aluminiu și fier. Acestea vor permite să se construiască și să se obțină pe Lună motoare spațiale, fotopile, componente de ordinatoare, combustibili — ca prime produse pentru schimburile comerciale cu Pământul. În această etapă se pot deja trimite în spațiu vehicule-trenuri, pentru a colecta sateliții artificiali morți care aglomerează înul orbita geostațională la 38 000 de kilometri deasupra Pământului, foarte cercetată pentru observațiile meteorologice și pentru telecomunicații. Exploatarea acestor deșuri tehnice, primii pionieri lunari vor putea să recupereze elemente prețioase de materii prime, care ar fi greu de adus de pe Pământ.

În etapa a patra se va recurge la energia termonucleară pentru exploatarea minieră, fapt care va lărgi foarte mult baza de materii prime. În sfîrșit, în a cincea fază se vor putea crea așezări în care oamenii ar dispune de condiții de viață și muncă la fel ca cele de pe Terra. Luna va deveni atunci independentă, locuitorii ei vor putea să se autoaprovizioneze, datorită schimburilor comerciale cu Pământul, și vor fi în măsură să-și finanțeze singuri investițiile ulterioare.

Dar — s-ar putea obiecta — de ce să nu stea pămînteni liniștiți la ei acasă, în loc să se aventureze într-o întreprindere grea și riscantă, pe deasupra și foarte costisitoare? De ce să se gîndească cineva la instalarea pe Lună, în timp ce numeroși locuitori ai planetei noastre suferă de foame? La care savanții răspund: tocmai fiindcă pe Pământ resursele se impuținează continuu, este necesar să se caute alte soluții. Iar pentru a fi utilizat industrial, astrul nopții dispune de atuurile puternice. Astfel, ponderabilitatea mică (a șasea parte din cea de pe Pământ) facilitează numeroase procese industriale și permite, cu o cheltuire foarte mică de energie, transporturi prin tir balistic la suprafața Lunii, pe orbită lunară sau pe orbită terestră. Cheltuielile de transport în spațiu sînt astfel cu mult mai mici decît dacă pornirea s-ar face de pe Pământ. În același timp, absența atmosferei permite recurgerea fără probleme la energia atomică, precum și la o întreagă serie de procedee chimice de producție. Iar oxigenul necesar micilor trupe de coloni lunari poate fi extras din rocile seleneare. Din aceste motive, nu puținii specialiști susțin că Luna oferă, pe termen lung, o ieșire din numeroase dificultăți cărora pămînteni vor trebui să le facă față.

ION D. GOIA

Pomul de iarnă al Hanei

Am citit cu atenție preambulul concursului propus de revista FLACĂRA „Cel mai, cea mai...”. În ceea ce mă privește, ca scriitor și publicist la o revistă pentru copii, mi-a fost dat într-o călătorie efectuată în Cehoslovacia să am în față un vraf de desene ale unor copii, executate pe tot felul de hîrtii recuperate de la gunoi — ambalaje de bomboane, manșete de ziare, foi de registre, coli de caiete, capace de cutii de carton etc. Toate ascundeau o dramă cutremurătoare, de domeniul filmelor de groază și care totuși n-a fost o ficțiune. Desenul care m-a urmărit zi și noapte era al unei fetițe. N-am putut scăpa de obsesia lui decît scriind o schiță, un fals reportaj al acestui document de viață. Iată, constat că și după scrierea lui, imaginea desenului nu m-a părăsit. Poate de aceea mă încumet să cred că întîlnirea cu acest desen este, pentru mine, cel mai cutremurător eveniment al anului, pe care mă tem că n-am putut să-l exprim cu toată încălcătura sa emoțională...

...Ce mult și-a dorit micuța Hana un pom de iarnă! Ce mult a visat această fetiță de 8 ani să-și împodobească singură bradul, așezînd darurile sub ramurile parfumate: pentru mama, pentru tata, pentru frații ei și, desigur, pentru Hana (chiar două daruri!). L-ar fi pus lîngă vaza cea mare cu flori, în dreptul ferestrelor...

Era în ajunul Anului nou. Fusese la cumpărarea podobabelor împreună cu mama; tata adusese bradul... Acum, după ce frații mai mici au fost duși la culcare, au început despachetatul jucărilor... În casă era cald, liniște... Hana scria etichetele cu numele celor dragi pentru fiecare dar. Deodată auzi răsunet stradal gălăgie: dăduttori de motoare puternice, voci aspre, poruncitoare, de bărbăți, rostite într-o limbă străină, guturală, lătrat de cîini, tropăit de cizme, buibuit de uși trîntite, apoi țipete de femei, de copii, proteste de bărbăți...

— Îmbracă-te repede cu ce ai mai gros! strigă mama fetiței, cu o voce pe care nu i-o mai auzise vreodată.

— De ce?! vrui să întreb fetița, dar văzînd că părinții ei se repeziseră spre dormitor să-i scoale pe ceilalți trei frați și să-i îmbrace cu înfrigurare, înțelese că se întimplă ceva grav și-și căută repede ghețele, paltonașul... Abia își legase șireturile la una din ghețe cînd ușa de la intrare fu trîntită de perete și în casă năvăliră cinci-șase soldați îmbrăcați în negru, cu pistoale în miini.

— Afară, toți! Schnell! Schnell!

Unul dintre soldați cu o mustață mică sub nas o prinse pe Hana de umăr și o îmbrîncl spre ușă:

— Afară, ce mai aștepți?!
Tîrîță prin întuneric, înghețată de lapovița ce se pornise afară, fetița se trezi azvîrlită într-un camion, îngheșuită alături de alți copii înfricoșiți, cutremurați de țipete, cu lacrimile sînd pe obraji. Părinții și frații fuseseră urcați cu forța în alte mașini și n-avea să-i mai vadă niciodată, fiind duși ca și ea spre acele lagăre ale morții, unde hitleriștii, dușmanii țării sale și al lumii întregi, au ucis atîtea milioane de oameni nevinovați.

Lagărul unde a fost dusă Hana, împreună cu alți copii și bătrîni, se afla la marginea satului Terezin, la 40 kilometri-nord de Praga, capitala Cehoslovaciei. Cîrca 150 000 de copii au fost asatinați aici și în alte lagăre fasciste, în anii celui de al doilea război mondial, între anii 1941—1945. Unii au scăpat datorită prizonierilor adulți din acest lagăr, al comuniștilor și altor antifasciști, care și-au rupt de la gură și la dat copiilor din puțina hrană ce o aveau, îngrijindu-i cînd se îmbolnăveau, încurajîndu-i, dîndu-le speranța că vor fi liberi și-i vor vedea pe cei dragi. Printre formele de incurajare a copiilor a fost și organizarea unor concursuri ad-hoc de desen de către o artistă profesoară, închisă și ea în lagăr, F. Diker-Brandejsova. Înfruntînd primejdia de a fi împuscată oricînd de santinela, ea venea pe furiș în băricile copiilor și pe petice de hîrtie recuperate din pubelele de gunoi, cu virfuri de creioane colorate, îi învăța pe copii să deseneze, să uite de necazuri. Te-mele preferate ale copiilor-prizonieri erau înspirate din viața dinaintea de a fi închisi în lagăr, erau visuri legate de ceea ce ar fi vrut ei să facă pe timp de pace,

dacă ar fi fost din nou liberi, lîngă părinți, frați, prieteni... Cîmpuri cu flori și fluturi, peisaje din natură, casa părintească, animalele din curte, copii jucîndu-se, jucăriile pe care și le-ar fi dorit, dar și imaginile cutremurătoare ale vieții din lagăr — adevărate acte de acuza-re: chipurile crunte ale paznicilor, chipuri de prizonieri scheletici, de oameni uciși și duși la groapa comună, sicrie, cruci, pină și camera mortuară (macabre teme, dar atît de autentice!). Printre cele 4 000 de desene rămase de la copiii închisi în lagărul de la Terezin se află și cel al Hanei, simplu dar de neuitat. Atîta — un pom de iarnă (adică o linie verticală cu alte cinci-șase de o parte și de alta, oblice, mai lungi jos și tot mai mici spre virf!), împodobit fără pretenții, doar cu 3 mere și 4 nuci, cu o stea în virf și trei globuri colorate în roșu, verde și albastru, cu darurile pregătite în cutii legate cu panglici (pe fiecare cu numele celor dragi caligrafiat atent: „mama”, „tata”, „Zdenek”, „Iannek”, „Stepan” și... de două ori „Hana”). Era pomul pregătit cu mama ei, înainte de a fi ridicată de Gestapo, din seara acelei zile de cosmar, de care însă nici ea, nici părinții și nici frații lor nu s-au mai putut bucura. Un dor-obsesie, exprimat de un copil de 8 ani, cu un virf de crelon, pe o hîrtie boțită, abia vizibil, un vis atît de firav, într-o lume atît de dură...

Pe dosul desenului, semnat într-un colț tremurat HANA, aflat în prezent în colecția Muzeului evreiesc din Praga, cineva a completat cu un scris ferm: Autoarea născută în ianuarie 1932, decedată în 1943, Osvětím (Auschwitz). Deci în aceeași lună cu mine născută... Oare de aceea, numai de aceea?, mă urmărește și azi acest desen?! S-ar putea... În muzeu am văzut atîtea altele, poate mai cutremurătoare, după cum am spus, chiar macabre, executate cu înconștiența de copii, la care doar o singură jucărie nu le-a fost luată: moartea! Doamne, sora mea Hana, și cînd mă gîndesc ne-am fi putut întîlni și poate ne-am fi putut sărbători împreună ziua nasterii...

IRIMIE STRAUȚ

...Omu-n negru a venit

Se numește Joachim Fiebelkorn, dezertor din Bundeswehr și din Legiunea străină spaniolă, nazist fanatic, mercenar în Paraguay și Bolivia, autor material al măcelului din gara Bologna din 2 august 1980. Arestat la finele anului 1981 de poliția vest-germană, a fost rapid eliberat, dovezile prezentate de magistratura italiană fiind considerate insuficiente. De atunci nimeni nu mai știe nimic de el...

Unul din acoliții săi, care a ținut să rămînă anonim, povestește în revista italiană „Panorama” isprăvile de tristă notoritate ale acestui criminal fără șteang, din 1978 și pină în clipa efemei sale arestări.

Urmărit de poliția vest-germană pentru proxenetism, trafic de droguri și evaziune fiscală, Fiebelkorn fuge, împreună cu cîțiva fideli și cu colecția sa de uniforme și însemne ale Wehrmacht-ului și SS-ului în Paraguay. La Asuncion, naștîții sînt la ei acasă. Pe rîul Parana, la granița cu Brazilia, trăiește încă doctorul Mengele, asasinul a zeci de mii de copii la Auschwitz, care acum „tratează” pe copiii băștinașilor”. Printre naștîții din Asuncion, care nu-și ascund nostalgia după frumoasele vremuri ale iubitului Adolf, Fiebelkorn se simte ca peștele în apă. Se plimbă noaptea călare, în uniformă SS, cu pistolul la centură și „Heil Hitler” pe buze. Locul unde-și petrece timpul — circulele și bordelurile. Într-o seară, la „Sulița roșie” se ceartă cu Adolf Meinicke, un ex-SS de 63 de ani. Acesta trage cu pistolul, sculă, care, pentru prima dată în „liniștită” sa activitate, nu-și ascultă stăpînul. În

gchimb, arma lui JF nu dă greș. Poliția îl arestează pe făptaș și-l expulzează în Bolivia. La jumătatea anului 1978 el se instalează la Santa Cruz, al doilea oraș al Boliviei, centrul unor afaceri suspecte și al unor și mai suspecte personaje. Aici, „eroul” povestirii noastre formează un grup de mercenari, aleși cu mult discernămint. Cel mai reprezentativ sînt Herbert Kopplin, un fost SS-ist în divizia comandată de generalul Steiner și francezul Napoleon Leclere, care a torturat și ucis zeci de oameni în timpul războiului din Algeria și care, în Bolivia, nu umbra decît în uniformă de comando.

Grupul era în contact direct cu centrul nazist din La Paz condus de Klaus Altmann, alt nume celebru în ierarhia hitleristă, mare traficant de arme și consilier privat al ministrului de interne bolivian pentru probleme de securitate. La circumia „Bavaria”, unde se întîlneau toți etnicii germani, a fost pus la punct pucul generalului Garcia Meza. Într-o zi a venit Altmann care ne-a spus doar atît „a sosit clipa”, ceea ce însemna că trebuie să răsturnăm guvernul. Am început să urmărim și să sabotăm manifestațiile sindicale, să fișăm adversarii, să amenințăm și să torturăm subversivii.

Consilierul nostru era avocatul Adolfo Ustare, care ne-a spus că „trebuie să-l ucidem pe toți comuniștii”. La ora H, împreună cu conspiratorii, am dezarmat garnizoana Santa Cruz și am cucerit, fără multă vărsare de sînge, întregul oraș. Bineînțeles, n-am putut scăpa de toți comuniștii, dar treaba a ieșit bine. Regimul lui Garcia Meza a adus o eră de aur pentru

noi. Generalii au luat în antrepriză tot traficul de droguri, o afacere grasă care aducea 2 miliarde de dolari anual. Garcia Meza și generalul Arce Gomez, noul ministru de interne, nu acceptau procentele, ei voiau totul. La sfîrșitul anului 1980 Altmann ne-a chemat urgent în La Paz pentru o misiune confidențială. Aici, generalul Gomez ne-a cerut să declanșăm o campanie de teroare și distrugere împotriva a 140 de mici traficanți de cocaină, operațiune pentru care ne-a dat mină liberă. Președintele Meza inițiasse această acțiune pentru a da satisfacție americanilor care, fără să bănuiască amestecul guvernului, cereau măsuri ferme împotriva traficului de droguri. Ne-am pus pe treabă după un chef monstru la care mamele naționaliste au cîntat cîntecele noastre și au răcnit „Heil Hitler”. Împreună cu 16 soldați bolivieni am constituit grupul „Novios de la muerte” (Logodnicii morții) și în primele luni ale anului 1981 am răscolit tot orașul. Multe din dosarele clasate în fișierele poliției cu mențiunea „asasinat cu făptașul necunoscut” ne-ar putea fi puse în seamă. A fost un prăpăd. Am sechestrat cu această ocazie 20 de mașini de mare lux și am confiscat 300 000 de dolari și bijuterii de valoare, cocaina găsită predînd-o, așa cum fusese înțelegerea, generalului Gomez. Ce vremuri superbe! Păcat că au durat atît de puțin, pentru că domnia președintelui Meza a fost scurtă. După căderea guvernului, aerul Boliviei nu ne mai era prielnic. Unii dintre noi au fugit, alții au rămas, convinși că nu vor păți nimic. Au murit”.

IOAN ROȘCA

NU UITAȚI CA DEVIZA RACULUI ESTE : „RETRAGE-TE ÎNAINTE !”

Colind universal

- Fiecare milimetru de pe ceas își are secunda pe care o așteaptă și care-l părăsește.
- Copacii sînt proști : habar n-au ce ziare ar putea să scoată din carne tocată.
- Vorba-i de argint... Nu e prea scump ?
- În casa spinzuratului nu se vorbeste de funie, ci de testament.
- Dacă-și țin botul închis, toți cîinii sînt simpatici.
- Viitorul nu doarme nici noaptea.
- Vintul strînge furtunile fiecărui copac.
- Să luăm aminte : Pămîntul are un temperament vulcanic.
- Cel mai adesea schimbăm moda pentru că nu ne putem schimba pielea.
- Englezul acela vorbea mult, tare, gesticula, te tuteia la prima vedere, adică era italian sută la sută.
- Moartea le-a spus : pe asta nu-l iau cu mine. Atunci cetățenii l-au făcut un mausoleu.
- Potopurile moștenite de la înaintași nu cad din cer.
- Și munții trebuie să învețe să tacă.
- Nu e nevoie de cuvîntul atotignorant. Atotștiutor spune același lucru.
- Herghelele au fugit de pe cîmpuri și s-au ascuns în moloare.
- Un om este suma posibilităților și a imposibilităților sale.
- A început să plîngă și el. Atunci l-am lăsat să continue și pentru mine.
- Fiecare produs industrial este o colecție de enigme pe care consumatorul le trece cu vederea.
- Timpul le vindecă pe toate, în afară de vîrstă.
- S-au ciocnit punctele de vedere ale șoferilor, după care mașinile au luat foc.
- Care este vîrsta timpului ?
- Oul îl ruga pe Dumnezeu : „Dă-mi Doamne și mie un Columb !”
- Cineva a spus : situația s-a schimbat cu 180%. Șeful lui l-a întrerupt : ba cu mult mai mult cu 360%.
- După ce și-a pus pălăria, s-a simțit mai înalt cu un cap.

H. LEREA

de
Re-
ve-
li-
on

CRISTIAN MIHĂILESCU

SORIN POSTOLACHE

ADRIAN ANDRONIC

- Două invitate discutau acerb subiectul : Vai ce greu e să fii frumoasă, cînd ești urîță.
- În zori unii oaspeți priveau masa plină cu bucate și-și aminteau proverbul „Ziua bună se cunoaște de dimineață” apoi se culcau la loc ca să-și refacă apetitul.

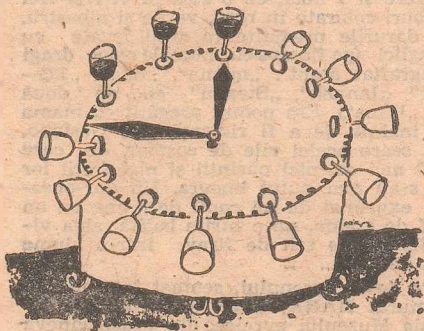

ANDO

- Și în noaptea de revelion Gigel a vrut să demonstreze că deși trăiau într-o eră mecanizată el umblă după cai morți.
- Pînă la cabană au urcat cu furnicularul.
- La un moment dat după ce „bateriile” se consumase se purtau discuții la masă pe baza unor intrigi multilateral și reciproc ascuțite.
- Calitățile porcului se măsoară și... în kilograme !
- Numai la pore obezitatea este o calitate !
- Toată lumea este de acord că porcul este un animal de... „bun gust”.
- Gazda privea la masafirii răspîndiți prin toate camerele și se gindea la „Cine nu muncește ne mîncîcă”.

- O scrimeră ca să-și mențină condiția fizică s-a prezentat la masă... cu mască.
- Unul din oaspeții începător în jocul de tenis ca să aibă un rever tare și-a pus o... balenă.
- Doi musafiri la masa de revelion (soț și soție) s-au purtat așa de necuvîntos de parcă ar fi fost la ei acasă.

NICOLAE MIRODONE

ANTON DRAGOȘ

- Ioneștii au servit de revelion o brînză foarte bună în burduf de plastic.
- La deschidere o parte din musafiri au gustat țuică, iar alții Cenzano colorat.
- Masa s-a servit într-un salon mobilat care părea luchenț din secolele XVI-XVII.
- Dintre deserturi de cea mai mare atenție s-au bucurat clătitele inflamabile.
- Cînd am fost de revelion la Poiana Țapului am văzut și cascata Urlătoarea.
- Ce mi-a plăcut la revelionul trecut la Ionești a fost plăcinta „răvășită”...
- Un musafir repeta mereu „am scaun la cap”. Aceasta ar fi trecut neobservat, dacă nu ar fi avut un cucuț cît toate zilele în frunte.

RELU IONIȚA NICOLAE

Lexical autumnal

- BATATURI : Barometru cu... înțepături,
- BECI : Frigider sub... parter,
- BOBITA : Mărgele de... viță,
- BOBOC : Giscani... puștani,
- BULION : Tomate... asasinate ;
- CASTRAVETE : Salam... vegetarian,
- CIORCHINE : Vin în... buline,
- CRAMA : Abator... viticultor,
- CURCUBITACEU : Bostan mai... uman,
- ECHINOCTIU : Scor egal... autumnal : 12-12.
- MURATURI : Legume... postume,
- MUST : Vin mai... ingust,
- MUSTARIE : Bufet în fragedă... copleșite,
- GEM-MAGIUN : Livadă la... grămadă ; Păr bătut... măr,
- NOROI : Asfalt de... plot,
- PLOAIE : Vaporii cu capul în... nori,
- PASTRAMA : Oaie... anagramă,
- POLOBOC : Doage în... bloc

TITI GHEORGHIU-VASLUI

CONSTANTIN GAVRILA

Pagini alcătuite de SORIN POSTOLACHE

Definiții aproximative

- PALTON = Termoizolant de sezon
- CACIULA = păr... supra păr (dacă mai este)
- FULAR = ștreang... inofensiv
- GALOȘI = bărci de salvare... pentru picioare
- MĂNUȘI = degete figurate pentru altele... înfrigorate
- MESADA = căptușeală cu... față
- GLUGA = cutie craniană
- LAPOVITA = terci de... gheață
- CEAȚA = poem... oniric
- REUMATISM = barometru viu
- STRANUT = mult zgomot... pentru nimic

BARBU ALEXANDRU EMANDI

Jocuri de ape

- Din copii să facem oameni. Și din oameni ?...
- Nu sîntem niște ființe perfect sociabile atîta vreme cît atrînm perdele la ferestre.
- Să mai lăsăm animalele să se mînce și între ele.
- Se chinuise o viață întreagă învățînd o pasăre să cînte și, la un moment dat, pasărea a cîntat. „Am reușit !”, strigă el, cu sufletul fremătînd de bucurie. Dar lebăda murise.
- Frunzele nu îngălbenesc din oportunist față de toamnă.
- Iubesc spadele care schimbă singele pe rugină.
- Și bucuria trebuie respectată, nu numai durerea.
- Omul este un capital pentru care el însuși plătește dobînda.

GIUSEPPE NAVARRA

NELL COBAR

MIHAI PINZARU-PIM

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

**mică antologie
pigramatică românească**

alcătuită de GIUSEPPE NAVARRA

NICOLAUS OLAIHUS
(1493-1568)

Casierului, reginei

Șchioapătă și-i trist cînd e să dea
parale,
ar nu mai șchioapătă cînd are de luat.
Și deie Domnul, numai șchioap să
meargă-n cale
să se-ndrepte cînd va fi crucificat.

IANCU VĂCĂRESCU
(1740-1797)

La expresia fizionomiei unei fetițe

ăutătura-ți va război,
îmbirea-ți cere pace;
i să mă-mpac cu tine voi,
dar să mă bat - îmi place!

VASILE ALECSANDRI
(1821-1890)

Privind fără-necutare
roștia omenească,
pe lung urit cuprinsă,
ternitatea cască!

ARON DENSUSIANU
(1837-1900)

Unui filozof pesimist

De vrei, o! filozoafe, o probă ne'ndoioasă
că omenirea cultă devine mai frumoasă -
ce rog, iubite, cîmpii de ce-ai năi
treiera?
Privește-te-n oglindă și-ndat-o vei afla.

EMIL EMINESCU
(1850-1889)

Cristalografie

Cînd aduce blonda Liză
Socoteala unei vedre,
Universul cristaliză
Hexacontatetraedre!

I. L. CARAGIALE
(1852-1912)

Unei tinere

Cînd erai micuță-n școală,
Mi-era drag să fii școlară.
Azi, cînd tobă ești de carte,
Azi m-aș prinde toboșar!

ALEXANDRU MACEDONSKI
(1854-1920)

Lui V. Alecsandri

Orbit de-al gloriei nesațiu,
Albit de ani, dar tot copil,
E lesne să mă faci Zoi!,
Cînd singur tu te faci Horațiu.

CONSTANTIN BACALBAȘA
(1856-1935)

Lui Măiorescu

Domnul Titu Malorescu,
Cel cu capul plin de prisme,
De cînd este la Domenii,
Face legi în aforisme.

TELEOR
(1858-1920)

Autoironie

Cu Vlahuță sînt leit:
Nici el nu e decorat...
El, fiindcă n-a primit,
Eu, fiindcă nu mi-au dat.

GHEORGHE DIN MOLDOVA
(1859-1908)

La mijloc

Dalmon nici nu crede-n Domnul,
Nici steu el însă nu-i:
Fiecare prost își are
O înțelepciune-a lui!

THEODOR M. STOENESCU
(1860-1919)

Talent

În proză și în versuri poetul nostru scrie.
Cu el nu se măsoară talentul nimănui;
În proza lui revarsă destulă poezie;
Dar și destulă proză în poezia lui.

GIORDANO
(1861-1926)

Lui Z., profesor de latină

Chiar pe cealaltă lume,
Tu ești sigur de-a ta soartă:
Ai putea să fii și-acolo
Profesor de limbă moartă...

CORNELIA DIN MOLDOVA
(1867-1933)

Nevestei unui veterinar

Nu te plinge, zău, de soartă!
A știut ea cui te leagă;
Bine ca veterinarul,
Cine vrei să te-nțeleagă?

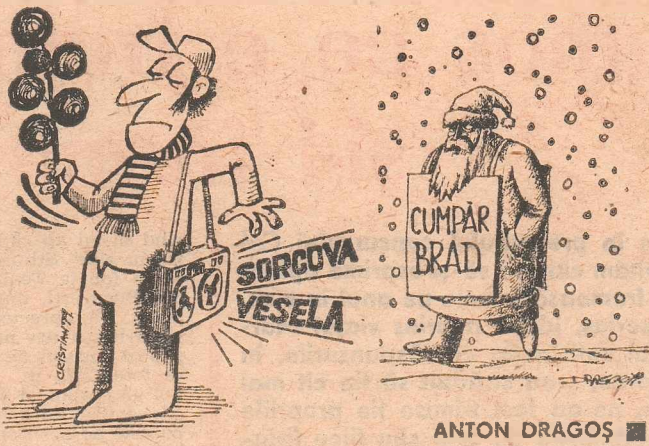
N. BURLĂNESCU-ALIN
(1869-1912)

Unor fete visătoare

O, fetelor, virtutea nu e
Decît un inger ce vă suie
Deasupra lumii de păcate...
În care-apoi, cădeți cu toate.

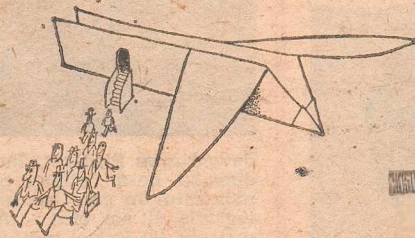
De-ale umorului

UN om din doi vrea să-și dovedească
umorul, dar...
DOI oameni din trei par a fi comici, dar
numai unul are umor:
TREI oameni din patru apelează la cuvinte
de spirit, dar numai unul atinge comi-
cul:
PATRU oameni din cinci au impresia că
sînt amuzanți, dar numai unul reușește
să fie spiritual:
CINCI oameni din șase se consideră ironici
dar numai unul are haz:
ȘASE oameni din șapte acceptă să glu-
mească, dar numai unul suportă ironia:
ȘAPTE oameni din opt sînt dispuși să su-
ridă, dar numai unul știe de glumă:
OPT oameni din nouă se străduie să zim-
bească, dar numai unul ajunge la subti-
litatea surisului:
NOUĂ oameni din zece vor să ridă, dar
unul intuieste cu cită trudă se smulge
un zîmbet:
ZECE oameni din zece cred că se pricep
la umor, dar numai unul izbutește să
aibă...

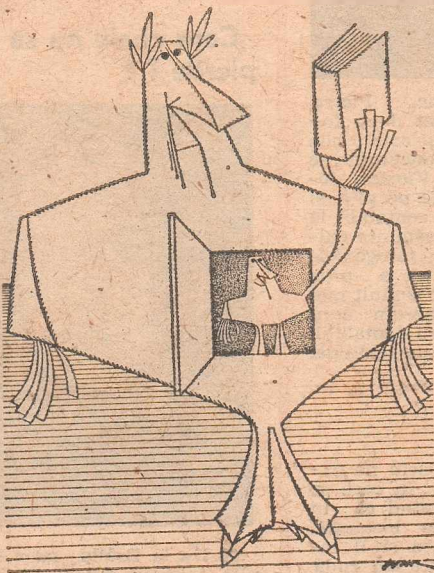

CRISTIAN MIHAILESCU

H. LEREA

C. CIOSU

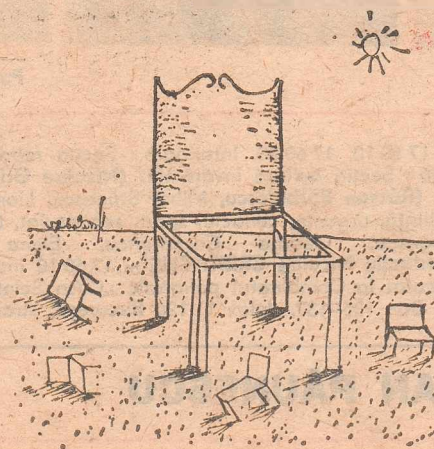
OCTAVIAN BOUR

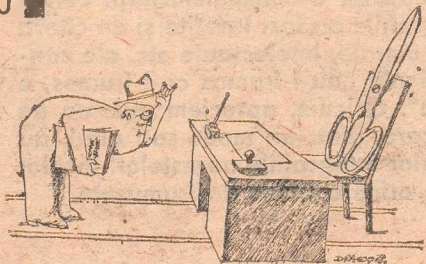
ANTON DRAGOȘ

RUDI SCHMUCKLE

SORIN POSTOLACHE

ANTON DRAGOȘ

Definiții aproximative

IARNA = Anotimp în care mînușile nu
servesc numai la box
CRIVAT = Vînt care taie... avîntul spor-
tiv
ZAPADA = Materie primă pentru schi
GHEAȚA = Mamă cu două fete și un
băiat: Sania, Patina și Bob
SLOI = Dușman al canotorilor
MOINA = Una care nenorocște... tere-
nurile
PATINOAR = Teren rezervat pentru...
căzături artistice
PATINE = Mijloc de economisire a ghe-
telor
HOCHEI = Astronauți la lucru... pe Terra
CEAȚA = Concepție de joc la unii fot-
baliști

BARBU ALEXANDRU EMANDI

Debut la Racul
MERET ALEXANDRU

Povești dintr-un spital

Păsărelele și profesorul

Bolnavii miloși puneau pe pervaze col-
țuri de piine, rămase de la masă. Pentru
porumbel și pentru alte păsărele.
Luptîndu-se odată pentru un colț de
piine, doi sau mai mulți porumbel, col-
țul de piine a căzut de la o înălțime a-
preciabilă, tocmai în capul profesorului.
S-a făcut mare anchetă.
De-atunci bolnavii nu mai au voie să
hrănească păsărelele.
Ar fi fost mai logic să nu li se dea voie
să mai pună colțuri de piine, dar firimi-
turi de ce nu?
Iată cum se distruge ecologia!

Panseu

O boală e ca o iubire. Nu trebuie s-o
consideri terminată, așa cum o iubire nu
poți s-o consideri începută, decît dacă
ai probe foarte sigure. Sau invers.

Scene de salon

Neață își face numărul: întoarce ochii
pe dos. E un număr foarte apreciat.
Unul din colegii de salon, un tip cu o
privire posomorită, omoară țîntarii poc-
nîndu-l cu papucul, iar într-o rezervă de
vizavi un inspector dintr-un minister
omoară țîntarii cu prosopul.
Ce-nseamnă deosebirea de maniere!

Țigările „Snagov” cartonate...

...mi se păreau teribile, cînd în rezervă
mea întîrzia ore întregi o anume femeie...
...acum mi se par groznice!

Doctorii și iubitele

Doctorii sînt uneori periculoși, dar și
iubitele!

DUMITRU DINULESCU

MIRON DINULESCU

**Lupul
și lupoaica**

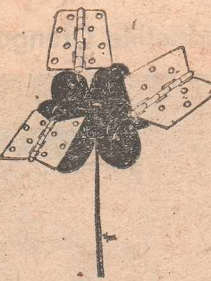
O lupoaică a fugit
Cu dulăul. Soțul ei
A urlat, s-a tinguit
Și-a iertat-o, ce vrei

Asta este adevărul:
Fie... fie cit de rea,
Lupu-și schimbă parul
Dar... lupoaica ba!

L. HARALAMBIE

N. MIRODONE

SORIN TRUSCA

ANDO

ALEXANDRU LINCU

MIHAI PINZARU-PIM

Scurtissime

** Critica de jos în sus este mai
anevoioasă: trebuie să urce!
** Cartea pentru școala vieții nu
este tipărită ci... întipărită!
** Cine nu are dușmani, nu știe
ce-i prietenia!
** Era solist într-un... „joc de doi”!
** Sînt convins că nevasta este ju-
mătatea bărbatului. Discuții în-
cap numai cînd se pune
problema: care... jumătate?
** Cînd ajungi în puterea vîrstei,
nu mai ești la... vîrsta puterii!
** Scopul scuză mijloacele. Mai
ales mijloacele... auto!
** Bani nu aduc fericirea! Lei,
însă...
** Unora nu le găsești ac de cojoc
decît în... carul cu fin!

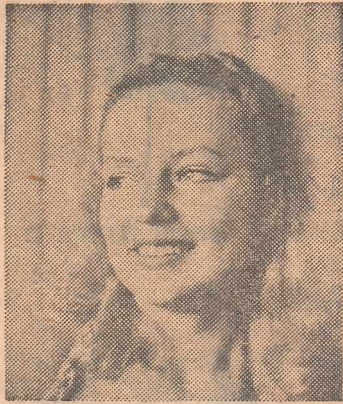
D. C. MAZILU

E frumos ce e frumos și-i frumos ce-i place omului

Așa cum anunțasem în preambulul concursului Cel mai..., cea mai..., ne invităm cititorii să-și exprime opinia și cu privire la cea mai frumoasă femeie pe anul în curs. Mai în glumă, mai în serios, ideea a prins viață. Mărturisim din capul locului satisfacția că răspunsurile, în ciuda dificultăților evidente, s-au străduit să fie cât mai obiective. În consecință, ne-au fost trimise fie propriile fotografii (femeile), fie fotografii cu soții sau fiice (bărbații). Mai mult, ca o dovadă a conștiințozității corespondenților noștri, fotografiile au fost însoțite și de câteva rânduri privind calitățile morale, intelectuale etc. ale candidatelor în acord cu zicala „nu-i frumos ce-i frumos, e frumos ce-mi place mie”. Oricum, apreciem puterea de sacrificiu a bărbaților care, dintr-un motiv sau altul, au trimis pentru anchetă chiar fotografiile nevestelor. Incolo, totul este atractiv ca în orice concurs de frumusețe.

CONCURSUL RĂMINE DESCHIS

Peripețiile Crenguței

■ Din Tîrgoviște, Dan Andrei, pe care îl bănuim un tip plin de calitate și de farmec ne propune fotografia unei fete pline de calitate și farmec. Se pare că se numește Crenguța, nume firav, oarecum nepotrivit cu expresia din care se degajă atîta optimism și încredere în viață. Spuneam se pare, deoarece nu mai simțim în posesia plicului și a scrisorii (la noi, în redacție, se zugrăvește, este un balamuc de nedescris și în zilele acestor s-au și răstăcit unele lucruri). Fotografia a fost recuperată în ultimul moment de la un meșter zugrav brunet și cu mustață, după ce zile întregi ea a fost purtată ca un trofeu de un coleg căruia nu-i place să facă teren.

Ireproșabila tîndrețe de soț

■ Ioan Demian (Coșuba Mare - Bihor) ne-a trimis fotografia soției, scriindu-ne că, întîm, pentru miss Flacăra, opinia în favoarea dominicanei care a răscolit lumea devenind Miss Univers, dar că, fiindu-i mai aproa-

pe nevasta, s-a hotărît pentru dînsa, femeie harnică și cumsecade care i-a dăruit și crescut 5 copii. Să-i trăiască copii și să fie liniștit că îi înțelegem. Și nouă ni se mai întîmplă să ne răzgîndim cînd e nevasta, prea aproape.

Fata tatii

■ Intr-adevăr, tovarășe Valentin Bilț, fata dumneavoastră, Valeria Bilț, studentă la Institutul pedagogic din Baia Mare, are mari șanse la podium. Credem că va avea elevi fericiți, și noi ne bucurăm cînd ne venca o profesoară frumoasă.

Aveți dreptate

■ După ce ne scrieți că cel mai semnificativ moment din viața dumneavoastră este data la care v-ați născut, 27 mai 1946, acăușă, pentru cea mai frumoasă femeie atașez poza mea, spe-

rind să-mi apară și mie fotografia în ziar”. Stimată Dana Rădulescu (de la Teatrul de operetă din București, după cite am înțeles), vă apreciem modestia și sinceritatea dar nu pricepem în ruptul capului de ce nu vă apare fotografia în ziare. Oricum, noi vă rugăm să ne mai trimiteți citeva (dar nu neapărat începînd cu cele de la vîrsta de 15 ani „in balerină”) și eventual treceți și pe la redacție.

Tot in familie ?

■ Gh. Voloșeniuc, Piatra Neamț: „Vă trimit două fotografii, alb-negru și color, ale aceleiași persoane. Concurenta se numește Voloșeniuc Viorea, domiciliată la adresa de pe plic, și lucrează pe post de contabilă la Combinatul de îngrășăminte chimice. Nu este prea fotogenică, nici execuția foto nu e prea bună, dar în realitate e mult mai frumoasă”. Deși nu ne-am avut niciodată prea bine cu contabilii, conțaiți pe noi și noi pe realitate.

Fără pile !

■ Gherasim Ciubucciu ne expediază o fotografie în care se află și dînsul, afirmînd că în Piatra Neamț, unde locuiește, foarte mulți îl opresc și îl întrebă dacă este „frate sau rudă cu Adrian Păunescu”, într-atît de mult seamănă cu tovarășul nostru redactor șef. Vă răspund cu tot curajul și responsabilitatea de subaltern : nu seamănă. Nu seamănă și în plus nici nu vedem legătura între fotografie (în care apare G.C.) și miss Flacăra. Poate dacă privim poza mai atent și observăm în dreapta un profil de fată care... Așa că, așteptăm profilul.

„A nu se trimite înapoi !”

■ Florescu C. (com. Valea Vovozilor, Dimbovița) ne informează că în mod sigur cea mai frumoasă femeie este Maria F. și „cred în șansele ei pentru a

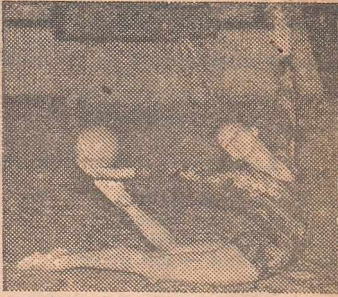
deveni miss Flacăra”. Increderea dînsului ne-a mișcat pînă în momentul în care am întors fotografia și am citit : „A nu se mai trimite înapoi indiferent de ce rezultă”.

Care cheie nu se pierde ? !

■ De la Brăila ne-a sosit un plic cu două fotografii identice, 18X10 neînsoțite de scrisoare. Pe o fotografie scria : „restul informațiilor în cealaltă fotografie”. Pe cealaltă fotografie găsim : „Nu uitați cheia succesului : D. F., studentă, 25 ani, 170 cm, 58 kg (conform normelor de alimentație rațională) — Dinicu Florica, str. Hipodrom bl. G3, sc. 3, ap. 48”. Chestia asta cu cheia succesului nu ne-a lăsat chiar indiferenți, așa că vă propunem colaborarea.

Profil ceramic

■ Colegul Ion P. Pop de la ziarul Pentru socialism din Baia Mare ne face cadou citeva fotografii de ale Marinelei Ion. Marinela în picioare, privindu-ne seducător, Marinela cu mingea (două poziții), Marinela în spăgat, Marinela la sol. Marinela are 19 ani, este ceramicistă și a fost componentă a lotului național de gimnastică ritmică.

O ființă suavă iubitoare de poezie

■ Carmen Gavriluță, Cluj-Napoca. Răspunsurile dumneavoastră pentru concurs ne fac să credem că sînteți o ființă suavă și că iubiți poezia. Două exemple. La inițiativă socială ați scris : „participarea tuturor cetățenilor la reducerea energiei electrice”, iar la descrieri ați trecut „tezaurul mării” dacic de argint și aur... Fotografia ne confirmă bănuiala.

Cam acestea au fost fotografiile primite. Răspunsurile în care nis-a indicat cea mai frumoasă femeie au fost mult mai numeroase dar nu ne-au folosit. Pînă una alta însă, vă așteptăm opiniile.

Propuneri din fototeca revistei

Colega noastră ELENA GHERA a ținut cu tot dinadinsul să la parte la concursul de frumusețe și a predat secretariatului citeva din cele mai frumoase chipuri de fete întîlnite în drumurile sale prin țară. O dovadă că femeile pot fi generoase chiar și cînd e vorba de o întrecere de frumusețe.

Pagină realizată de RAZVAN BĂRBULESCU

Flacăra. Redacția, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) - 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) - 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățe nești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu, Marga Nedelea, Mircea Bucnea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30 ; Secția știință, urgențe, cenoaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoiaia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cușnarencu, Elena Ghera, Vasile Mănecan, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE - 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 135-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU